

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ = = ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Για τοῦτο καὶ μὲ δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καيسάριος Δαπόντες)

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ †(1940)
ΙΑΤΡΟΣ — ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλφ
Σεπτεμβριος 1942 - Αὐγουστος 1943

Διευθυντής - Ἰδιοκτήτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΥΝΑΣ
Κοραή 47 ἐν Βόλφ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΘΑΝΑΤΟΥ ΓΛΩΣΣΗΣ ΜΑΣ

Ὅχι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἤδη, γίνεται χοῆσις τῆς βαρβάρου καὶ ἀνηθίου Γλώσσης τῆς ὀνομαζομένης ἀτόπως δημοτικῆς.

Τὸ πρῶτον ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὸν ποιητικὸν λόγον, ὑπὸ τὸ πρόσημα ὅτι τάχα αὕτη εἶναι ἡ ἀρμόζουσα γλῶσσα διὰ τὰ ποιήματα. Κατόπιν σιγὰ-σιγὰ τὴν εἰσεποiehthi ὁ πεζὸς λόγος, ὥστε οἱ διάφοροι πνευματικοὶ(!) σκαπανεῖς νὰ ἀμιλλῶνται ποῖος ἐξ αὐτῶν νὰ γράψῃ τὰς ἀνοησίας του, περισσότερον ἀδιάντροπα καὶ ἀηδέστερα.

Ὡς νὰ μὴ ἤρκει τοῦτο, κατὰ τὸ: τρώγοντας ἔρχεται ἡ ὄρεξις, ἤρχισαν δειλὰ-δειλὰ καὶ οἱ θρησκευτικοὶ παράγοντες νὰ ἐγκολποῦνται τὴν ἀταξίαν αὐτὴν καὶ νὰ γίνωνται θιασῶται καὶ στυλοβάται τῆς νοσηρᾶς καὶ ἀνθελληνικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος καὶ διὰ τοῦ τύπου νὰ καθιεροῦται πλέον ἐπισήμως. Εὐτυ-

χῶς ὅτι δὲν καθιερώθη ἀκόμη διὰ Νόμου ὡς ἐπίσημος Γλῶσσα τοῦ Κράτους.

Διάσημοι Ἱεροκήρυκες, Μητροπολίται καὶ λαϊκοὶ Θεολόγοι, εὐτυχῶς ὀλίγοι, κάμουν χοῆσιν εἰς τὰς ὀμιλίας των τῆς βαρβάρου αὐτῆς Γλώσσης, καθὼς ἐλίσσῃ καὶ θρησκευτικὰ περιοδικὰ ἐπιστημονικὰ καὶ μὴ, τὸ αὐτὸ πράττουν. Καὶ ναὶ μὲν, ὡς πρὸς τὴν προφορικὴν Γλῶσσαν, προκειμένου νὰ συνεννοηθῶμεν μεταξύ μας, δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν χοῆσιν τῆς ἀρχαίας Γλώσσης οὔτε τῆς ἀπταιστού καθαιρενοῦσης· προκειμένου ὁμως περὶ τῆς γραπτῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ παραβαίνωμεν τοὺς κανόνας τῆς ἑλλην. γραμματικῆς. Τοῦτο θεωρεῖται μεγάλη ἀσέβεια.

Ἡρώτησέ τις ἓνα τῶν μυστῶν αὐτῶν τῆς δημοτικῆς. Διατί κάμετε χοῆσιν τῆς Γλώσσης αὐτῆς τῆς ἀκαταλήπτου; ἀπαντᾷ διὰ νὰ ἐννοεῖ καλλίτερον ὁ λαὸς τὰ λεγόμενα. Ἐρωτᾷ ὁ πρῶτος· ἐὰν εἴπῃς π. χ. τῆς πόλης Ἀθηνῶν ἐννοεῖ, ἂν εἴπῃς τῆς πόλεως δὲν ἐννοεῖ; ἄκουσε φίλε μου,

ἀπαντᾷ. Ἡ Γλῶσσα δὲν εἶναι σκοπός, ἀλλὰ μέσον πρὸς σκοπὸν. Σύμφωνοι τοῦ ἀπαντᾷ, ἀλλὰ ἂν διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ δὲν ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπός, τί πρέπει νὰ κάμωμεν; νὰ χάσωμεν τὸν σκοπὸν χάριν τοῦ μέσου; ἄπαγε! θὰ ἀλλάξωμεν ὅπλυστατα τὸ μέσον.

Ἄλλος ἠρώτησεν ἐκδότην περιοδικοῦ θεροκευτικοῦ. Διατί γράφετε τὸ περιοδικόν σας εἰς Κομμουνιστικὴν γλῶσσαν; μήπως εἴσθε κρυπτοκουκουέδες; ἀπαντᾷ ὁ ἐκδότης· διὰ νὰ ἐλκύσωμεν τοὺς Κομμουνιστάς εἰς τὸν Χριστὸν κατὰ τὸν Παῦλον, ὅστις ἐγένετο τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα τοὺς πάντας κερδίῃ. Πολὺ καλὰ ἀπήντησεν ἐκεῖνος· ἐὰν ἐγίνετο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ ἤρχετο αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, θὰ ἦτο θαυμάσια, ἀλλ' ἐγὼ βλέπω ὅτι οἱ Κομμουνισταὶ ἔχουν ἴδιον πρόγραμμα, τὸ ὅποιον δὲν ἀλλάσουν, καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον προσπαθεῖτε νὰ κάμῃτε σεῖς, φροντίζουν αὐτοὶ περισσότερον καὶ ἐντονώτερον νὰ ἐπιτύχουν.

Ἡ Γλῶσσα λοιπὸν εἶναι πράγματι μέσον πρὸς σκοπὸν. Καὶ ὁ σκοπὸς εἶναι, ὁ διὰ τοῦ μέσου αὐτῆς τῆς Γλώσσης, ἡ ἀπομάκρυνσίς μας ἀπὸ τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἡ Γλῶσσα αὕτη ἡ βάρβαρος καὶ ἀνθελληνικὴ ἐφηρημώσθη πρῶτον ἀπὸ τοὺς ἀθέους Κομμουνιστάς. Τὸ μέσον αὐτὸ τῆς Γλώσσης, τὸ ἔθεσαν καὶ αὐτοὶ ὡς σκοπὸν, σκοπὸν ἰδικόν των, σκοπὸν σκοτίον ἵνα λησμονοῦντες οἱ χριστιανοὶ τὴν Γλῶσσαν των καὶ μὴ νοοῦντες τὰς Γραφάς, ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸν ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν των καὶ οὕτω γίνουν εὐάλωτοι εἰς αὐτούς.

Οἱ Χριστιανοὶ πλέον δὲν δίδομεν σημασίαν καὶ οὐδεμίαν ἀξίαν διὰ τὴν ψυχὴν μας. Οἱ ἐπιτήδειοι ἐφρόντισαν νὰ ἀποβάλλουν ἀπὸ ἡμᾶς πάντα φόβον Θεοῦ καὶ πᾶσαν ἐντροπὴν ἀνθρώπων. Οἱ νέοι ἀσεβοῦν πρὸς τοὺς γέροντας καὶ σκώπτουν κάθε ἱερὸν καὶ ὅσιον. Οἱ ναοὶ ἐκενώθησαν ἀπὸ εὐσεβεῖς, τὰ καφενεῖα καὶ τὰ θέατρα ὑπερπληροῦνται, καὶ καθέξῃς, διὰ νὰ μὴ λέγομεν πολλά.

Σοῦ λέγουν λοιπὸν οἱ ἐπιτήδειοι: πῶς νὰ πᾶμε στὴν Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ δὲν καταλαβαίνωμε τίποτα, ὥς μεταφράσουν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰ ἄλλα βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ νὰ καταλαβαίνωμεν καὶ τότε θὰ πηγαίνωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ψεῦδος: ἡ προσπάθειά των εἶναι νὰ ἀλλοιώσουν τελείως τὴν Γραφὴν καὶ τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ νὰ προξενοῦν ἀηδίαν καὶ ἔμετον ὥστε καὶ οἱ ἐναπομείναντες ἐκκλησιαζόμενοι νὰ φύγουν καὶ αὐτοί, καὶ πολὺ δικαίως, διότι θὰ ἀκούουν ἀνοησίας. Πῶς παρακαλῶ νὰ μεταφράσῃ τις τὸ Κατανυκτικὸν Τριᾶδιον, τὸ ὕψος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως; Πῶς νὰ μεταφράσῃ τις τὸ Χαρμόσουνον Πεντηκοστάριον καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὴν πραγματικὴν χαρὰν καὶ ἔννοιαν εἰς τὸ «Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοί»; πῶς τὴν Παρακλητικὴν, τὸ ὑψιστον ποίημα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας μας; Πῶς τὰ δώδεκα Μηνεῖα τὰ βυθίζοντα Ἐκκλησιαστικῶν μαργαριτῶν εἰς ὑπέρτατον βαθμόν; Τὸ δὲ σπουδαιότερον πάντων τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, τὴν τέλεσιν τῆς ὁποίας παρακαλοῦντο καὶ ὑπηρετοῦν οἱ οὐράνιοι Ἄγγελοι

πῶς νὰ τὴν ἐρμηνεύσωμεν; Δὲν θεωρεῖται τοῦτο ὡς ὑπερτάτη ἀσέβεια καὶ περιφρόνησις πρὸς τὸν Θεόν; Πῶς τὰ λοιπὰ βιβλία, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργοῦνται τὰ ἐπὶ Μυστήρια τὰ ἀγιάζοντα τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος;

Ἐρωτῶ. Ποῖος τῶν δύο, τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Κομμουνιστῶν, θὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν διὰ τοῦ μέσου τῆς ἀνθρώπου Γλώσσης; Πάντως οἱ δεύτεροι: Καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκομεν νὰ ἐπιτύχωμεν ἡμεῖς, τὸ ἐλέτυχον ἤδη αὐτοὶ εὐκολώτατα διὰ τῆς Γλώσσης. Θὰ ἐπιτύχουν δὲ ἀκόμη περισσότερα ἂν δὲν προσέξωμεν.

Οἱ Ἕλληνες Κομμουνισταὶ εἶναι ἀδελφοὶ μας καὶ πρέπει μὲ πᾶσαν θυσίαν καὶ μὲ κάθε μέσον νὰ τοὺς ἐπαναφέρωμεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς μέσα ἃς χρησιμοποιήσωμεν τὴν συνεχῆ διδασκαλίαν πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν πλησιάζουν τὴν διδασκαλίαν μας, ἃς χρησιμοποιήσωμεν τὴν προσευχὴν διὰ νὰ τοὺς ἐλκύσῃ ὁ Κύριός μας, εἰς τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς ὅμως νὰ διακινδυνεύσωμεν τὴν σωτηρίαν τῆς ἰδικῆς μας ψυχῆς.

Ἐὰν ἡ Γλῶσσα αὐτὴ ἦτο μέσον θετικὸν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἁγίου ἡμῶν σκοποῦ, τῆς ἀποκαταστάσεώς μας εἰς τὴν μακαριότητα, τότε διατὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Βασιλείας Ὁλγας, ἐθυσιάσθησαν τόσοι φοιτηταὶ τῶν διαφόρων σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὴν μετάφρασιν ἐκείνης τῆς Καινῆς Διαθήκης (γράφει ἔκτρωμα) παρὰ τοῦ ἀπαισίου Πάλλη;

Ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Μιστριώτης Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστη-

μίου, διατὶ ἡγωνίσθη μὲ ὄλας τοὺς δυνάμεις ὑπὲρ τῆς ὑγιоῦς Ἑλληνικῆς Γλώσσης; Ὅλοι αὐτοὶ ἦσαν τρελλοί, ἀνόητοι, ξεκουτιασμένοι διὰ νὰ θυσιάσουν τὴν ζωὴν των διὰ τὴν θείαν Γλῶσσαν μας;

Στῶμεν καλῶς.

Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ πλησιάσουν οἱ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ἄνθρωποι εἰς Αὐτὸν καὶ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν μάνδραν τὰ ἐκτὸς αὐτῆς πρόβατα, θὰ ἐπετρέπετο νὰ χρησιμοποιηθῇ πᾶν μέσον διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἀλλὰ πολὺ φοβούμεθα μήπως τὸ μέσον τῆς χυδαίας Γλώσσης δὲν εἶναι τὸ ἐνδεδειγμένον πρὸς τοῦτο.

Ἄς προσέξωμεν ἐπαναλαμβάνω, μήπως ἀντὶ νὰ κερδίσωμεν τὸν σκοπὸν διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ, χάσωμεν τὸν σκοπὸν, χάσωμεν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν.

Ἄς ἀπολακτίσωμεν τὴν βρωμερὰν καὶ ἀνήθικον Γλῶσσαν καὶ ἃς ἐπαναφέρωμεν τὴν εὐδὴ καὶ γλυκεῖαν Ἑλληνικὴν ἀπλὴν καθαρῆσαν, τὴν γλυκυτέραν ἀπὸ μέλι καὶ κηρίον.

Σ. Σ.

Περὶ τῆς ἱερᾶς ἡσυχίας σώματος καὶ ψυχῆς.

Ἦονχία ἡθῶν καὶ αἰσθήσεων κατὰστασις· λογισμῶν ἐπιστήμη, πηγὴ νοημάτων ἀγαθῶν, ἡσυχαστικῶς, γνωστικῶς καὶ πληθὸς προσευχῶν.

Περὶ τῆς ἱερᾶς μητρὸς προσευχῆς.

Ἦ τῶν ἀρετῶν τῆς μακαρίας προσευχῆς καὶ τῆς ἐν αὐτῇ νοερᾶς παραστάσεως προσευχῆς ἑνωσις ἀνθρώπου πρὸς Θεόν, κόσμον οὐστας, Θεοῦ καταλλαγή, δακρύων μήτηρ, ἁμαρτιῶν ἰλασμός· πηγὴ ἀρετῶν, ἡ βασίλισσα τῶν ἀγαθῶν, ὃ ἐν ὧρα εὐχῆς ἀσυχολούμενος ὑπὸ δαιμόνων ἐμπαίζεται

Ἐκ. τοῦ Λαυρ. κώδικος λ. 34 φυλ. 79.

Ο ΝΕΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
 Παναγιώτατος κ.κ. **ΜΑΞΙΜΟΣ**
 ΕΥΛΟΓΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.,

Διὰ θερμότητος καὶ πλήρους εὐλογίας ἐπιστολῆς πρὸς ἡμᾶς, ἡ Α.
 Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Μάξιμος, ἰδοὺ τί γράφει.

† ΜΑΞΙΜΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ
 ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐντιμότητε κύριε Σωτήριε Ν. Σχοινᾶ, Διευθυντὰ τοῦ Περιοδικοῦ "Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη,, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἐντιμότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Ἐλάβομεν τὸ ἀπὸ κζ'. τοῦ παρελθόντος μηνὸς γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐντιμότητος, ὑποβαλλούσης ἡμῖν συγχαρητηρίους προσρήσεις καὶ εὐχὰς ἐπὶ τῇ βουλῇ καὶ εὐδοκίᾳ Θεοῦ, ἀναρρήσει ἡμῶν εἰς τὸν Ἀγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Ὁ Κύριος ἐνισχύοι ἡμᾶς εἰς τὸ ἐπιτελεῖν ἀξίως τῆς κλήσεως ἡμῶν τὴν ἀνατεθείσαν ἡμῖν πολυεύθυνον ὑπάτην ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν.

Ἐπίσης ἐλάβομεν καὶ τὸ ταχυδρομικῶς ἀποσταλὲν τελευταῖον τεῦχος τοῦ ὑμετέρου Περιοδικοῦ, οὗ ἡ ἐπ' ἀνέκδοσις πολλῆς χαρᾶς πρόξενος ἐγένετο ἡμῖν, ἰδιαιτέρως ἐκτιμῶσι τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένην ἐνίσχυσιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ συναισθήματος τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ.

Θερμῶς τοίνυν εὐχαριστοῦντες ἐπὶ τε ταῖς εὐχαῖς καὶ ἐπὶ τῇ πρόφρονι τοῦ τεύχους ἀποστολῇ, εὐχόμεθα τῇ ὑμετέρᾳ Ἐντιμότητι καὶ τοῖς μετ' αὐτῆς ἐν τῇ τοῦ Περιοδικοῦ ἐκδόσει κοπιῶσι καὶ ἐργαζομένοις δαψιλῇ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ πᾶν ἄμα δῶρον τέλειον παρὰ Θεοῦ, Οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

α.α.μς'. Ἰουλίου ις'.

Ὁ Κων)πόλεως

† ΜΑΞΙΜΟΣ. διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΡΩΜΑΙΩΝ

Παραίνεσις πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Λέοντα τὸν σοφόν.
ἥς ἡ ἀκροστοιχίς ὧδε πως ἔχει.

«Βασίλειος ἐν Χριστῷ Βασιλεὺς Ρωμαίων, Λέοντι τῷ παποθημένῳ υἱῷ καὶ
συμβασιλεῖ».

(Ἐστάλη πρὸς δημοσίευσιν παρὰ τοῦ Γέροντος Βασιλείου Καρακαλλινού,
γραμματέως τῆς 'Ι. Μονῆς).

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 105 τοῦ ΣΤ'. εἰους).

Ι'. Περὶ τῆς τῶν τρόπων ἀρετῆς.

Ἐλαβες ἐκ Θεοῦ βιαιότητα, φύλαξον αὐτήν ὥσπερ παρακαταθήκην αὐλον, μὴ φεύγῃς ὁφθῆς τοῦ δεδομένου σοι φύλαξ, μὴδ' ἀγενής, μὴδ' ἀνάξιον αὐτῆς διαπράξης, ἀλλ' ὥσπερ βασιλεύειν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων προεκρίθης κατὰ τὴν ἀξίαν, οὕτω προτιρεῦειν τῶν ὑπὸ χεῖρα πάντων σπουδάσον καὶ κατ' ἀρετὴν ἢ γὰρ ἀρετὴ κρείττων ἐστὶ πάντος ἀξιώματος. Εἰ οὖν κατὰ μὲν τὸ ἀξίωμα κυριεύεις ἀπάντων, κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν ὑπὸ τινων κυριεύῃ, κατὰ μὲν τὸ ἑλάττω εἰ Βασιλεὺς, κατὰ δὲ τὸ κρείττω ἀληθῶς οὐκ εἰ Βασιλεὺς, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου βασιλευόμενος· μὴ οὖν νόθος γίνου Δεσπότης ἐν τῷ ὑφ' ἑτέρων κρατεῖσθαι, ἀλλὰ βασιλευε ἀληθῶς ἐν τῷ πάντων κρατεῖν κατὰ μέρος τῆς ἀρετῆς.

ΙΑ'. Περὶ σωφροσύνης.

Νίκας τε καὶ τρόπαια κατ' ἐχθρῶν τότε σοι παρέξει Θεός, ὅποτε αὐτὸς τρόπαια καὶ νίκας στήσεις κατὰ τῶν ἐχθρῶν, νικῶντι γὰρ τοὺς ἀοράτους ἐχθρούς, ἐπάναγκες ἔπεται νικᾶν καὶ τοὺς ὁρατούς· σὺ γὰρ ὡς ἀνδρά-

ποδον ὡς ἡδονὰς νικᾶν καὶ παρσύρειν ἰσχύουσιν, οὐκ εὐδονήσει Θεός· ἐλευθερία νίκη· τιμηθῆναι ποτέ, δὲ τὴν κατὰ τῶν παθῶν νίκην τοῖς ἐκουσίσις ἀναδίσσεται· πόνους εἰς δαίμα σαφές τῆς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀντιδόσεως καὶ τὴν κατ' ἐχθρῶν νίκην χρεωστικῶς αὐτῷ χορηγουμένην κομίζεται παρὰ Θεοῦ.

ΙΒ'. Περὶ φίλων πιστῶν.

Χαῖρε τοῖς σπουδάζουσι περὶ σὲ τῶν φίλων μᾶλλον, ἢ τοῖς γένει προσήκουσι, ἢ μὲν γὰρ τοῦ γένους φιλία οὐκ ἀρετῆς γνώσεως ἐκνοοῦ κατὰ τὴν φύσιν οὐκ ἀρετῆς ἀντιδόσεως ποτέ, ἢ δὲ τῶν φίλων ἐκ τούτων, κἀκείνης μὲν τὴν φύσιν ἔχει νόμον, αὕτη δὲ τὸν Θεόν· πολλῷ γὰρ κρείττω ἐν χρεῖα καὶ ὁ τρόπος τοῦ γένους καὶ ἡ προαίρεσις τῆς ἀνάγκης· συγγενεῖς μὲν γὰρ συγγενεῖς πολλάκις μικρῶν ἕνεκα πραγμάτων ἐπεβούλευσαν, φίλοι δὲ ἀληθεῖς τὸν κόσμον ἅπαντα παριδόντες, οὐδὲ τὴν ζωὴν αὐτὴν τῆς τῶν φίλων ἀγάπῃ προέκριναν.

ΙΓ'. Περὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως.

Ρώμην σώματος καὶ τίμα καὶ ἀποδέχου, κἄν καὶ φρονήσῃ κοσμεῖ-

ται, ὅσον γὰρ μετὰ φρονήσεως ὠφελεῖν δύναται, τοσοῦτον ἄνευ φρονήσεως βλάπτειν τοὺς ἔχοντας εἰωθεν, ἰσχύς γὰρ ἡ ἔμφρων ἄνθρωπον χαρακτηρίζει, ἡ δ' ἀφροσύνη ἢ παρέπεται θηρῶν ἐξεκονίζει ἄλογον ἀποδέχου τοίνυν μὴ τοὺς ἀφρονι ρώμη, ἀλλὰ τοὺς ἔμφροني χρωμένους, ἡ μὲν γὰρ μετ' ἀφροσύνης ρώμη, θράσος λέγεται, ἡ δὲ μετὰ φρονήσεως ἀνδρεία.

ΙΑ'. Περὶ ταπεινοφροσύνης.

Ἦλεων ἔχειν βούλου περὶ σὲ τὸν Θεόν, ἦλεως γενοῦ περὶ τοὺς ὑπηκόους καὶ αὐτὸς καὶ γὰρ Δεσπότης ἐκλήθης, ἀλλὰ καὶ σύνδουλος ὑπάρχεις, ἕνα γὰρ Δεσπότην τῶν ὅλων καὶ μόνον κεκτήμεθα πάντες ἄνθρωποι καὶ πηλὸς ἡμῶν τοῦ γένους εἰς ὑπάρχει προπάτωρ καὶ κτ' ἀλλήλων οἱ χόες φυσοῦμεθα· μέμνησο γοῦν ὁ ὑψηλὸς χοῦν σεαυτὸν καὶ ἴσθι ὡς ὅπου δ' ἂν ὑψωθῇς ἀπὸ τῆς γῆς, πάντως πάλιν κατενεθήσῃ εἰς γῆν καὶ οὐδέποτε κατὰ γοδὸς ἐπαθήσῃ, ταπεινοῦ, μέμνησο τῶν σεαυτοῦ σφαλμάτων πρὸς Θεὸν καὶ ἐπιλήσει τῶν τοῦ πλῆθους σφαλμάτων πρὸς σέ.

ΙΕ'. Περὶ φρονήσεως.

Σκόπει κατὰ σεαυτὸν ὅτι, πᾶσιν ἀνθρώποις ἡ φρόνησις τιμιωτάτη, οὐ πᾶσι δὲ ὑπάρχει διὰ σπουδῆς, πάντες γὰρ ὡς ἀγαθοὶ ἐπαινοῦσιν, οὐ πάντες δὲ κτήσασθαι πονοῦσι, διὸ καὶ σπανιώτερον εὗροις αὐτὸν ταύτην κεκτημένον· μὴ μόνον οὖν αὐτὸς σπουδάσης τὴν φρόνησιν σύννοικον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τὸν ταύτην κεκτημένον αἰδοῦ καὶ τίμα καὶ συναναστρέφου αὐτῷ καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτί, ἔκτεινοι γὰρ σε δύνανται μόνον ὠφε-

λῆσαι τὰ μέγιστα εἰς ψυχὴν καὶ ἃ πολλάκις ἀμήχανόν σοι δοκοῦσι παραθῆναι ἐν περιστάσει, ταῦτα δι' αὐτῶν ραδίως σὺν Θεῷ κατορθώσεις, ἡ γὰρ φρόνιμοι εἶναι δεῖ, ἡ φρόνιμοις ἔπεσθαι, ἐν οἷς ἀληθῶς ὡς ἐπὶ θρόνον Θεοῦ ἀναπύεται.

ΙΣΤ'. Περὶ ἀληθείας καὶ ψεύδους.

Τρόπος ἔστω σοι τοῦ λόγου πιστότερος, ἵνα μὴ μόνον λέγων, ἀλλὰ καὶ σιωπῶν τὸ αἰδέσιμον ἔχῃς, ἀλλὰ μηδὲ τοὺς αἰσθανομένους, ἔργῳ δὲ τοὺς λόγους μὴ βεβαιοῦντας ἀποδέχου· εἰσὶ γὰρ οἱ λόγοι μὲν ἀγαθοί, ἔργῳ δὲ καὶ λίαν ψυχροί, μήτε οὖν αὐτὸς εἶναι τοιοῦτος θέλε, μήτε μὴν ἑτέρους περὶ σὲ τοιοῦτους εἶναι καταδέχου, ἀλλ' ἐκείνοις στέργε καὶ οἰκτιροῦ, οἷτινες οὐ κρομοῦσι τοὺς τρόπους λόγου, ἀλλ' ἃ τοὺς λόγους τρώει καὶ ἃ πάλιν πρότιν αἰσχύνῃ, ταῦτα λέγων μὴ ἀναισχύνει, μηδὲ ἃ λέγων αἰσχύνῃ, ταῦτα πρότιν διαλογίζου.

ΙΖ'. Περὶ μελέτης τῶν θείων λόγων.

Ὡσπερ γὰρ τὰ νεοθαλῆ τῶν φυτῶν ἀρδεύόμενα θάλλει καὶ καρποφορεῖ, οὕτω καὶ ἡ σὴ διάνοια τέκνον ἐμὸν ἀρδευομένη τῶν θείων λόγων μελέταις, ἔτι μᾶλλον αὐξηθήσεται καὶ καρποφορήσει τὰς ἀρετὰς· σῶμα μὲν γὰρ αἱ κατάλληλοι τροφαὶ λιπαίνουσι, ψυχὴν δὲ οἱ πνευματικοὶ λόγοι διωτ' ἐφουσιν, ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν ἡ τροφὴ μέχρι φάρυγγος ἤξει καὶ φθορὰν αὔξει καὶ διὰ φθορᾶς δαπανᾶται, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς τροφή, αἰδίων ἔχει τὴν εὐφροσύνην καὶ ἀφθαρσίαν προσενεῖ, καὶ εἰς ἀφθαρσίαν μεταχωρεῖ· μελέτην οὖν ποιῶν τῶν ὠφελίμων λόγων ὧν σου τὸν

βίον, ἵνα τοὺς ἐξ αὐτῶν καρποὺς τρυφήσῃ καὶ καλῶς τὴν βασιλείαν σου διοικήσῃ.

ΙΗ'. Περὶ Βουλῆς.

Βουλῆς ἀρίστης οὐδὲν ἀσφαλέστερον καὶ πράξεως ἀπροβουλεύτου οὐδὲν σφαλερώτερον, ἢν' οὖν μετ' ἀσφαλείας πράττῃς, ἢ βούλου ἀφοῦ προβουλευέσθαι, ἢ πράττεις, μετὰ μὲν γὰρ τὸ πράξει οὐκ ἐνὶ βουλευσασθαι, μετὰ δὲ τὸ βουλευσασθαι δυνατόν σοι μεταβουλευσασθαι, ὅρα γὰρ ἐκάστου πράγματος τὸ τέλος καὶ οὕτω τῆς πράξεως ἀπάρχου· συμβούλους δὲ χρῶ τοῖς καλῶς περὶ τῶν οἰκειῶν βουλευσαμένοις καὶ διοικήσασιν, ἀλλὰ μὴ τοῖς κακῶς ἐξ ἀβουλίας τὰ ἑαυτῶν διοικήσασιν, ὁ γὰρ κακῶς περὶ τὰ οἶκετα διατεθείς, οὐδέποτε καλῶς βουλεύσεται περὶ τῶν ἄλλοτρίων, ἀλλὰ μηδὲ τοῖς ἀπειροῖς περὶ ὧν ἂν βούλει πραγμάτων ἀνακοίνου, μήτε μὴν τοῖς κολακίαις περὶ σὲ χρωμένοις· οἱ μὲν γὰρ ὥς τυφλοὶ ἀνεπιστημόνως βουλεύονται, οἱ δὲ κατὰ χάριν σοι προσελεύσονται, ἀλλ' ἐκείνοις μάλιστα συμβουλευέου, οἱ καὶ τὸ ἐπίστασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὀρθῶς ἔχουσι καὶ οἱ μάλιστα ἐν τοῖς ἐσφαλμένοις πολλάκις διελέγχειν εἰώθασιν· μόνοι γὰρ οὗτοι καὶ μόνων συμβούλων πιστεύσασθαι ἄξιον.

ΙΘ'. Περὶ ἀγνείας.

Ἀγνὸν σεαυτὸν συντήρει μὴ μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν διάνοιαν, ὥσπερ γὰρ ὁ ἐφθαρμένος βίος χωρίζει Θεοῦ, οὕτως ἡ ἐν ἀγνείᾳ ζωὴ οἰκείοι πρὸς Θεόν· ἔστω οὖν τὸ φῶς σου λαμπρὸν ἐνώπιον τῶν ὑπὸ χεῖρα καὶ ἀγαθὴ γενοῦ τοῖς ὑπηκό-

οις εἰκόν, εἰ γὰρ αὐτὸς τὴν ἀγνείαν οὐ τηρήσεις, ποῖω προσώπῳ τοὺς ὑπὸ σὲ ταύτην ἔχειν νοουθήσεις; ἢ γὰρ ἂν σὲ πράττοντα ὀρθῶσι, τὰ αὐτὰ καὶ αὐτοὶ πράττειν συνανεχθῶσι, πέφυκε γὰρ ταῖς ἀρχαῖς συμμεταβάλλεσθαι τὸ ὑπήκοον· ὥσπερ οὖν εἰ μὴ καλῶς βιοῦν προαιρῇ, τῆς τῶν ὑπηκόων βλάβης αἴτιος ὑπάρξεις, οὕτω τὴν ἀγνείαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν ἐξασκῶν, πρόξενος σωτηρίας τοῦ παντὸς λαοῦ σου γενήσῃ καὶ μέγαν σεαυτῷ ἐντεῦθεν τὸν μισθὸν περιποιήσῃ, τὸ μὴ μόνον σεαυτὸν ἄξιον Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπὸ χεῖρα γενέσθαι παρασκευάζειν.

Κ'. Περὶ τιμῆς γονέων.

Στέφανον ἐκ Θεοῦ διὰ τῆς ἐμῆς ἐδέξω χειρός, ἄμειψον τῷ δεδοκῶτι τὸ ἀντάξιον δῶρον· τίμησον τὸν Θεόν, τὸν σὲ τιμηκότα διὰ τῆς εἰς τὸν γεγεννηκότα τιμῆς, ἐμὲ δὲ τιμήσεις οὐ καθάπερ τινὲς τῶν ὑπηκόων, ἢ γονυπετῶν, ἢ δορυφορῶν, ἢ εὐφημῶν, ἀνάξιοι γὰρ ταῦτα Βασιλέως ἀνδρός, ἀλλὰ τιμὴν μὲν τὴν ἀρετὴν, ἀσκῶν δὲ τὴν σωφροσύνην, κοσμῶν δὲ σου τὸ ἦθος, σπουδάζων δὲ περὶ τοὺς λόγους οἷς ἡ τῶν νέων καλλωπίζεται γνώμη καὶ ἀπλῶς οὕτω παρασκευάζων σεαυτὸν ἄξιον Βασιλέα τῶν ἐπὶ γῆς καὶ εἰκόνα Βασιλέως τῶν Οὐρανῶν· μόνος γὰρ ὁ τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι δυνάμενος, εἰκὼν τοῦ καταστήσαντος αὐτὸν Θεοῦ δικαίως κριθήσεται καὶ μετὰ Θεὸν παρὰ τῶν ὑπηκόων εἰκότως ἀγαπηθήσεται καὶ ὥς εὐεργέτης κοινὸς· ἐαυτοῦ δὲ καὶ τῶν ὑφ' αὐτῶν ἄξίως τιμηθήσεται.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΩΣ ΕΔΕΧΘΗΣΑΝ ΟΙ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΙΝ ΤΗΣ "ΑΓ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ,"

Ἡ ἐπανεκδοσις τοῦ ἀγαπηθέντος περιοδικοῦ τῆς "Ἀγιορειτικῆς βιβλιοθήκης," ἐνέπλησε χαρᾶς πάντας τοὺς συνδρομητὰς αὐτοῦ. Τοῦτο ἐγνωρίσαμεν ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν τῶν θερμῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἐλάδομεν, ἅμα τῇ λήψει παρ' αὐτῶν τοῦ πρώτου μεταπολεμικοῦ τεύχους, τὸ συμπληροῦν τῆς 5'. ἔτος. Πρὸς τοῦτο ἀναγκασόμεθα ἐκ καθήκοντος νὰ δημοσιεύσωμεν ὀλίγας ἐπιστολάς ἐν περιλήψει διὰ νὰ καταστήσωμεν κοινὴν τὴν χαρὰν εἰς ὅλους.

ΙΕΡΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ

ΜΟΝΗ ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΥ

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΑΘΩ

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Καρακάλλου τῇ 13)7 46

Ἀριθ. Πρωτοκ. 161

Τῷ

Ἀξιολτίμῳ Κυρίῳ Σωτηρίῳ Σχοινᾷ

Εἰς Βόλον

Κύριε,

Ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Μονὴ μετ' εἰλικρινοῦς χαρᾶς χαιρετίζει τὴν ἔκδοσιν καὶ αὐτὴς τοῦ περιοδικοῦ "Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης," τὸ ὅποιον καθυστέρησε, λόγῳ τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως ἐπὶ πέντε ἔτη, νὰ χαρίσῃ τὴν πνευματικὴν ἀπόλαυσιν εἰς τοὺς ἀναγνώστας του.

Εὐχόμεθα ὁλοψύχως ὅπως συνεχίσῃ ἀπροσκόπτως τὴν ἔκδοσίν του ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν τόπου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ ἀναγνωστῶν Χριστιανῶν

Ἐπὶ δὲ τούτοις διατελοῦμεν

Μετὰ πάσης τιμῆς

Διάπυροι πρὸς θεὸν εὐχέται

Ὁ Καθηγούμενος τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου τοῦ Καρακάλλου

† Ἀρχιμ. ΠΑΥΛΟΣ καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μ. Μεγίστης Λαύρας Ἀγ. Ἀθανασίου 3)7)46

Ἀγαπητὲ Κύριε Σωτήριε

Ἔλαβον τὴν κάρτα σας καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὴν
 Ἀγιορειτικὴν Βιβλιοθήκην, . Χαίρω διὰ τὴν καλὴν σας
 ὑγείαν καὶ τὴν διάσωσίν σας οἰκογενειακῶς ἐκ τῆς πολεμι-
 κῆς θυέλλης.

Τὸ περιοδικὸν ἔχει καλὴν ἐμφάνισιν, καλὴν ὕλην, κα-
 λὸν χάρτην, καλὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, ἔκδοσις ἐπιμεμε-
 λημένη καὶ διὰ πάντα ταῦτα σᾶς συγχαίρω ἐγκαρδίως καὶ
 εὐχόμαι ἀπρόσκοπτον τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον τῆς Ἀ-
 γιορειτικῆς Βιβλιοθήκης, .

Μετ' ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως

Γέρων ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ Λαυριώτης

Βιβλιοθηκάριος

Ἐν Νέᾳ Σκῆτῃ Ἀγ. Ὁρους τῇ 16)6)46

Ἀξιότιμε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χῷ ἀδελφὲ κ, Σωτήριε
 χαίρετε οἰκογενειακῶς

Κατ' ἐξαίρετον εὐχαρίστησιν ἐλάβομεν τὴν ἐπιστο-
 λὴν σας διὰ τὴν πληροφορηθῶμεν ὕστερα ἀπὸ τόσα ἔτη τὰ περὶ
 ὑμῶν. Ἐχάρημεν ἐν ἀληθείᾳ πού εὐρίσκεσθε ὑγιαίνοντες ἅ-
 παντες καὶ διότι ἐκάματε ἔναρξιν τῆς ἐργασίας σας.

Τὴν Ἀγιορειτικὴν Βιβλιοθήκην, . θὰ ὑποστηρίξωμεν
 ὅπως καὶ πρὶν πρόθυμα. Οἱ ἀγιορεῖται συνδρομηταί, εἶμαι
 τῆς γνώμης ὅτι θὰ χαρῶσι μὲ τὴν ἐπανεκδοσὶν τοῦ περιοδι-
 κοῦ σας, τὸ ὅποῖον ἔχει τόσην σχέσιν μὲ τὸν τόπον μας τὸν
 Ἱερόν, καὶ θὰ φανῶσι πρόθυμοι νὰ τὸ ὑποστηρίξωσι. Σχε-
 τικῶς μὲ τὴν ἐπανεκδοσὶν σᾶς εὐχόμεθα κάθε ἐπιτυχίαν.

Μετ' ἐκτιμήσεως καὶ ἐν Χῷ ἀγάπης

Ἱεροδ. Εὐγένιος Χαλδέζος

Ἐν Καρυαῖς Ἀγ. Ὁρους τῇ 16)6)46

Κύριε Σχοινᾶ χαῖρε

Εἰς Βόλον

Ἐν πρώτοις σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ, καὶ ὅταν τὸ ἔλαβον χθὲς ὑπερεχάρην....

Γέρων ΠΑ·Ι·ΣΙΟΣ Ὁδοντοίατρος

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Σκήτῃ Καυσοκαλυβίων τῇ 20 Ἰουνίου 1946

Τῷ εὐλαβεστάτῳ κ. κ. Σωτηρίῳ Σχοινᾶ

Εἰς Βόλον

Ἀξιότιμε καὶ ἀγαπητὲ κ. κ. Σχοινᾶ

Χαῖρε ἐν Κυρίῳ, ὑγιαίνων ἐν πᾶσι.

Μεγάλην χαρὰν ἡσθάνθην ὅπου εἶδον τὸ θρησκευτικόν σας περιοδικὸν νὰ ἐπανεκδίδεται καὶ νὰ κυκλοφορῇ, καὶ τὸ πλέον εὐχάριστον δι' ἡμᾶς ἰδιαιτέρως εἶναι ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκδίδονται πρὸς τύπον καὶ ἀκολουθεῖαι Ἀγίων οἶα τοῦ Θεοφ. Πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ἡμετ. Προστάτου κ.λ.π. καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ περιοδικὸν αὐτὸ θέλει τύχει πολλῆς τῆς ἐκτιμήσεως ἀπὸ τὸν ἐδῶ μοναχικὸν κλάδον.

Εὐχομαι ἀπὸ μέσης καρδίας, ὅπως ὁ Κύριος πάντοτε προστατεύῃ τὸ ἔργον ὑμῶν, καὶ δοξάζεται οὕτω πως τὸ Ὑπερύμνητον Ὄνομά Του.

Μετὰ τῆς δεούσης ὑπολήψεως καὶ αὐθις χαιρετῶ ὑμᾶς

Γέρων ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ μετὰ τῶν σὺν ἐμοὶ ἀδελφῶν

Ἐν τῇ Ι.Μ. Ἀγ. Νικολάου ἐν Ἀνδρῳ τῇ 4)7)46

Πρὸς τὸν Κύριον Σωτήριον Σχοινᾶν

Βόλον

Κύριε Σχοινᾶ

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔλαβον τὸ τεῦχος τοῦ ΣΤ'. ἔτους τῆς Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης, καὶ μὴ ρω-

τᾶς τὴν χαράν μου, τὸ ὅτι θὰ ἐξακολουθήσητε τὴν ἐκδοσιν αὐτῆς, καὶ τῶν ἀγνώστων χειρογράφων τοῦ Ἀγίου Ὁρους.. Ὁ ἐλάχιστος ἐν Μοναχοῖς καὶ δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Κυρίου

Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Κεραμᾶς Ἡγούμενος

Ι.Μ. Ἀγίου Νικολάου. Ἄνδρος.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ (ΓΥΝ)
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ

ΜΠΑΤΣΙ - ΑΝΔΡΟΥ

ΤΟ

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Τῆς Ἱ. Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς

ΠΡΟΣ

Τὸν ἀξιότιμον Κύριον Σωτήριον Σχοινᾶν ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἀξιότιμε Κύριε Σωτήριε. Μετὰ τὴν ἐπερώτησιν τῆς πολυτίμου υἱείας σας, σπεύδω νὰ γνωρίσω πρὸς Ὑμᾶς ὅτι ἐλάβομεν τὸ περιοδικὸν ἙΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, ἀριθ. 68-72, καὶ ἐχαρήκαμεν πολὺ, ἀλλὰ ὅπως ἐκατάλαβα ἔχετε ἐκδώσει καὶ ἄλλα φυλλάδια τὰ ὅποια ἡμεῖς δὲν ἐλάβομεν, τὸ πρῶτον μετὰ τὸν πόλεμον εἶναι ὁ ἀριθμὸς ὅπου σᾶς σημειῶνω καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ φροντίσητε νὰ μᾶς στείλητε καὶ ὅσα εἶναι πρὶν τοῦ ἄνω ἀριθμοῦ.

Σᾶς χαιρετῶ μετὰ ἐκτιμῆσεως.

Ἡ Ἡγουμένη

Εὐπραξία Τουρκαμπή

Ἐν Ἑρμιόνη τῇ 7 Ἰουλίου 1946

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ κύριε Σωτήριε Σχοινᾶ

Τί γίνεσθε ἀπὸ υἱείαν; ἐγὼ εἶμαι καλὰ τὸ αὐτὸ ποσῶ καὶ διὰ σας. Μετὰ χαρᾶς ἔλαβον τὸ φύλλον ἔπειτα ἀπὸ τὰ σκληρὰ χρόνια τὰ ὅποια διήλθομεν, καὶ μετὰ μεγάλης μου χαρᾶς ἔ-

μαθον καὶ διὰ τὴν ὑγείαν σας. Σᾶς εὐχαριστῶ θερμῶς καὶ πάντα ὁ θεὸς μαζί μας.

Μὲ πολλὰς εὐχὰς

Μιχαὴλ Νάκος Ἐφημέριος τοῦ Ι. Ν. Ταξιάρχων Ἑρμιόνης

Ἐν Νοσηλευτηρίῳ Ἀγ. Παντελεήμονος (Σπιναλόγκα)
τῇ 22)7)46

Τῷ λίαν μοι ἀγαπητῷ κ. Σωτηρίῳ Σχοινᾷ εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Ἀγαπητέ, ἔλαβον τὸ φίλτατόν μοι ἐπιστολάριον ὑμῶν τὸ ἀπὸ θης παρελθόντος· ἡ χαρά μου εἶναι ἀπερίγραπτος α) ὅτι διεφυλάχθητε ὑγιεῖς χάριτι Θεοῦ καὶ β) ὅτι ἐξακολουθεῖτε νὰ ἐκδίδητε τὸ ψυχοφελές καὶ σωτηριωδέστατον περιοδικὸν ἡ Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, . .

Ταῦτα μετὰ πολλῆς ἀγάπης. Ἱερομ. Μελ. Βουργούρης

Ἠσυχαστήριον

Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος, Φεμματιὰ Φαρσάλων τῇ 19-8-46

Ἀξιότιμε Κύριε Σωτήριε χαῖρε. Πρό ἡμερῶν μου ἔφερεν ὁ Ἀντώνιος Χρήστου τὸ θρησκευτικὸν διήγημα τοῦ Στρατῆ· τὸ ἐμελέτησα ἐπισταμένως καὶ εὐχαριστήθην πάρα πολὺ διότι πρὸ πολλοῦ ἤθελον αὐτὸ καὶ δὲν εὕρισκον.

Θὰ μοῦ γράψητε ἐὰν ἔχετε ἡ Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, ὁ ὁλόκληρον τὸ ἔργον ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μέχρι τώρα δεδεμένον καὶ πόσον διὰ νὰ τὸ πάρω, διότι πολὺ μὲ εὐχαριστεῖ ἡ μελέτη αὐτῆ τοῦ περιοδικοῦ καὶ θέλω νὰ τὸ ἀποκτήσω ὁλόκληρον τὸ ἔργον.

Ὁ ἐν Ἱερομονάχοις Ἀμαρτωλὸς † Θεωνᾶς Μαργαριτόπουλος

Ἀρχιμανδρίτης

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 101 τοῦ ΣΤ'. ἔτους)

Δύο τάγματα εἰσὶ τῶν Μοναχῶν, τάγμα τῶν κοινοβίων καὶ τάγμα τῶν ἐρημιτῶν· μείζον δὲ τάγμα τῶν ὑποτασσομένων· Διὸ καὶ ἐβδομηκοντάκις ἐπτὰ στεφανοῦται τὴν ἡμέραν, ὃ δὲ ἐρημίτης μίαν τὴν ἡμέραν· δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐν θέλημα πληροῖ. Ὁ δὲ ὑποτασσόμενος, τῷ ἰδίῳ θελήματι ἀπέχει· καταλλάσσεται αὐτῷ, ὃ Θεός, συμβαίνειν, ἕως ἐβδομήκοντα ἐπτὰ ἐπιτάσσεται τῆς ἡμέρας μὴ θέλοντος τοῦ λογισμοῦ τοῦ ἰδίου ποιεῖ αὐτὰ διὰ τὴν ὑπακοήν, καὶ στεφανοῦται ἔστω καὶ ἐρημίτης· Διὸ ἀπέχεται αὐτοῦ ἐξωτερικὸς καὶ βραχιάλιον φορεῖ, ἀλλὰ μείζων ἀρετὴ ἐστὶ τῷ ὑποτάσσοντι· ἐὰν ὑποτάσσεται ἀκριβῶς, μείζων ἐστὶ καὶ τοῦ ἰδίου πατρὸς· διὸ πολλοὶ πρῶτοι ἔσονται ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. Ἐὰν θέλῃ τις ἐγκαταλείψαι τὸν ἴδιον πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς, ἐκτὸς αἰρέσεως, οὐαὶ σοι, ποῦ σοι παρεικάσω; εἰμὴ μόνον εἰς τὸν Ἰούδα, τὸν ἐγκαταλείψαντα τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἀπελθόντα καὶ ἀπηγξάμενον.

Ἐὰν δι' ὕβριν, ἢ διὰ μαστιγώματος· ἢ δι' εἶδες πρὸς ὥραν παρασσομένην τὴν Μονήν, ἢ δι' ἀγρυπνίαν· ἢ διὰ χαμαικοιτίαν καὶ ἄλουσιν· ἢ διὰ δίσπαν καὶ πείναν· ἢ δι' μικρότερος εἰ πάντων· ἢ δι' ἐπιθυμείας τὸν κόσμον· ἢ δι' παρρησίαν σε ὁ πατήρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ διὰ τοῦτο θέλεις ἐξελεῖν, οὐκ οἶδα τί εἶπω· οὐ χωρεῖ τὸ στόμα μου. Ὁ δεδεμένος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ δέδεται. Προμαρτύρομαι ὑμῖν,

ὅπου ἐκλήθητε ἐκεῖ μένετε· ἐκεῖ ἔστω ὁ μὴ τὸ σῶμα. Ἡξιώθη μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Μαθητῶν αὐτοῦ· μὴ ἐξέλθης ἀπ' αὐτῶν· μὴ χωρίζεσθε ἀπὸ Ἱεροσολύμων· Μὴ ὑπερηφανήσης· μὴ ὑψώσης ἑαυτὸν, ἵνα μὴ ταπεινωθῇς ὑπὸ τῶν δαιμόνων, ἀλλ' ἴσον τῶν ἀδελφῶν μέινον. Μὴ θέλε εἶναι σε καλλίων αὐτῶν· μηδὲ ἄλλην ἀρετὴν ἐγχειρίζε, ἐκτὸς τῶν διαταγμάτων τοῦ Πατρὸς σου καὶ τῶν ἀδελφῶν σου. Καὶ γὰρ Ἰούδας οὕτω πεποιηκὼς ἀπώλετο· ἀλλὰ μόνον τὰ ἴσα, ὅπως καταξιώθης τῶν αἰώνιων θησαυρῶν. Καὶ γὰρ οἱ δαίμονες λογισμοὺς τεκταίνουσι, λέγοντες· ἐξελθε ἐντεῦθεν· οὐ γὰρ δύνη τῶν ἀγρυπνιῶν τὴν πολιτείαν ὑπενέγκαι· οὐχ ὑποφέρεις ὕβριν καὶ μάστιγα· τί γὰρ θέλεις εἶναι κάλλιον τοῦ κόσμου; Οἱ ἐν τῷ κόσμῳ ὄντες τρώγοντες καὶ πίνοντες, σῶζονται. Εἰ θέλεις εἶναι κάλλιον τοῦ κόσμου, ἐξελθε ἐν τοῖς ἐρήμοις καὶ ἐκεῖ ἦσθα καὶ διὰν ἐξέλθης, δάλλει ἀκηδιασμούς καὶ ἀγνωσίαν ἐπισήμων ἡμερῶν. Μὴ ἐπιστάμενος ὅλως Κυριακήν, μήτε ἄλλην ἡμέραν· καὶ ποιεῖ σε εἶναι κτηνώδη, μὴ γινώσκοντα καιρὸν· μήτε μῆνας, μήτε ἐνιαυτὸν καὶ ἔρχεται σοι ἀκηδιασμός μέγας ἀγωνάς τε πολλοὺς δάλλει εἰς τὴν καρδίαν σου. Καὶ εἰ κατάρχει σε εἰς τὸν κόσμον, τότε μὲν οἱ Ἀγγελοὶ συγνάζουσι καὶ οἱ δαίμονες ἀγάλλονται.

Τότε γενήσονται μὲν θήρατρα πολεμικά καὶ οὐκέτι δύνη πικτεῦειν ἐκ τῶν πονηρῶν λογισμῶν, καὶ οὐ δύνη καρποφορῆσαι καὶ ἡρεμῆσαι διὰ παντός. Τότε γὰρ

ἀπεκαυχήσατο ὁ δαίμων λέγων, σπεύδω εἰς αὐτὸν ἐξενέγκαι τὸν μοναχὸν ἐκ τῆς κέλλης αὐτοῦ· οὐκέτι ἀφίω αὐτὸν πεζεῦσαι, ἀλλὰ πέτομαι· ὑποπέτομαι· ὑπὸ δέκα ἀρμάτων πέτομαι καὶ ἄλλα πολλά, ἃ οὐ δύναμαι γράψαι τῇ ὥρᾳ ταύτῃ. Καὶ ἄρτι τοῦτο πα-
ρακαλῶ καὶ νοουθετῶ, τέκνα μου καλὰ· Στρατιώται τοῦ Χριστοῦ ἐκλήθητε, νομί-
μως ἀθλήσατε· Ἐνῷ εἰσηλθες εἰς τὸ Ἅγι-
αστήριον τοῦ Θεοῦ καὶ παρέδωκας ἑαυτὸν
τῷ Θεῷ καὶ τῷ Ἡγουμένῳ μετὰ τῶν αὐ-
τοῦ ἀδελφῶν· οὐκέτι ἐξουσιάζεις ἑαυτὸν·
τέκνον εἰ τοῦ Ἡγουμένου καὶ ἀδελφῶς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. Σήμερον ἐγεννήθης νῆ-
πιος, νηπίαζε τῇ κακίᾳ· μὴ θέλε εἶναι
πρῶτος τῶν χθὲς γεννηθέντων· νηπιώτερος
γίνου πάντων καὶ ὑπήκοος. Ἀκολουθεῖ
τὴν ἀκολουθίαν καὶ γίνου εὐεργέτης καὶ
ὑπομονητικὸς καὶ πάντες σὲ ἀσπάζονται
ὡς νεοφώτιστον. Καὶ τοῦτο σοὶ λέγω· σὸν
θέλημα μὴ ποιήσης, ἕως μιᾶς τριχός. Πά-
σας τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρξεις παρόσχου
τῷ πατρὶ σου τῷ Πνευματικῷ· καὶ μηκέ-
τι ἐξουσίαζε αὐτὰ καὶ θέλε κρατῆσαι· πρᾶγ-
μα, ἕως μιᾶς τριχός. ἐπειδὴ ἐμποδίζει
σου τὸν δρόμον.

Πάντας τοὺς ἀναβαίνοντάς σοι λογι-
σμούς, ἐξάγγελε τῷ πατρὶ σου τῷ πνευμα-
τικῷ καὶ ταχὺ θεραπεύσῃ σε ἐκ τῶν νο-
σημάτων. Ἐάν τῃ νυκτὶ σὲ πλανήσῃ δαί-
μων πορνικός, ἐξάγγελον τῷ πατρὶ σου
καὶ ἄλλε μετανοίας πεντήκοντα, λέγων
καὶ τὸν πεντηκοστὸν ψαλμὸν καὶ ἀφανίζε-
ται ἡ πορνεία. Ἐπὶ ἕκαστον ἔργον λάμ-
δανε εὐχὴν, καὶ οὕτως εὐλογῆσαι ἡμέραν
καθ' ἡμέραν. Ἐάν κατὰ μόνας εὐρεθῇς
εἰς ἕκαστον ἔργον σου, λέγε, Κύριε εὐλό-
γησον· ἐάν σοι εἴπῃ ὁ ἀδελφός τοῦτο
σφάλμα ἐστὶ, ἄλλε μετάνοιαν μετὰ ταπει-
νώσεως, λέγων· ναὶ οὕτως ἐστίν, ἀλλὰ
συγχώρησόν μοι· οὐκέτι ποιῶ αὐτο. Κρού-
σαντος τοῦ ξύλου τῆς Ἐκκλησίας, πάντες

ὡς μία ψυχὴ καὶ ἐν σῶμα, μὴ πληροῦντος
τοῦ κρούειν, ἐκεῖ εὐρίσκεισθε· ἔρις ἔρισμός
τίς ἀπέλθῃ πρότερον εἰς τὸν Δεσπότην καὶ
ἀναλαμβάνει ὄπλα τοῦ πολέμου. Ἐάν σὲ
προλάβωσιν οἱ ἀδελφοὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
ψάλλοντες καὶ οὕτως ἀπέλθῃς, ὑστερήθῃς
τῆς φιλοτιμίας, ἐκτὸς ἀσθενείας. Ἄλλ' ὁ-
φείλει ὁ Ποιμὴν κατὰ ψαλμὸν διδόναι δέ-
κα μετανοίας τῷ ὑστεροῦντι ἀπὸ τῶν Ὁρ-
θραν καὶ οἱ ψάλλοντες καὶ οἱ μὴ ψάλλον-
τες, ἐν ἐνὶ στήθετε, ἵνα ἐρχομένης τῆς
ῥόγας εὐρεθῇτε ἑτοιμοί, τουτέστι τοῦ θυμι-
άματος, μὴ ὑστερεῖσθε τῆς εὐλογίας.

Οἱ ψάλλοντες θερίζουσι καὶ οἱ μὴ ψά-
λοντες σταχυολογοῦσι μαργαρίτας. Λιμοὺς
γενομένου, οἱ θερισταὶ καὶ οἱ σταχυολο-
γοῦντες τρυφῶσιν, οἱ δὲ ἀμεληταί, λιμῷ
διαφθείρονται· μηδεὶς ἀποκαθῆται ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ ἐπεὶ καὶ τοὺς ἄλλους χαυνοί·
καὶ ὅλον τὸ βῆρος ἐπάνω αὐτοῦ κείται·
διὸ πάντες δράμωμεν προθύμως.

Βλέπε ὁ Ἡγούμενος, μὴ τὸν μὲν ἀγα-
πᾶς, τὸν δὲ δδελύσσει· τὸν μὲν περισπῶ,
τὸν δὲ ἀμελῇ· μὴ τὸν μὲν ὀρθῶς, τὸν δὲ
παρορθῶς· μὴ τὸν μὲν ὑποίς, τὸν δὲ ταπει-
νοίς· ἀλλὰ πάντας ἴσον, καὶ ἕνα ἕκαστον
δίδου διακονίαν. καὶ μὴ ἄλλως τοῦ ἄλλου
ἐπεχείρει. Εἰδὲ καὶ τις ἐξ ὑμῶν ἀλαζῶν
ἐστὶ, πάντες αὐτὸν ἐπιτιμῶσιν· ἐάν δὲ
καὶ ἄφρων καὶ οὐ πείθεται, μαστιγώσατε
αὐτόν, ἵνα τὸ σῶμα παιδευθῇ καὶ ἡ ψυχὴ
ζήσῃ. Ἐάν γὰρ καὶ τινες ἐξ ὑμῶν ἔχοντές
τι ἐπιθάλπωσιν αὐτῷ καὶ ἀγαπῶσι, ἄρατε
τὸν θάνατον ἐξ αὐτῶν· μηδὲ ὅλως ἀγαπῶ-
σιν εἰμὴ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
στὸν καὶ αὐτούς.

Ἐάν τις κλέπτης, ἢ δλᾶσφημος, ἢ ἀργο-
λόγος, ἢ κατηραμένος, ἢ μισόκλητος, ἢ μι-
σᾶδελφος, ἢ γογγυστής, ἐν πάσῃ ἀρετῇ
παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐλεγξον ἕως
τρίτου· καὶ ἐάν οὐ διορθοῦται, ἐκδίωξαι
αὐτόν. Πρὶν ἐκδιωχθῆναι καὶ ὑστερήσεται

τῆς εὐλογίας καὶ τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ἐὰν ἐπιστρέφεται, εὖ καὶ καλῶς· εἰδὲ οὐ κατανύγεται, πορευέτω καὶ γὰρ ὅλγιοι οἱ σωζόμενοι εἰσὶ. Περὶ οἴνου καὶ ἐλαίου ἔν κρασίον ἀρκεῖσθω ὑμῖν· εἰδὲ ἀσθενῆς καὶ κατάγῃρος, δύο πινέτω ἢ πολλὰ τρία· εἰδὲ πλεονέκτης καὶ μέθυτος πορευέτω. Οἱ τέλειοι ἀσκηταί, οὐδὲ ὅλως ἐλάμβανον οἶνον. Οἱ μέσοι ἐδέχοντο. Οἱ θέλοντες εἶναι ξένοι, καὶ οἱ θέλοντες εἶναι ἐρημίται· ἀνεχέτω τῷ θελήματι αὐτῶν καὶ ἔστωσαν ἐρημίται.

Ὁ θέλων εἶναι πρῶτος, ἔστω παντὸς ὑποκάτω. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δύο χοροὶ στήκετε ψάλλοντες τὸ ἀλληλούϊα· καὶ εἰς τὴν δόξαν, λύετε τὸν χορὸν εἰς τὰ ὀπισθεν, καὶ ἕκαστος ἄλλῃ μετανοοῖεν τῷ Θεῷ· καὶ πάλιν ἐπιχειροῦντος τοῦ ψάλτου, ὥς εἰς ἀνθρώπος στήσατε τὸν χορὸν τὸν ἀγγελικόν.

Εἰ γὰρ καὶ ἔλθοι ἐφ' ὁμᾶς μᾶστιγξ, ἢ ὕδρις, ἢ ἀτιμία, ἢ ἀπροσωπασμός, ἢ κολαφισμός, εἴτε χαρά, πάντα ἡδέως δέχου, ὥς τὴν χαράν. Οὕτω καὶ τὰ λυπηρά· ὥς ἡ σὰρξ ἐπιθυμεῖ τὴν ἁμαρτίαν, οὕτω καὶ σὺ τὴν ἀτιμίαν, ὥς μεγάλα κέρδη κερδάνων, καὶ μὴ λέγε, ὅτι ἀκαίρως ἦλθον ταῦτα· ἀλλ' ἄξιως ἦλθον πρὸς τὰς ἁμαρτίας σου.

Καὶ γὰρ οἱ ἄγγελοι παρεστῶτες σοι· λέγουσι τῷ Δεσπότη Θεῷ· ἰάθη ἡ Βαβυλὼν. καὶ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ ἀγάλλονται ἐπὶ σοί. Μὴ καθέξου Ἡγούμενε ἐν μηδενὶ μετὰ τῶν μαθητῶν σου, μηδὲ γελάσεις ἔμπροσθεν αὐτῶν· εἰ δὲ καὶ ἀπέλθῃς, μὴ σύγκαμνε αὐτοῖς· εἰ μὴ στήθι μετὰ βακτηρίας μικρὸν, καὶ διάταξαι εἴτι καὶ, θέλει ὁ Θεὸς διὰ σοῦ καὶ εὐθέως ἀναχώρει ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀπελθε ἐν τῷ καλλίῳ σου. Μετὰ τὸν ἕνα τὸν κρατοῦντα τὴν γνῶσιν τῶν θελημάτων τοῦ Θεοῦ, καὶ οἷον οἶδας ἔτι καλῶς ὑπόκειται μετὰ φόβου Θεοῦ, καὶ τὰ πολλὰ διὰ αὐτοῦ ἔλθαι, καὶ κελεύσει τοῦ Θεοῦ. Καὶ σὺ ὥσπερ βασιλεὺς διὰ τῶν με-

γιστάνων Αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ κελεύσει τὸν κόσμον, καὶ πάντες φόβῳ ὑπακούωσι· ἐν ἀσφαλείᾳ κράτει, ἵνα μὴ παρρησιασθῶσι σοι· ὥσπερ ἡ παρρησία γενεᾶ τὴν ἀντιλογίαν καὶ ἡ ἀντιλογία τὸ μῖσος, καὶ τὸ μῖσος τὸν ἄδην, καὶ ὁ ἄδης λαμβάνει τὸν σκοτισθέντα. Μὴ θυμῷ ταραχθῇς ταχέως· ἐκτὸς ἀντιλογίας, εἰ δὲ μὴ οὐδὲ οὕτως· Ἡ γὰρ ἀντιλογία, Δεσπότην ἐθύμωσε οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τὸν ἀντιλέγοντα σκότος ἐκάλεσε καὶ τοὺς στάντας φόβῳ, φωστήρας· ὁ ἔχων ὣτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Εἰσελθέτωσαν, ἵνα ἀκούσωσι τῆς μακαρίας καὶ εὐσπλάγχχνου φωνῆς τῆς λεγούσης «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου».

Δι' ἧς τυχεῖν ἀξιωθῶμεν τῆς Αὐτοῦ Βασιλείας, νῦν καὶ αἰ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν.

(Ἐκ τοῦ χειρογράφου κώδικος ἀριθ 132 τῆς Βιβλιοθήκης Ἱ. Μ. Διονυσίου.)

Περὶ γυναικὸς πονηρᾶς.

Ἡ πονηρὰ γυνὴ ἐστὶ πηγὴ κακῶν, θησαυρὸς ὑπαρίας· θανατηφόρος συντυχία· ὀφθαλμῶν ὀλισθος· καρδίας λόγχη· νέων ἀπώλεια.

Ἡ πονηρὰ γυνὴ ἐστὶ ψυχῆς ὀλεθρος· σκηπτρον ἄδου· κρημνώδης τόπος· ἀναπάσεως ὄφρων· διαβολή.

Ἡ πονηρὰ γυνὴ ἐστὶ ἀπαρηγόρητος δόνη· ἀθεράπευτος κακία· σωζομένων σκάνδαλον· καθημερινὴ ζημία· σκοτίας ὁδηγός· παραπτωμάτων σκάνδαλον· μυστηρίων θρόμβος.

Ἡ πονηρὰ γυνὴ ἐστὶ ἀναίσχυντον θηρίον· ἀχαλίνωτον στόμα· ἀπόλυσιν πονηρά· κολάσεως αἰωνίου προξενός· γήϊνον φρόνημα· ἀνδρῶν θάθυμία.

Ἐκ τοῦ Λαυρ. κώδ. Δ'. 34 φύλ. 119

ΕΥΧΗ

Ἦν λέγει ὁ ἀρχιερεὺς, ἡ ὁ πνευματικὸς πατήρ, ἡ ὁ ἱερεὺς
εἰς τοὺς μέλλοντας μεταλαβεῖν τῶν ἀχράντων καὶ
φρικτῶν καὶ ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν·
Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος·
Ποιμὴν καὶ Ἀμνέ, ὁ αἰρων τὴν ἀμαρ-
τίαν τοῦ κόσμου· ὁ τὸ θηνάριον τοῖς
δυσὶ χρεωφειλέταις χαρισάμενος, καὶ
τῇ ἀμαρτωλῷ γυναικὶ τὴν ἄφεσιν τῶν
ἀμαρτιῶν δούς, ὁ τὴν ἴασιν τῷ παρα-
λύτῳ δωρησάμενος σὺν τῇ ἀφέσει τῶν
ἀμαρτιῶν αὐτοῦ, αὐτὸς Δέσποτα ἄνες,
ἄφες, συγχώρησον τὰς ἀμαρτίας, τὰς
ἀνομίας, τὰ πλημμελήματα, τὰ ἐκού-
σια, τὰ ἀκούσια, τὰ ἐν γνώσει, τὰ ἐν
ἀγνοίᾳ, τὰ ἐν παραβάσει, τὰ ἐπὶ παρα-
κοῇ γινόμενα παρὰ τοῦ δούλου σου
(δεῖνα). Καὶ εἴτι ὡς ἄνθρωπος σάρκα
φορῶν, καὶ τὸν κόσμον οἰκῶν πα-
ρέβη ἡ ἐπληρυνμένη, εἴτε ἐν ἔργῳ,
εἴτε ἐν λόγῳ, εἴτε κατὰ διάνοιαν, ἐν
γνώσει τε καὶ ἐν ἀγνοίᾳ· ἐν νυκτὶ καὶ
ἐν ἡμέρᾳ, εἴτε ὑπὸ κατάραν ἢ ἀφορι-
σμὸν ἀρχιερέως ἢ ἱερέως ἐγένετο, ἡ
πατὴρ ἢ μητὴρ, εἴτε τῷ ἰδίῳ ἀναθέ-
ματι ὑπέπεσαν, ἢ ἔρκον ὥμοσεν ἐν ὀ-
νόματι Θεοῦ καὶ τοῦτον παρέβη, ἢ ἐξ
ἀλόγου θυμοῦ τινὰ τῶν Χριστιανῶν ἀ-
νεθεμάτισεν, ἢ ἐκατηράσατο, ἢ ἐμωρο-
λόγησεν, ἢ ἐλοιδορήσεν, ἢ κατέκρινεν,
ἢ κατελάλησεν, ἢ αἰσχρολόγησεν, ἢ
ἐφθόνησεν, ἢ ἐφόνευσεν, ἢ ἐψεύσατο, ἢ
ἐμνησιμάκησεν, ἢ ἐθυμώθη καὶ ὀργί-
σατο, ἢ ὑπερηφανεύσατο, ἢ ἐδολιεύ-
σατο καὶ ἐτόκευσεν, ἢ ἠδίκησεν, ἢ ἐ-
κενοδόξησεν, ἢ ἠκηδίασεν, ἢ εἰς φιλαρ-
γυρίαν ὑπέπεσαν, ἢ ἐμέθυσε καὶ ἐμε-

σεν, ἢ πρὸς φαρμακοὺς καὶ μάγους καὶ
ἐπασιδοὺς καὶ κληδωνιστὰς καὶ τοῖς ὁ-
μίοις τούτοις προσέδραμεν, ἢ ἐγαστρι-
μάργγησεν, ἢ ἠδδηφάγησεν, ἢ ὑπὸ ἀ-
πληστίας ἐγένετο, ἢ ἐπόρνευσεν, ἢ ἐ-
μαλκίσθη, ἢ ἐμοίχευσεν, ἢ ἐπαιδο-
φθόρησεν, ἢ σοδομητικὰς πράξεις ἐποί-
ησεν, ἢ ἐκτηνοβάτησεν, ἢ ἐπτηνοβάτη-
σεν, ἢ ἐμάστιξεν, ἢ ἐρράβδισεν, ἢ ἐρ-
ράπισεν, ἢ ἤρπασεν, ἢ ἐκλεψεν, ἢ ὑπὸ
ἀσπλαγχνίας καὶ σκληπίας σφιγγόμε-
νος τοὺς πτωχοὺς παρεῖδε καὶ οὐκ ἡ-
λέησεν, οὐδὲ εὐηργέτησε τὸ κατὰ
δύναμιν, ἢ κατὰ διάνοιαν ἐβλασφήμη-
σε, καὶ ἀκαθάρτους λογισμοὺς καὶ εὐ-
θυμήσας ἐνεθυμήθη, ἢ ἐσυκοφάντησεν,
ἢ ἀδελφὸν ἐθλίψεν, ἢ παρεῖδεν, ἢ πα-
ρεβλέψατο, ἢ παρεπίκρανεν, ἢ αὐτοῦ
ἰσχυμένῳ εἰς προσευχὴν καὶ ψαλμω-
δίαν, ὁ νοὺς αὐτοῦ εἰς τὰ πονηρὰ καὶ
βιωτικὰ περιεπόλευσεν, ἢ φίλανθος, ἢ
κοιλιόδουλος ἐγένετο, ἢ παρὰ τὸ πρέ-
πον ἐτρέφυσεν, ἢ ἐλαθροφάγησεν, ἢ
εὐτράπελα ἐλάλησεν, ἢ ἀφρόνως ἐγέ-
λασεν, ἢ κάλλος μάταιον ἐθεάσατο καὶ
ὑπ' αὐτοῦ ἐθέλχθη, ἢ τὰ μὴ δέοντα ἐ-
φλυάρησεν, ἢ συνεκυλίσθη μετὰ ἐτέρου
σώματος καὶ ἐκ τῆς ἰδίας γαστρὸς ἐ-
γένετο ρεῦσις, ἢ τὸ ἐλάττωμα τοῦ ἀ-
δελφοῦ αὐτοῦ εἶδε καὶ κατέκρινε καὶ
τὰ ἑαυτοῦ ἀμαρτήματα παρεῖδε καὶ
παρέβλεψεν, ἢ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ ἡμέ-
λησε καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ Πνευματι-
κοῦ αὐτοῦ πατὴρ οὐκ ἐφύλαξεν, ἢ ἐρ-
ραθύμησεν, ἢ ἐπαρρησιάζατο καὶ ὡς

δοκόφρων ἐματαιολόγησεν, ἢ ἄλλο τι πονηρὸν ἐποίησεν, ἐκ πάντων οὖν τούτων τῶν δυσχερῶν καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις ἐλευθέρωσον τὸν δούλον σου (δεῖνα) φιλάνθρωπε Κύριε καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤμαρτεν ὡς ἄνθρωπος, κατὰ τὴν σὴν ἀφαιτον ἀνεξικακίαν καὶ ἀγαθότητα ἐλέησον καὶ συγχώρησον αὐτῷ πάντα. Ναὶ Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπάκουσόν μου δεομένου τῆς σῆς ἀγαθότητος ὑπὲρ τοῦ δούλου σου (δεῖνα). Πάριδε ὡς ἀμνησίκκος τὰ ἐπταισμένα αὐτοῦ ἀκάθαρτα ἀνομήματα, ἅπερ ὡς ἄνθρωπος ἐπραξεν ἢ ἐνεθυμήθη. Αὐτὸς γὰρ ὁ ἄθλιος καὶ ἁμαρτωλὸς ὁμολογεῖ ἐνώπιον τῆς Βασιλείας σου ὡς ἀνάξιος δούλος σου· ὅτι ταῦτα καὶ πλείονα ἐπραξε· καὶ διὰ τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου τοῦ δούλου σου, καὶ ἀπάλλαξον αὐτὸν τῆς αἰωνίου κόλασεως, καὶ κληρονόμον αὐτὸν ποίησον τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν, μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος σσιευαρεστησάντων· καὶ ἀξίωσον αὐτὸν ἀκατακρίτως μετασχεῖν τῶν φρικτῶν σου Μυστηρίων, τῶν ἀθανάτων καὶ φοβερῶν. Σὺ γὰρ εἰπας Δέσποτα ὅτι, ὅσα ἂν διήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ Οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ Οὐρανῷ. Ὅτι Σὺ εἶ μόνος ἀναμάρτητος καὶ δυνάμενος ἀφιέναι ἁμαρτίας, ἀνομίας τε καὶ ἀκαθαρσίας καὶ σοὶ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, οὖν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ἀγαθῷ καὶ Ζωοποιῷ σου Πνεύματι· νῦν καὶ ἄξι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐκ τοῦ ΙΘ'. χειρογράφου τέμου τῆς βιβλιοθήκης μου.

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν.

† Ἀρχιμ. ΝΑΘ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΘ. ΣΠΛΩΡΗ - ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 93 τοῦ ΣΤ' ἔτους)

Ἀρχαὶ καὶ καταγωγὴ τῆς μικρογραφίας

Ἡ ἱστορῆσις ἢ μικρογραφίαις τῶν χειρογράφων, ἢ ὅποια διέσωσε ἐν μικρῇ τὴν μεγάλην εἰκονογράφῃσιν, ἔχει τὰς ρίζας τῆς εἰς τὴν ἀλεξανδρεωτικὴν περιόδον. Τὸ πρῶτον εἰς τὸ περιβάλλον τῶν Πτολεμαίων ἀναφαίνεται ἡ συνήθεια τῆς διακοσμῆσεως διὰ μινυογραφῶν τῶν πολυτελῶν συγγραμμάτων, ἐκεῖθεν δὲ καὶ κατὰ τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας ἡ συνήθεια αὕτη διεδόθη ἀνὰ σύμπαντα τὸν ρωμαϊκὸν κόσμον. Εἰς τὴν μορφωμένην καὶ μουσοτραφῇ ἐκείνῃ κοινωvίαν, ἠρέσκοντο νὰ διακοσμοῦν τὰ σπουδαιότερα ἔργα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς λογοτεχνίας. Εἰς τὰ μακρὰ εἰλητάρια (ρολλά) τὰ ἐκ παπύρου, ἐκ τῶν ὁποίων νεώτεραι ἔρευναι ἀνεῦρον ἀρκετὰ ἀποσπάσματα, καθὼς καὶ εἰς φύλλα περγαμνῆς ὑπὸ τύπον κώδικος συνημμένων, τὸ κείμενον συνωδεύετο ὑπὸ διακοσμῆσεων καὶ μορφῶν, μετὰ τῶν ὁποίων, ἐν γένει, περιελαμβάνετο ἡ προσωπογραφία τοῦ συγγραφέως. Εἰς τὴν διακόσμησιν ταύτην ἀνεπτύχθη πολυτέλεια ἐξαιρετικὴ ἰδίως εἰς τὰ ἱστορημένα χειρόγραφα πρὸς χρῆσιν τῶν μοναρχῶν ἢ τῶν πριγκήπων, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἡ περγαμνὴ ἦτο ὅχι πορφύρας, τὰ δὲ γράμματα ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου καὶ αἱ μικρογραφίαι πολυτελέσταισι. Οὕτως ὁ οὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος κατεῖχε εἰς τὴν Βιβλιοθήκην του δύο εἰλητάρια, γεγραμμένα διὰ γραμμάτων χρυσῶν, καὶ τὰ ὁποῖα περιεῖχον τὴν Ἰλιάδα

καὶ τὴν Ὀδύσσειαν.

**Σημασία καὶ ἐξέλιξις τῆς μινυογραφίας
ἐν Βυζαντίῳ**

Τὸ Βυζάντιον ἀγαπῶν τὰ γράμματα καὶ τὴν πολυτέλειαν συνέχισε τὰς ἀλεξανδρινὰς ταύτας παραδόσεις καὶ ἐξήτησε πρότυπα τέχνης ἀπὸ τὸ μέγα ἑλληνιστικὸν τοῦτο κέντρον. Γεγονὸς ἀξιοσημείωτον καὶ χαρακτηριστικὸν εἶναι, κατὰ τὸν Βυζαντινολόγον Ἀϊναλῶφ, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἐκάλεσεν εἰς Κων)πολιν πολυαριθμοὺς σοφοὺς ἀλεξανδρινοὺς καὶ ἴδρυσεν Βιβλιοθήκην εἰς τὸ Ὀκτάγωνον ὅπου καὶ ἐδίδασκον. Μετὰ τῶν σοφῶν τούτων διδασκάλων συνέμρευσαν ἐξ Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους καὶ τεχνῖται, ἡ δὲ Βυζαντινὴ τέχνη, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἐξῆς ἀντέγραψε πολλάκις τὰς λαμπρὰς ἐφευρέσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἑλληνιστικὴ τέχνη ἐξωράισε τὰ κοσμικὰ χειρόγραφα, ἣ ἐξήτησεν ἐξ αὐτῶν ἐμπνεύσεις πρὸς νέας δημιουργίας, διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔργα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ μικρογραφία κατέχει τοιαύτην θέσιν εἰς τὸν Βυζαντινὸν κόσμον, οἷαν καὶ εἰς τὸν ἀρχαῖον, ὃ δὲ ἑλληνικὸς μεσαίωνμᾶς ἐκκληροδότησεν ἑκατοντάδας ὡραίων χειρογράφων ἱστορημένων, τῶν ὁποίων ἡ μελέτη ἔχει σπουδαιοτάτην σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Βυζαντινῆς τέχνης.

Διὰ τῆς ὑπάρξεως κατὰ σειρὰν ἀδιάσπαστον προϊόντων τεχνικῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης περιόδου τῆς τέχνης ταύτης μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, αἱ μινυογραφίαι ἐνέχουν τὸ πλεονέκτημα τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν εἰς περιόδους συχνότητας, καθ' ὧς τὰ μνημειώδη ἔργα ἐλλείπουν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου. Εἰς ἐπίμετρον δὲ αἱ εἰδήσεις, τὰς ὁποίας μᾶς παρέχουν, εἶναι ἐξαιρετικῶς διδακτικαί, ὡς φρονεῖ

μάλιστα ἕτερος Βυζαντινολόγος ὁ Κοντακῶφ, ὃ κλάδος οὗτος τῆς τέχνης περιεβλήθη πάντοτε ἐν Βυζαντίῳ χαρακτηρὰ λαοφιλῇ καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ καλλιτέχνου ἐξεδηλώθη πάντοτε μεγαλυτέρα παρ' ὅσον εἰς τὰ ἔργα τῆς ἐπισήμου τέχνης. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἱστορίαν χειρογράφου ὡς ἔργον τύχης ἢ ὡς ἀντικείμενον διασκεδάσεως τοῦ τεχνίτου ἢ καὶ ὡς προϊόν προσωπικῆς ἀρεσκείας, διότι στενὸς δεσμὸς συνδέει πάντοτε τὸ κείμενον καὶ τὴν μικρογραφίαν καὶ πολλάκις τὸ θέμα αὐτῆς ὑπεδείχθη ὑπὸ θεολόγου. Οὐχ' ἦττον ὅμως τὸ δόγμα ἐπέβαλλεν ὀλιγωτέραν αὐστηρότητα εἰς τὴν μικρογραφίαν παρ' ὅ,τι εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν ἱερῶν οἰκοδομημάτων, διότι ἄνευ συγκρούσεως πρὸς τὴν δοξολογίαν, ἡδυνήθη νὰ ἐρμηνεύσῃ ἐλευθερώτερων τὰς θεολογικὰς δοξασίας, νὰ ἐκφράσῃ πληρέστερον τὰς διαφόρους τάσεις, τοὺς πολλαπλοὺς χαρακτηρὰς μιᾶς ἐποχῆς καὶ νὰ διατηρήσῃ εὐκολώτερον τὴν γραφικὴν παράδοσιν, ἀφ' ἧς ἀπεμακρύνετο.

Ὅθεν ἡ μινυογραφία ἐμφανίζεται ὡς «ἡ κανονικὴ ἐκφρασις οἰοιμένηποτε κοινωνικοῦ περιβάλλοντος» Κατὰ τὴν ἐποχὴν, ἐπὶ παραδείγματι, τῶν εἰκονοκλαστῶν εἰς τὴν τέχνην ταύτην προστρέχει ἡ διωκομένη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Εἰς αὐτὴν διαφαίνεται ὁ θρησκευτικὸς ἐνθουσιασμός «ἐν ὅλῃ τοῦ τῇ ἀτομικῇ καὶ δημιουργικῇ δυνάμει». Ἀργότερον, ἐν τῷ μέσῳ τῆς κομψῆς καὶ λαμπρᾶς τέχνης, ἀλλὰ καὶ πτωχῆς ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπνεύσεων, ἡ μικρογραφία ὑπῆρξε πάλιν τὸ μόνον «καταφύγιον» δι' ἄνθρωπον ἐλεύθερον καὶ τὰ ἐπιτεύγματά της πολὺ καλύτερα ἢ τὰ μωσαϊκὰ ἢ αἱ σύγχρονοι εἰκονογραφήσεις, αἱ ὁποῖαι μᾶς παριστάνουν τὸν δημόσιον ἢ μοναχικὸν βίον

τῆς ἐποχῆς. Χάρις λοιπὸν εἰς τὴν γενικὴν ἀνοχήν, τῆς ὁποίας ἀπολαύει ἡ μινυογραφία, ἡδυνήθη νὰ διατηρήσῃ αὐτὴ περισοτέραν ποικιλίαν, εὐκαμψίαν καὶ δημιουργικὴν δύναμιν καὶ ὥς ἐκ τούτου εἶναι λίαν διαφωτιστικὴ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐξελίξεως τῆς Βυζαντινῆς τέχνης.

Ἡ θεωρία τοῦ πρωτοτύπου καὶ ἡ μέθοδος τοῦ Κοντακῶφ

Παραβάλλοντες πολλάκις τὰ ἱστορημένα χειρόγραφα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔργου, διαπιστώνομεν ὅτι παρὰ τὰς χρονολογικὰς διαφορὰς, παρουσιάζουν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμοιότητα καταπληκτικὴν. Ἡ ὁμοιότης λοιπὸν αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ εἰμὴ ἐὰν ἀποδεχθῶμεν ὅτι τὰ χειρόγραφα ταῦτα ἀνάγονται εἰς κοινὸν πρωτότυπον. Οὐδὲν τὸ ἐκπληκτικὸν ἐν τούτῳ, διότι εἶναι γεγρονὸς ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ μικρογραφίαι χειρογράφου εἶναι συχνάκις ἀρχαιότεραι, παρ' ὅ,τι θὰ ἡδυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ἐκ τῆς παλαιογραφίας ἢ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ χειρογράφου. Ὁ τεχνίτης, ὁ ἐντεταλμένος εἰς τὴν ἱστορήσιν, περιωρίσθη πολλάκις ν' ἀντιγράψῃ παλαιότερον ἔργον. Ἀπομιμούμενος τὰς εἰκόνας τοῦ πρωτοτύπου, καθὼς καὶ ὁ καλλιγράφος ἀντέγραψε τὰς λέξεις. Καὶ θὰ διέπρατε σφάλμα ἐκείνος, ὅστις θὰ ἤθελε νὰ κρίνῃ τὴν Βυζαντινὴν τέχνην οἰασθήποτε ἐποχῆς ἐκ μόνον τῶν ἐξωτερικῶν τημείων, τὰ ὁποῖα θ' ἀνῆγον ἐν χειρόγραφον εἰς τὴν τὰδε ἐποχήν. Ἐν συνεχείᾳ τῆς παρατηρήσεως ταύτης καταδεικνύεται ὅτι ἄλλη μέθοδος ἐπιβάλλεται, ἐὰν προτιθέμεθα νὰ μελετήσωμεν ἐπιστημονικῶς τὰ ἱστορημένα χειρόγραφα καὶ νὰ εἰκάσωμεν ἐξ αὐτῶν τὴν ἀληθινὴν ἱστορικὴν ἢ εἰκονογραφικὴν σημασίαν των.

Ἡ μέθοδος τοῦ Κοντακῶφ

Ἐὰν εἶναι ἀληθὲς, κατὰ τὴν ἔκφρασιν

τοῦ Κοντακῶφ, ὅτι ὅλα τὰ ἱστορημένα χειρόγραφα ἀποτελοῦσι διακλάδωσιν μερικῶν προτύπων χειρογράφων, θὰ ἦτο παιδαριῶδες νὰ μελετᾶται οἷονδῆποτε ἐξ αὐτῶν μεμονωμένως, ὥσάν τοῦτο νὰ ἦτο ἀρκετὸν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὅθεν πᾶν χειρόγραφον εἶναι μέρος μιᾶς φυσικῆς ὁμάδος συγκεκριμένης ἐξ ὅλων τῶν μικρογραφιῶν τοῦ αὐτοῦ κειμένου. Πρέπει λοιπὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τέχνης καθὼς καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ, νὰ σχηματίζωμεν οἰκογενεὰς χειρογράφων ἢ ὁμάδας, ὅχι ἐκ τῆς χρονολογίας ἢ τῆς τεχνοτροπίας τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ ἐκ τῆς στενῆς συγγενείας των, τοὔτεστι ἐκ τῆς ὕλης τὴν ὁποίαν διαπραγματεύονται καὶ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀναπαριστάνωσι. Οὕτω θὰ ἔχωμεν ὁμάδας εὐαγγελιαρίων ἱστορημένων, ψαλτηρίων, ὁκτιατεύχων, μηνολογίων κ.τ.λ. Εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τὰ χειρόγραφα, ἀναγόμενοι εἰς τὸ πρωτότυπον, ἐκ τοῦ ὁποίου δυνατόν νὰ προσέρχωνται, νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ πρωτότυπον τοῦτο, νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν καὶ τὰς διαδοχικὰς διακλαδώσεις του, ν' ἀνεύρωμεν τί ἕκαστον χειρόγραφον διετήρησεν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου καὶ ἐν τίνι μέτρῳ τὸ πρωτότυπον τοῦτο μετεβλήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαμέσων σταθμῶν. Μόνον οὕτω θὰ κατανοήσωμεν ἀληθῶς τὴν ἐνδοτέραν σχέσιν τῶν μικρογραφιῶν τούτων καὶ τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν δέον ν' ἀποδώσωμεν εἰς τοῦτο ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς.

(Ἀκολουθεῖ)

Τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ.

Καλλιγράφος ἐργάζει· ἀναλόγισαι τοὺς κτίστας καὶ λεπτοτρογούς· πλὴν μὴ διάστρεψε θεῖους λόγους γεγραμμένους ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ· τί γὰρ μείζον τοῦτο ἀμάρτημα ἐστί; τὸ ποιεῖν τὸ γλυκὺ πικρὸν καὶ τὸ πικρὸν γλυκὺ· τὸ φῶς σκότος καὶ τὸ σκότος φῶς, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων; οὐαὶ τῷ ποιοῦντι ταῦτα· τίθησι γὰρ σκάνδαλα ψυχῶν.

Ἐκ τοῦ Λαυρ. κώδ. Δ', 34 φύλ. 119

ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 108 τοῦ στ. ἔτους)

—“Ἐλεγέ τις ἀδελφός· οἶδα ἐγὼ γέροντα εἰς ὅρος καθήμενον καὶ μὴ λαμβάνοντα τίποτε παρὰ τινος, ἀλλ’ εἶχε μικρὸν κῆπον καὶ ὀλίγον ὕδωρ καὶ ἐφιλοκάλει τὰ λάχανα, καὶ τούτοις διητάτο μέχρι πεντήκοντα ἐτῶν ζήσας καὶ μηδέποτε ἐξελθὼν τοῦ προτειχίσματος τοῦ κήπου αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ πᾶν ὀνομαστὸς διὰ τὰς πολλὰς ἰάσεις, ἃς ἐποίει πρὸς τοὺς καθ’ ἐκάστην ἐρχομένους εἰς αὐτόν. Κοιμᾶται δὲ ἐν εἰρήνῃ ἐκεῖ, καταλιπὼν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ μαθητὰς αὐτοῦ πέντε.

—Ἐκηρύχθη ποτὲ ἐν Σκήτῃ ἡ τεσσαρακοστὴ τῶν νηστειῶν καὶ ἐλθὼν τις ἀδελφός ἀνγγέειλε γέροντι μεγάλῳ λέγων· ἀββᾶ αἱ νηστεῖαι ἤκασι. Λέγει αὐτῷ ὁ γέρων· ποῖαι τέκνον; εἶπε δὲ ὁ ἀδελφός· αἱ νηστεῖαι τῆς τεσσαρακοστῆς. Τότε ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ γέρων· ἰδοὺ πεντήκοντα τριῶν χρόνων εἰμὶ καὶ οὐκ οἶδα πότε εἰσέρχονται αἱ νηστεῖαι αὐταί, οὐδὲ πότε ἐξέρχονται, ἀλλὰ πᾶς ὁ χρόνος μου νηστεία ἐστίν.

—Εἶπε γέρων· ὃν τρόπον μὴ θερμανθεῖς ἢ μαλακισθεῖς ὁ κηρὸς οὐ δύναται τὴν ἐπιτιθεμένην αὐτῷ σφραγίδα δέξασθαι, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐὰν μὴ διὰ πόνων καὶ ἀσθενειῶν δοκιμασθῇ, οὐ δύναται χωρῆσαι τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ μὲν Κύριος λέγει τῷ θεσπεσίῳ Παύλῳ, ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Ὁ αὐτὸς δὲ Ἀπόστολος καυχᾶται λέγων· ἡδίστα οὖν μάλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐν ἐμοὶ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

—Ἐλεγον περὶ τινος ἀγίου ὅτι ὠμολόγησεν ἐν διωγμῷ καὶ πολλὰ ἐθα-

σανίσθη ὥστε καὶ καθίσαι αὐτὸν εἰς θρόνον χαλκοῦν πεπυρωμένον. Καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἐθασίλευσεν ὁ μακάριος Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ ἀπελύθησαν οἱ Χριστιανοί, καὶ θεραπευεῖς οὗτος ὁ ἅγιος ὑπέστρεψεν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, καὶ ὡς εἶδεν αὐτὸ μακρόθεν ἔλεγεν· οἱμοὶ εἰς ποῖα κακὰ πάλιν ἐρχομαι. Τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ παλαίσματα τῶν θαιμόνων.

—Ἡρώτησεν ἀδελφός τὸν ἀββᾶν Ἀρσένιον λέγων· διατὶ εἰσὶ τινες καλοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτοὺς, ἐν πολλῇ θλίψει περιπίπτουσι πλησσομένοι εἰς τὸ σῶμα αὐτῶν; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ γέρων· ἵνα ὥσπερ ἐν ἁλατι ἀλισθέντες ἐντεῦθεν καθαροὶ ἀπέλωσιν ἐκεῖ.

—Ἡρωτήθη ὁ ἀββᾶς Ἀγάθων τί μεῖζόν ἐστιν ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ κόπου καὶ τῆς φυλακῆς τῶν ἔνδον, καὶ ἀπεκρίθη ὁ γέρων· ἔοικεν ὁ ἄνθρωπος δένδρῳ, ὁ τοίνυν σωματικὸς κόπος τὰ φύλλα ἐστίν, ἡ δὲ τῶν ἔνδον φυλακῇ καρπὸς ἐστὶ. Διὰ τοῦτο γέγραπται ὅτι πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Φανερόν οὖν ὅτι διὰ τοὺς καρποὺς πᾶσα ἡμῶν ἡ σπουδὴ, ὅπερ ἐστὶν ἡ τοῦ νοῦς φυλακὴ· χρεῖα δὲ ἐστὶ καὶ τῆς ἐκ τῶν φύλλων σκέπης καὶ εὐκοσμίας, ἃτινὰ ἐστὶν ὁ σωματικὸς κόπος. Ἦν δὲ ὁ ἀββᾶς Ἀγάθων σοφὸς ἐν τῷ διανοητικῷ καὶ αὐτάρκειᾳ ἐν πᾶσιν, ἐν τῷ ἐργοχείρῳ καὶ ἐν τῇ τροφῇ καὶ ἐν τῇ ἐσθῇτι.

—Ἐλεγον περὶ τινος γέροντος ὅτι πεντήκοντα ἔτη ἐποίησε μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀπέκτεινα τὴν πορνείαν καὶ τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν κενοδοξίαν. Καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ ἀββᾶς Ἀβραάμ ἀ-

κούσας ὅτι λέγει τοῦτο, λέγει αὐτῷ· οὐ εἶπας τὸν λόγον τοῦτον; ὁ δὲ λέγει ναί. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ εἰσέρχῃ εἰς τὸ κελλίον σου καὶ εὐρίσκεις εἰς τὸ ψιάθιον σου γυναῖκα· δύνασαι μὴ λογίσασθαι ὅτι γυνή ἐστι; καὶ λέγει οὐ, ἀλλὰ πολεμῷ τῷ λογισμῷ μὴ ἄψασθαι αὐτῆς· λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Ἀβραάμ· ἰδοὺ οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ ζῇ τὸ πάθος, δέδεται δέ. Πάλιν περιπατεῖς ἐν ὁδῷ καὶ θλέπεις λίθους καὶ ὀστρακα, μέσον δὲ τούτων χρυσίον· δύνασαι τῇ διανοίᾳ σου ἀμφοτέρω ἴσως λογίσασθαι; ὁ δὲ λέγει οὐχί, ἀλλὰ πολεμῷ τῷ λογισμῷ μὴ λαβεῖν αὐτό. Λέγει πάλιν ὁ ἀββᾶς Ἀβραάμ· ἰδοὺ οὖν ἀκούεις περὶ δύο ἀδελφῶν ὅτι ὁ εἰς ἀγαπᾷ σε, ὁ δὲ ἄλλος μισεῖ καὶ κακολογεῖ. Ἐὰν ἔλθῃσι πρὸς σὲ τοὺς δύο ἐξ ἰσοῦ ἔχεις; ὁ δὲ λέγει οὐχί, ἀλλὰ πολεμῷ τῷ λογισμῷ ἀγαθοποιῆσαι τῷ μισοῦντι με ὡς τῷ ἀγαπῶντι με. Λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Ἀβραάμ· ἰδοὺ βλέπω ὅτι ζῶσι τὰ πάθη, μόνον δὲ δεομοῦνται.

— Διηγῆσάτ' οἱ τις τῶν πατέρων ὅτι γέρων τις ἦν πονικὸς εἰς τὰ κελλία φορῶν ψιάθιον μόνον· καὶ ἀπελθὼν παρέβαλε τῷ ἀββᾶ Ἀμωνᾶ. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ γέρων φοροῦντα τὸ ψιάθιον μόνον λέγει αὐτῷ· τοῦτο οὐδὲν σε ὠφελεῖ. Ὁ δὲ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων τρεῖς λογισμοὶ ὀχλοῦσι με· ἢ πελάζεσθαι ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἢ ἵνα ἀπέλθω ἐπὶ ξένης ὁπου οὐδεὶς με γινώσκει, ἢ ἵνα ἐγκλεισῶ ἑμαυτὸν εἰς κελλίον διὰ δύο ἐσθίων. Λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Ἀμωνᾶς οὐδὲν ἐκ τῶν τριῶν συμφέρει σοι ποιῆσαι, ἀλλὰ μάλλον κάθου εἰς τὸ κελλίον σου καὶ ἐσθιε παρά μικρὸν μικρὸν τὸ καθ' ἡμέραν καὶ ἔχε διὰ παντὸς ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸν λόγον τοῦ Τελώνου

καὶ δύνασαι σωθῆναι.

— Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἰσιδωρος· εἰ νομίμως ἀσκαίτε, μὴ ἐπαίρεσθε νηστεύοντες. Εἰ δὲ ἐπὶ τούτῳ μέγα φρονεῖτε, οὐ χρεῖα τοῦ νηστεύειν. Κρεῖσσον γὰρ κρεωφαγεῖν ἢ τυφοῦσθαι καὶ μεγαλοφρονεῖν. Εἶπε πάλιν· εἰ τῆς ὄντως σωτηρίας ἐρᾶς, πάντα πράττε τὰ εἰς αὐτὴν ἄγοντά σε.

— Ἠρώτησε τὸν ἀββᾶν Ποιμένα ὁ ἀββᾶς Ἰωσήφ λέγων· πῶς χρὴ νηστεύειν; Καὶ εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ποιμήν· θέλω τινα ἐσθίειν καθ' ἡμέραν, παρά μικρὸν δέ, ἵνα μὴ χορτάζεται. Λέγει αὐτῷ ὁ ἀββᾶς Ἰωσήφ· ὅτε οὖν ἡς νεώτερος οὐκ ἐνήστευες δύο δύο; λέγει ὁ γέρων· φύσει καὶ τρεῖς καὶ ἐβδομάδα. Ἀλλὰ ταῦτα δοκιμάσαντες οἱ γέροντες ὡς δυνατοί, εὗρον ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ καθ' ἡμέραν ἐσθίειν, παρά μικρὸν δέ, καὶ παρέδωκαν ἡμῖν τὴν ὁδὸν ταύτην, ὅτι βασιλική ἐστίν.

— Ἄλλος ἀδελφὸς ὀχλούμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς βλασφημίας ἀπῆλθε πρὸς τὸν ἀββᾶν Ποιμένα θέλων ἀναθέσθαι αὐτῷ τὸν λογισμὸν καὶ ὑπέστρεψε μὴδὲν εἰρηκῶς τῷ γέροντι. Πάλιν οὖν ὁρῶν ἑαυτὸν σφοδρῶς ὀχλούμενον ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀπῆλθε πρὸς τὸν γέροντα· αἰσχυνθεὶς δὲ πάλιν ἐξεῖπεν ὑπέστρεψεν ἄπρακτος μὴδὲν εἰρηκῶς τῷ γέροντι. Τοῦτο δὲ ἐποίησε πλειστάκις ἀπερχόμενος ἐπὶ τὸ ἐξεῖπαι τὸν λογισμὸν τῷ γέροντι καὶ ἀπὸ αἰσχύνης μὴδὲν λέγων ὑπέστρεψεν. Ἐγὼ οὖν ὁ γέρων τὸν ἀδελφὸν ὑπὸ λογισμῶν πολεμούμενον καὶ αἰσχυνόμενον ἐξεῖπεν. Ἐλθόντος οὖν πάλιν κατὰ τὸ ἔθος καὶ μὴδὲν εἰρηκῶς, λέγει ὁ ἀδελφός· τί ἔχω εἰπεῖν πάτερ; Λέγει ὁ γέρων· αἰσθάνομαι ὅτι ὑπὸ λογιμοῦ πολεμῇ καὶ οὐ θέλεις μοι ἐξεῖ-

πεῖν αὐτόν. Λέγω δέ σοι ἀδελφέ, ὡς ὁ τοῖχος οὗτος οὐ λαλεῖ, οὐδὲ ἐγὼ λέγω τινὶ λογισμόν ἄλλου. Θαρρήσας οὖν ὁ ἀδελφὸς εἶπε τῷ γέροντι· πάτερ κινδυνεύω τοῦ ἀπολέσθαι ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς βλασφημίας· ζητεῖ γὰρ σχεδὸν πείσαι με ὅτι Θεὸς οὐκ ἔστιν, ὅπερ οὔτε οἱ ἐθνικοὶ ποιοῦσιν οὔτε λογίζονται. Λέγει αὐτῷ ὁ γέρων· μὴ θορυβηθῆς ἐπὶ τούτῳ τῷ λογισμῷ· οἱ μὲν γὰρ σωματικοὶ πόλεμοι πολλάκις ἐξ ἀμελείας ἡμῖν συμβαίνουσιν, οὗτος δὲ ὁ λογισμὸς οὐκ ἐξ ἀμελείας ἐπεισέρχεται ἡμῖν, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ ὀφείως ἔστιν ἢ υποβολὴ αὐτῇ. Ὅταν οὖν ἐπεισέρχεται σοι ὁ λογισμὸς οὗτος, ἀναστὰς πρόσευξαι καὶ σφραγίσας σεαυτόν, εἰπὲ ἐν ἑαυτῷ ὡς πρὸς τὸν ἐχθρόν λέγων, ἀνάθεμά σοι καὶ τῇ υποβολῇ σου ταύτῃ· ἢ γὰρ βλασφημία σου ἐπάνω σου στανᾷ· ἐγὼ γὰρ πιστεύω ὅτι Θεὸς ἔστιν ὁ προνοῶν πάντων, οὗτος δὲ ὁ λογισμὸς οὐκ ἐξ ἐμοῦ ἔστιν, ἀλλὰ σοῦ τοῦ ἐθελοκάκου, καὶ πιστεύω ὅτι κουφίζει σε ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς θλίψεως ταύτης. Ἐξελθὼν δὲ ὁ ἀδελφὸς ἀπὸ τοῦ γέροντος, ἐποίησε κατὰ τὴν διδαχὴν αὐτοῦ καὶ ἑωρακῶς ὁ δαίμων ἐξαχθεῖσεν ἀπ' αὐτοῦ τὴν υποβολὴν ταύτην, ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτοῦ χάριτι Θεοῦ.

— Εἶπεν ἡ ἁγία Συγκλητική· ἔστιν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐπιτεταμένη ἀσκησις, καὶ γὰρ οἱ αὐτοῦ μαθηταὶ τοῦτο ποιοῦσι. Πῶς οὖν διακρίνωμεν τὴν θείαν καὶ θαιλικὴν ἀσκήσιν ἐκ τῆς τυραννικῆς καὶ δαιμονιώδους δηλονότι, εἰς κανὼν νηστείας ὑπαρχέτω. Μὴ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας νηστεύσης καὶ τὴν ἄλλην πλήθει τροφῶν καταλύσης διὰ τὴν ἀτονίαν. Τοῦτο γὰρ ἡδύνη τὸν ἐχθρόν· ἢ γὰρ ἀμετρία πανταχοῦ φοροποιὸς τυγχάνει. Μὴ ὑφ' ἐν σου τὰ

ὄπλα ἀναλίσσης καὶ γυμνὸς εὐρεθῆς, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ εὐάλωτος γενήσῃ· τὰ γὰρ ὄπλα ἡμῶν ἔστι τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ δὲ ὁ στρατιώτης. Τῶν ἀμφοτέρων οὖν ἐπιμελοῦ πρὸς τὴν χρεῖαν· νέος ὢν καὶ ὑγιαίνων, νήστευσον· ἤξει γὰρ τὸ γῆρας μετὰ ἀσθενείας, ὅτε δύνασαι θησαύρισον, ἵνα ὅταν μὴ δύνασθαι εὐρήσεις. Εἶπε πάλιν· ὅτι ὅσον προκόπτουσιν οἱ ἀθληταί, τοσοῦτον συνάπτονται ἀνταγωνισταῖς μεῖζουσιν.

— Ἀδελφὸς παρέβαλεν εἰς Σκήτην πρὸς τὸν ἀββᾶ Μωϋσῆν αἰτούμενος παρ' αὐτοῦ λόγον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ γέρων· ὑπάγε κάθου εἰς τὸ κελλίον σου, καὶ τὸ κελλίον σου διδάσκει σε πάντα.

— Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Μάρκος· διὰ τοῦτο καλὸν ἢ ἡσυχία ὅτι τὸ βλάπτει οὐχ ὄρα, τὸ δὲ μὴ ὄραθέν, οὐ δέχεται ἢ διάνοια, τὸ δὲ μὴ ἀναβαίνειν ἐν διανοίᾳ, οὐ κινεῖ τὴν φαντασίαν, τὸ δὲ μὴ κινεῖ τὴν μνήμην, οὐκ ἐρεθίζει τὸ πάθος, μὴ κινουμένου δὲ τοῦ πάθους, γαλήνην ἔχει βαθεῖαν καὶ πολλὴν εἰρήνην τὰ ἔνδον.

— Ὁ μακάριος Ἀθανάσιος ὁ ἀρχιεπίσκοπος παρεκάλεσε τὸν ἀββᾶ Παμβῶ κατελθεῖν ἐκ τῆς ἐρήμου εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Κατελθὼν δὲ καὶ ἰδὼν γυναῖκα θεατρικὴν, οὐνδακρυς ἐγένετο· τῶν δὲ παρόντων πυθομένων διατὶ ἐδάκρυσε, δύο με, ἔφη, κακίνηκεν· ἐν μὲν ἡ ἐκείνης ἀπώλεια, ἕτερον δέ, ὅτι ἐγὼ οὐ τηλικαύτην ἔχω σπουδὴν πρὸς τὸ ἀρέσαι τῷ Θεῷ, ὥσιν αὕτη ἀνθρώποις ἀρέσαι αἰσχροῖς.

Ἐκ τοῦ Λαυριωτικοῦ χαρτῶου κώδικος K 120 τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος.

Γέρων Παντελεήμων Λαυριώτης.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΙΩΣΗΦ ΠΡΩΗΝ ΤΥΡΝΟΒΟΥ
ΜΕΡΟΣ Β.

(Έκ του Λαυρ. Κώδικος Α 197)

Ἄλλος λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν
τοῦ Ἁγίου Νικολάου

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 62 τοῦ ΣΤ'. ἔτους)

Καὶ ἂν ἤθελε τοῖς ἀκολουθήσῃ δὲν ἤθελε πέσει μήτε ἐκείνη μήτε ἡμεῖς εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν ἀσθενειῶν καὶ κακώσεων : ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἰησοῦς ὁ γινώσκων τὰ πάντα καὶ πρὶν γενέσεως αὐτῶν, ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς, ἰδὼν αὐτῆς τοὺς διαλογισμοὺς καὶ τὴν πίστιν, καὶ ἀποδεχόμενος τὸ ἔργον, τῆς ἔδωκεν ἀνταμοιβὴν τὴν ποθομένην ὑγείαν, καὶ παρχοῖμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ μετ' ὀλίγον τῆς ἐπαίνεσε τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐλάβειαν, καὶ ὑποπεύσασα ὅτι νὰ ἤμαρτε μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅπου ἔκαμε, καὶ διὰ τοῦτο τρέμουσα ἐφοβήθη, τὴν ἐπαρηγόρησε καὶ ἐθάρρυνε λέγοντας : θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐξίτηι ἄπτεσθαι αὐτοῦ... Γράφει ὁ ἱστορικὸς Πλούταρχος, πῶς τὸ στόμα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα ἦτο τόσον εὐκχατον, τόσον καλόχυμον, τόσον λαμπρόν, τόσον ωραιότατον, ὅπου ὅποιος ἤθελε πλυσιάσῃ σιμά του, ἐγροικοῦσε νὰ εὐγένη μία εὐωδία ἀπὸ ἐκεῖνο εὐωδιστάτη καὶ πάντερος : καὶ ἐπροξενούσε εἰς τὸν πλησιάζοντα εὐφροσύνην μεγάλην καὶ ἀνυπερβλητὴν. Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν ἦτο χαριτωμένον καὶ καλὸν τὸ σῶμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, μὲ τὸ τεθωμένον σῶμα τοῦ γλυκυτάτου μου Ἰησοῦ, δὲν ἦτο βολετόν ὅλως νὰ ἔχη καμμίαν σύγκρισιν, διότι ὅχι μό-

νον πολὺπνοον καὶ καλλίπνοον καὶ πάντερπον εὐγαζεν εὐωδίαν· ἀμὴ ἀκόμη καὶ δύναμιν παντοίας νόσου θεραπευτικὴν, δαιμόνων φυγαδευτήριον, καὶ ἀποσοβητικὴν, διὰ τοῦτο καὶ πᾶς ὁ ὄχλος, ὅταν ἐπεριπάτει εἰς τὴν γῆν, ὅταν ἐδίδασκε τοὺς ὄχλους καὶ τοὺς μαθητάς του, τότε δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰάτο πάντας· διὰ νὰ λάβῃ καθ' ἑνας τὴν θεραπείαν τοῦ ὅτι δύναμις ἐξήρχετο.. Καὶ ἂν εἴπῃ κανεὶς ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἐξήρχετο καὶ εὐγαινεν ἔξω δύναμις, πῶς δὲν ὀλιγόστευε, πῶς δὲν ἐλαττώνονταν ἐκείνη ἡ δύναμις ; πῶς δὲν ἐσώνονταν ; Ἡμεῖς βλέπομεν πῶς ἀπὸ ὅ,τι εὐγάνει κανεὶς, ἀπὸ ὅ,τι πέρνει, σμικρύνει καὶ ὀλιγοστεύει ἡ ποσότης του καὶ τὸ μέγεθος· ἀλλ' ἐδῶ δὲν ἦτο ἔτσι· διότι ὁν τρόπον ἑνας διδάσκαλος, ἑνας ἐπιστήμων ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν δύναμιν ὅπου ἔχει μέσα εἰς τὸν νοῦν του, μέσα εἰς τὴν πολυόροφόν του διάνοιαν, μετὰ δίδει τὴν ἐπιστήμην εἰς πολλοὺς καὶ διαφόρους μαθητάς καὶ ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο παντελῶς δὲν σμικρύνεται ἡ διάνοιά του, μήτε ὀλιγοστεύει ἡ δύναμις του, ἀλλὰ μένει πάντοτε καὶ εἶνε ἡ αὐτὴ· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ φύσει διδάσκαλος καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, ἐξ οὗ πηγάζει πᾶσα δόσις ἀγαθῆς, σοφίας καὶ δυνάμεις, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ἀπὸ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀπὸ τὰ χαρίσματα τὰ ἄφθονα τῆς θεότητος ὅπου ἔχυσεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς τὴν ἀγιωτάτην καὶ πανολβίαν του σάρκα, ἐμετάδιδεν εἰς ὅλους κοινῶς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν, τοὺς ἀπομένους αὐτοῦ μετὰ πίστεως· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος... καὶ παντελῶς ἡ θεότης τοῦ θεανθρώπου Λόγου δὲν ἐσμικρύνετο, μηδαμῶς ὀλιγόστευεν ἡ ἐσώνετο, ἀλλ' ἔμει-

γεν αείποτε ἡ αὐτὴ ἄπειρος, ἀφθαρτος, ἄτμητος καὶ ἀχώριστος, οὕσα εἰς τὸν οὐρανὸν ὅλη, οὕσα καὶ εἰς τὴν γῆν, οὕσα καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, οὕσα καὶ πανταχοῦ καὶ ἀλλαχοῦ, εἰς ὅλα τὰ ἔνδον καὶ ἔξω πάσης τῆς οἰκουμένης, καὶ παντελῶς δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸν ἀγιώτατον ναὸν τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Καὶ ὁ ὄχλος ἐξήτει ἀπτεσθαι αὐτοῦ...

Δὲν ἐξήρχετο τούτῃ ἡ θεραπευτικὴ δύναμις ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ἀκροαταί μου εὐσεβεῖς ὡς ἂν πῶς ἐξέρχεται καὶ ἀπὸ τὰ σώματα τῶν προφητῶν, Ἀποστόλων, μαρτύρων, ἁγίων καὶ ἱεραρχῶν, ἀλλὰ κατὰ ἄλλον τρόπον, ἡγουν ἡ δύναμις ἡ ἐξερχομένη ἀπὸ τὸ Κυριακὸν σῶμα, εὐγαίνει κατὰ φύσιν, φυσικά, αὐθεντικῶς καὶ ἐξουσιαστικῶς. Ἀμὴ ἡ δύναμις ὅπου εὐγαίνει ἀπὸ τὰ σώματα τῶν ἁγίων τρέχει κατὰ χάριν, καὶ ὄχι φυσικά καθὼς ἀπὸ τὸν Χριστὸν ὅπου εὐγαίνει κυρίως καθὼς εἶπομεν. Ἄς εἶναι παράδειγμα τὸ ἱεραρχικὸν καὶ ἅγιον σῶμα τοῦ σήμερον ἑορταζομένου θαυματουργοῦ Νικολάου, ὅπου ἔως τὴν σήμερον ἀναβλύζει μῆρον εὐωδέστατον καὶ ἰαματικὸν ἀπὸ τὸ δεξιὸν γόνυ, καὶ παντοίας ἀσθενείας θεραπευτικόν, τὸ ὅποιον δὲν εὐγαίνει κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ χάριν διὰ ουνεργίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διότι ἀκόμη ἀπὸ βρέφους ἀφιερῶθη τῷ Θεῷ· διότι ἀφότου ἦτο μικρὸν βρέφος ἐνήστευεν, ἐσκληραγῶγει τὸ σῶμα του, διότι ἐφύλαξεν ἐξ ἀρχῆς τὸν χιτῶνα τῆς σωφροσύνης, τῆς παρθενίας καὶ τῆς πίστεως ἀδιάρρηκτον, διότι ἡ ἀρετὴ του καὶ ἡ ἀγγελικὴ πολιτεία ἐφαίνονταν ὡς ἂν ὑψηλότατον ὄρος, καὶ ὁ ζῆλος του ἦτο μέγας καὶ φανερός μέσα εἰς τὰς Συνόδους, μέσα εἰς τὰ κριτήρια, καὶ ἐλάλει

ἐναντίον βασιλέων καὶ τυράννων, διότι ἀρχιεράτευσεν ὁσίως ὡς ἂν ὁ Ἀαρὼν ὅπου ἐφόρει τὴν ἀρχιερατικὴν διπλοῖδα μετὰ τοὺς ἑπτὰ ἀτιμήτους ἐκείνους λίθους ὅπου διηγεῖται ἡ θεία Γραφή· ἡγουν μετὰ τὸν σάρδιον, τὸ τοπάζιον, τὸν σμάραγδον, τὸν ἄνθρακον, τὸν σάλφειρον, τὸν ἰασπιν, τὸν λιγύριον, τὸν ἀλάτην, τὸν ἀμέθυστον, τὸν χουσόλιθον, τὸν βηρύλλιον καὶ τὸν ἀκύλιον. Μετὰ τοὺς ὁποίους ἑπτὰ λίθους συγκρίνεται καὶ ὁ ἱσαπόστολος τοῦτος ἱεράρχης μέγας Νικόλαος, ὁ φαεινὸς λύχνος ὅπου ἐτέθη ἐπάνω εἰς τὴν λυχνίαν τῶν ὑψηλῶν ἀρετῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἔλαμπεν εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν τῆς εὐσεβείας, ἡ δίστομος ρομφαία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπου ἐκατάσφαξεν ὡς ἄλλος Ἡλίας τοὺς πολεμίους ἐχθροὺς τοῦ ὁρθοδόξου πληρώματος· ὁ λίθος τοῦ ἱεροψάλτου Δαυὶδ ὅπου ἐσύντριψε τὰς πανουργίας τοῦ νοητοῦ Γολιάθ· ὁ ἡκονημένος πέλεκυς τοῦ Ἑλισσαίου ὅπου ἐκατάλυσε καὶ ἀφάνισε καὶ κατηδάφισεν εἰς τὴν γῆν τὰ ξόανα τῆς Ἀρτέμιδος. Τοῦτος λέγω ὁ μέγας μετὰ τὸν μέγαν ἱεράρχη, ὁ μιμητὴς, ὁ ὁπαδὸς καὶ ἀκόλουθος τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως Χριστοῦ μετὰ ἑπτὰ προεξημένους λίθους συγκρίνεται καὶ παραβάλλεται καὶ ἀ') Συγκρίνεται μετὰ τὸν σάρδιον λίθον, ὁ ὁποῖος καθὼς ἔχει δύναμιν καὶ ἰσχὺν νὰ θεραπεύῃ κάθε οἴδημα, κάθε φούσκωμα σώματος, κάθε φλεγμονὴν πυρωμένην, κάθε πληγὴν ὅπου ἤθελε γίνεαι ἀπὸ βέλος καὶ ἀπὸ σίδηρον κοπτερόν· ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος τοιαύτην ἐνέργειαν ἀπέκτισε τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετὰ τοὺς πολλοὺς ἰδρωτάς τῶν ὁρετῶν, ὅπου ἱατρεύει κάθε ἀμαρτήμα, πᾶσαν κακὴν ἐπιθυμίαν καὶ κάθε φαρμακερὸν βέλος τοῦ ἔρωτος καὶ σατανικόν. β') Συγκρίνεται ὁ ἱερομύστης Νικόλαος μετὰ τὸ τοπά-

ζιον, τὸ ὁποῖον καθὼς ἔχει φυσικὴν ἐνέργειαν ὅτι ὁπότεν τρίβεται εἰς ἀκόνην ἱατρικὴν, δὲν δίδει ἐρυθρὸν τὸν χυλὸν του, καθὼς εἶναι τὸ χρῶμα του, ἀλλὰ εὐγάνει χυλὸν γαλακτώδη καὶ γεμίζει ὅσα ἀγγεῖα θελήσεις ἀποτριβόμενον καὶ παντελῶς ἀπὸ τὸν πρῶτον σταθμὸν ὁποῦ ἐβάρυνε δὲν ὀλιγοστεύει. Ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος διατρίβωντας εἰς τοῦτον τὸν κόσμον τὸν περιγίειον καὶ ὑπὸ σελήνην, δὲν ἔκαμεν ὅλως ἁμαρτίαν θανάσιμον, καθὼς κάμνομεν τουτουνοῦ τοῦ καιροῦ ἡμεῖς οἱ τριτάλανες ἄνθρωποι, καὶ ὄχι μονάχα εἰς τὸν βίον τοῦτον καὶ τὴν ζωὴν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον, ἀποθνήσκωντας πάλιν ζῆ, καὶ ὥσπερ ζωντανὸς προβάλλει τὰ ἐνεργείας του· διότι εὐγάζει τὸ ἀγιώτατόν του σῶμα μῦρον λευκότατον, μῦρον εὐόσμον, μῦρον πολύτιμον, καὶ γεμίζει ὅσους κρατῆρας, ὅσα ἀγγεῖα ἤθελε προσφέρει τινὰς μετὰ εὐλαβείας καὶ πίστεως, καὶ ἡ ἄφθονος τοῦ μύρου πηγὴ παντελῶς δὲν ὀλιγοστεύει.

γ') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μετὰ τὸν λίθον σμάραγδον, ὁ ὁποῖος καθὼς εἶναι διαφανέστατος καὶ κάμνει τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ τὸν φορεῖ νὰ προγνώθῃ καὶ νὰ προγινώσκῃ τὰ μέλλοντα, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος εἶχε τὴν διάνοιάν του καὶ τὴν ψυχὴν του καθαρωτάτην καὶ ἐπρογνώρισεν εἰς τὸν ὕλνον του τὴν ἀδικον σφαγὴν τῶν τριῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα διὰ νυκτὸς μεθεὶς βοήθειαν καὶ τοὺς ἐλευθέρωσε.

δ') Συγκρίνεται ὁ ἱερομύστης Νικόλαος μετὰ τὸν λίθον ἀνθρακᾶ, ὁ ὁποῖος καθὼς λάμπει τὴν νύκτα, καὶ ἂν τὸν κρύψῃ κανεὶς μέσα εἰς τὰ φορέματα, ἡ λάμψις του τὰ διαπερνᾷ καὶ πάλιν φέγγει ἔξω καὶ παντελῶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ κρυφθῇ, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος, ὁ ὁποῖος ὄντας εἰς τὸ σκότος τοῦτο τῆς μεγάλης νυκτὸς τοῦ κό-

σμου, καὶ μετὰ ὅλον ὅπου ἡ ἀμόλυντος καὶ ἁγία του ψυχὴ ἦτο κεκρυμμένη εἰς τὸ γήινον καὶ τετραστίχον του σῶμα, ἀλλὰ δὲν ἔκρυψε παντελῶς τὴν λάμψιν τῶν ἀρετῶν, τὴν παρθενίαν, τὴν ἐγκράτειαν, τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς.

ε') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μετὰ τὸν λίθον σάπφειρον, ὁ ὁποῖος καθὼς ἐγράφησαν εἰς αὐτὸν ἡ δέκα ἐντολαὶς μετὰ τὸν δάκτυλον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐδόθησαν εἰς τὸν Μωϋσέα, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος εἶχεν εἰς τὴν καθαρὰν του ψυχὴν γεγραμμένας αὐτὰς τὰς δέκα ἐντολάς, ὁμοίως καὶ τὰς τρεῖς θεολογικὰς ἀρετὰς ἀπὸ Πανάγιον Πνεῦμα, δι' οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ ἀρχιερεῖς ἱεραρχοῦσι, τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς μετὰ τὸν δάκτυλον ἠμοίασε λέγων: «Εἰ ἐγὼ ἐν δακτύλῳ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν εἰς ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ». ζ') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μετὰ τὸν λίθον ἱασπιν, διότι καθὼς τοῦτος ὁ λίθος ἀποδιώχνει τὰς νυκτερινὰς φαντασίας καὶ τοὺς δαίμονας, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος ὅταν ἐπικαλεῖται εἰς βοήθειαν, ὥς θερμὸς προστάτης, ἀποδιώχνει μακρὰν κάθε πονηρὸν λογισμὸν, κάθε φαντασίαν δαιμονικὴν, καθὼς εἰς πλάτος διηγεῖται ὁ βίος του τὰ πολλὰ του καὶ μεγάλα θαυμάσια.

ζ') Συγκρίνεται ὁ ἱερομύστης Νικόλαος μετὰ τὸν λιγύριον λίθον, διότι καθὼς τοῦτος ὁ λίθος ὁπότεν καίεται μέσα εἰς διάπυρα κάρβουνα δὲν βλάπεται παντελῶς, ἀλλὰ μάλιστα σβένει τὰ ἀναμμένα ἀνθράκια, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος ὄντας μέσα εἰς τόσας αἵρεσιν, εἰς τόσας φλογώδεις μανίας, δὲν ἐβλάφτηκε τίποτας, μήτε ἐσάλυσαν τὸν πύργον τῆς εὐσεβείας του τόσα ρεύματα πονηρὰ τῶν καταρτάων αἱρετικῶν, ἀλλὰ μάλιστα ἐσβεσε θαυμασίως κάθε φλόγαν αἱρέσεως καὶ μανίας, καθὼς τὸ ἔδειξε μετὰ

τὸ ἔργον, ὅταν ἐρράπισε τὸν κατάρατον Ἄρειον. η') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μὲ τὸν ἀχάτην λίθον, διότι καθὼς ὁ λίθος αὐτός, ὅταν τρίβεται εἰς ἀκόνην ἱατρικὴν, ἀφίνει ἓνα λευκότατον ὕδωρ, ἓνα νερὸν διειδέστατον, τὸ ὁποῖον ἱατρεῦει κάθε δῆγμα ζώου φαρμακεροῦ, ἰὸν σκορπίου καὶ φαρμάκι ἐχιδνῶν καὶ κάθε ἄλλων τοιούτων, γληγορώτατα θεραπεύει, ἔτσι καὶ ὁ μέγας οὗτος Νικόλαος, περιπατώντας εἰς τὴν γῆν, ἔκαμνε τόσας ἀρετὰς θαυρέστους ὅπου ἐνίκησαν κατὰ κράτος τὸν νοητὸν φαρμακερὸν ὄφιν, καὶ κάθε ἀνθρώπου εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐστερέωσαν, καὶ ὑγιαίνοντα τὸν ἀπέδειξαν. θ') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μὲ τὸν λίθον τὸν ἀμέθυστον, τὸν ὁποῖον καθὼς ὅποιος τὸν φορεῖ, καθόλου ἀπὸ μέθην δὲν φοβᾶται, ἔτσι καὶ ὅποιος τὴν βοήθειαν ἔχει τοῦ μεγάλου τούτου πατρὸς καὶ θαυματουργοῦ Νικολάου, δὲν φοβᾶται παντελῶς νὰ κυλινδῆται εἰς τὴν βορβορώδη μέθην τῆς ἐπιθυμίας. ι') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μὲ τὸν χρυσόλιθον λίθον, διότι καθὼς ἐκεῖνος ὅταν τρίβεται καὶ τὸν πίνει τινὰς γίνεται ἰαματικὸς τῶν στομαχικῶν καὶ τῶν κοιλιακῶν ἀρρωστημάτων, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος συναναστροφόμενος μὲ τὰ πλήθη καὶ τοὺς λαοὺς τῶν Μυρέων καὶ διδάσκοντας ἐν τινι λιμῶ εἰς κάποιαν τρομερὰν καὶ ἀνυπόφευκτον πείναν, ἐφάνη ἀρίστος ἱατρός, ἐδείχθη σωτήριος ποιμὴν καὶ καλός, καθὼς λέγει ὁ Χριστός, φέροντάς τους μὲ τὴν θερμὴν του βοήθειαν σίτου πλῆθος πολὺ καὶ ἀναρίθμητον. ια') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μὲ τὸν βηρύλλιον λίθον, διότι καθὼς τοῦτος ὁ λίθος ἔχει ἓνα χρῶμα θαλασσοβαφές τὸ τζεγγιὰρι, ἔτσι καὶ ὁ ἅγιος ἔχει τόσας ἀρετὰς, ὅπου ἂν θέλῃ κανεὶς νὰ τὰς ἀριθμήσῃ καταλε-

πτῶς, εἶνε καλύτερον νὰ μετρήσῃ τὸ καυνόχρουν ὕδωρ τῆς θαλάσσης παρὰ τὰ ἀναρίθμημα αὐτοῦ κατορθώματα καὶ τὸ ὕψος τῶν ἀρετῶν του. ιβ') Συγκρίνεται ὁ ἱεράρχης Νικόλαος μὲ τὸν ἀκύλιον λίθον, διότι καθὼς τοῦτος ὁ λίθος ἔχει τὸ χρῶμα του ξανθόν, καὶ χαίρονται οἱ βασιλεῖς καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι τῆς γῆς ὁπόταν τὸν φοροῦσιν ἅπάνω τους καὶ ὁπόταν τὸν βλέπουν, ἔτσι καὶ ὁ μέγας Νικόλαος ἔχει ἀγάπην εἰς ὅλους, καὶ δίδει χαρὰν μεγάλην καὶ ὑπερβάλλουσιν εἰς βασιλεῖς, εἰς ἄρχοντας, καὶ οὐ μόνον εἰς μεγάλους, ἀλλὰ εἰς πάντας ἀνθρώπους, ὅταν βαστοῦν τὸ ἀγιώτατόν του ὄνομα εἰς τὸ στόμα τους, ὅταν ἔχουν τὴν ἐλπίδα τους εἰς τὴν πρεσβειάν του. Τοῦτος ὁ ἅγιος εἶνε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος· ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου· τοῦτος εἶνε τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς τὸ ἀγιώτατον, ἡ οὐρανομήκης ψυχὴ, ὁ τῆς γῆς ἥλιος, τὸ καύχημα τῶν ἱεραρχῶν, ὁ ἑωσφόρος τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου, τὸ ἄνθος τῆς φύσεως, τὸ καλὸν ἄλῃς, ὁ σοφὸς κυβερνήτης, ὁ μυρόβρυτος ποταμός, ὁ τῶν καρδιῶν γεωργός, ὁ τῆς νίκης ἐπώνυμος, ὁ ἔμφυχος ναὸς τῶν χαρισμάτων τοῦ ἁγίου Πνεύματος· Ω! μακάριοι ἐκεῖνοι ὅπου ἐπικαλοῦνται τοῦτον τὸν ἅγιον εἰς τὰς θλίψεις τους καὶ ἀνάγκας· εὐδαίμονες ἐκεῖνοι ὅπου τιμῶσι τὴν μνήμην του καθὼς θέλει ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἅγιος (ἐνταῦθα εἶπε τὸ τί θέλει ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἅγιος, ἀγάπην κτλ.). Καλότυχοι ἐκεῖνοι ὅπου δοξάζουσι τὰ ἄθλα του καὶ τὰς ἀοιστειάς, καὶ μάλιστα τὴν θεοδίδακτον καὶ ἀγιωτάτην ἐλεημοσύνην, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ἔξ ἀρχῆς μᾶλλον τῶν ἄλλων ἠγάπησεν, ὥσάν ὅπου αὐτὴ, κάθε ἄλλην ἀρετὴν ὑπερβαίνει. Πολλοὶ ἀληθινὰ ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐγγίξουσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ

ΜΕΤΑ ΜΙΑΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ

Ἦτο ἡ 26ῃ Αὐγούστου τοῦ 1941. Ἐξεκίνησα ἐκ Βόλου μὲ τὸ πετρελαιοκίνητον “Ἁγία Κυριακή,, τοῦ Καπετὰν Σωτήρη ἀπὸ τὰ Τρίκκερι καὶ διαμένοντος ἐν Ἀμρουλιανῇ, ὑπὸ Ἱταλογερμανικὴν κατοχὴν. Ὡς μόνον σύντροφον εἶχον μαζί μου τὸν Κωνσταντῖνον Ἰω. Καμπανᾶν ἐξ Ἀρμενίου Λαρίσης (ἀείμνηστον ἤδη), ἓνα παιδί γεμᾶτο ἀπὸ θρησκευτικὴν φλόγα. Ἦρχετο εἰς τὸ ἄγιον Ὅρος διὰ πρώτην φορὰν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐκλέξῃ τὸν κατάλληλον Γέροντα καὶ ὑποταχθῇ διὰ παντός, ἀφίνων μὴ γιὰ πάντα τὸν ψευδῆ καὶ μάταιον τοῦτον κόσμον. Ἐπέρασα μαζί του ἡμέρας καὶ ὥρας εὐτυχεῖς. Μαζί ἐφάγαμεν τὸ γλυκό, μαζί καὶ τὸ πικρό. Ὁμοῦ ἐγελάσαμεν, ὁμοῦ καὶ ἐκλαύσαμεν. Ὅπως οὐδὲν καλὸν ἀμιγὲς κακοῦ,

λάβωσι τίποτας χάρισμα ἀπὸ λόγου του διὰ νὰ τὸν γνωρίσουν πὼς ἦτο διπλοῦς τὴν φύσιν, τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ πὼς ὁ ὄχλος ἐζητεῖ ἀπεσθαι αὐτοῦ, ἀμὴ ὁ θαυματουργὸς ἅγιος καὶ σήμερον ἐορταζόμενος μέγας Νικόλαος, πάντοτε εἶχεν εἰς τὸν λόγον του, πάντοτε εἰς τὴν διάνοιάν του εἶχε κατοικημένον τοῦτον τὸν χαριτόβρυτον Ἰησοῦν, διότι ἐμυσταγωγεί καθαρῶς καὶ ὁσίων τὴν θείαν ἱερουργίαν, διότι ἐπρέσβειεν ὑπὲρ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνοημάτων καὶ ἐμετελάμβανε μὲ ἀσχιερατικὴν ἀξίαν καὶ καθαρότητα τὸ τίμιον σῶμα καὶ αἷμα αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπου ἔστι ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας Ἀμήν.

γρη! Εἴρηταί μοι Τυρνόβου Ἰωσήφ.

οὔτω καὶ ἐδῶ εἶχομεν ὠρισμένας δυσκολίας, εἴτε εἰς τὰς πεζοπορίας ἢτε εἰς τὸ χάσιμο πολλὰς φορὰς τοῦ δρόμου διὰ τὸ μέρος ὅπου ἐπηγαίναμεν. Πάντοτε ὅμως ἡ ἀδελφικὴ μας ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις ἐξουδετέρωνε τὰ πάντα καὶ ὅταν ἐφθάναμεν εἰς τὸν προορισμὸν μας, εἴμεθα ὅλο χαρὰ καὶ εὐτυχία. Μία καλὴ συμβουλὴ καὶ μία παρηγορία ἀπὸ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἁγίους Γέροντας, ἔφερε τὰ πάντα εἰς τὴν θέσιν των. Ἔτσι ἐπεράσαμεν ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐκεῖ παραμονῆς μας.

Ὅταν ἐφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἐκεῖθεν, εἶχομεν μὲν χαρὰν διότι θὰ ἐπιστρέφαμεν εἰς τὰς οἰκογενείας μας, ἀλλὰ εἶχομεν καὶ λύπην διότι ἐγκατελείπομεν τὸν ἅγιον τοῦτον τόπον μὲ τοὺς ἁγίους τοῦ Πατέρος, χωρὶς νὰ ἤξεύρωμεν πότε θὰ ἦτο δυνατόν πάλιν, καὶ ἂν θὰ ἦτο δυνατόν, νὰ τὸν ἐπανίδωμεν. Ἐν ὀλίγοις ἐφθάσαμεν καλὰ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς οἰκίας μας, κατόπιν πολλῶν περιπετειῶν λόγῳ τῆς βαρβαρικῆς κατοχῆς. Ὁ ἀγαπητὸς μου ὅμως συνοδοιπόρος, κηρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐπανίδῃ τὸν ἅγιον τοῦτον τόπον, παρ' ὅλον ὅτι ἐδιάλεξε τὸ καλλίτερον μέρος διὰ νὰ διέλθῃ τὸν ὑπόλοιπον βίον του μὲ ἀγγελικὴν πολιτείαν. Ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν, ἤρχισε νὰ κάμῃ ὑπερβολικὰς νηστείας καὶ νὰ διέρχεται τὸν βίον του ἀσκητικῶς ἐν πᾶσι, ὅπου τὸ λεπτόν τῆς κράσεώς του δὲν ἐπέτρεπε ταύτην σκληρὰν καὶ ἀδιάκοιτον δίαιταν μὲ ὅλας τὰς συμβουλὰς ἐμοῦ καὶ τῶν οἰκείων του. Διὰ τοῦτο ἡσθένησεν ἀνεπανορθώτως καὶ ὑπέκυψεν

εἰς τὸ μοιραῖον μετ' ὀλίγους μῆνας, παραδοὺς τὴν ψυχὴν του εἰς χεῖρας Θεοῦ.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες, οἱ γνωρίζαντες αὐτόν, τὸν ἠγάπησαν τόσον, ὥστε κατὰ τὴν ἐφετεινὴν ἐπίσκεψίν μου μετ' ἡρώτων : Πῶς δὲν ἦλθεν ὁ Κώστας ; Πῶς εἶναι ; τί γίνεται ; ὅταν δὲ ἤκουον τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἀνελύοντο εἰς δάκρυα. Αἰωνία σου ἡ μνήμη, μακάριε Κώστα Καμπαναῖ.

Ἀρκετὰ μετ' ἀπερρόφησεν ἡ σκέψις διὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην ἐπίσκεψιν καὶ πολὺ δικαίως· ἦτο λίαν δραματική, διότι ἔνεκα τοῦ σφοδροῦ τότε πολέμου καὶ ἔνεκα τῆς κατοχῆς, δὲν ἐγνωρίζαμεν τί ἡδύνατο νὰ συμβῇ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Ὁ Κύριος ὅμως ἐπέτρεψεν, ἢ μᾶλλον ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς (ἴσως διὰ πολὺ ὀλίγους) καὶ ἐπανέφερε τὴν γαλήνην εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν, ταπεινώσας καὶ ὑποτάξας τοὺς ὑπεναντίους βαρβάρους.

Ἦδη ἀποκατασταθέντων ὅπως-δήποτε τῶν πραγμάτων καὶ ἀρξαμένης τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν « Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη », ἐπρεπεν ὅπως-δήποτε νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς σεβαστοὺς μοι Πατέρας, διὰ νὰ ἴδω ποῖοι Πατέρες εὐρίσκονται καὶ ποῖοι ὄχι. Νὰ μάθω τὰ βάσανά των, ἅτινα ὑπέστησαν κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη τῆς κατοχῆς καὶ τὰ πάντα.

Ἀνεχώρησα ἐκ Βόλου τὴν 19ην Ἰουλίου (ν. ἡ.) ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ἔφθασα ἐκεῖ τὴν μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς 21ην, καὶ μετ' τὸ παλαιὸν ἰδικόν των ἡμερολόγιον τὴν 8ην Ἰουλίου.

Ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, οἱ Πατέ-

ρες ὅλοι μετ' ἐδέχθησαν μετ' πολλὴν χαρὰν, νομίζοντές μοι μὴ ζῶντα.

Πολλοὶ γέροντες μετ' κατεφίλουν ἀπὸ τὴν χαρὰν των. Ἡ ἐπανεκδόσις τοῦ περιοδικοῦ ἡὺχαρίστησεν ἀπαξάπαντας. Ὁ πολιτικὸς Διοικητὴς κ. Παπαδημητρίου, γνωρίσας με κατὰ πρῶτον, μετ' συνεχάρη διὰ τὸ λαμπρὸν περιοδικόν καὶ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον μου πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἐπροθυμοποιήθη νὰ ἐνδιαφερθῇ προσωπικῶς διὰ τὴν καλλιτέραν πρόοδον αὐτοῦ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ λοιποῦ χριστιανισμοῦ πληρώματος.

Πανταχοῦ ὅπου μετέβαινον, μοι ἐγένετο ἡ δέουσα ὑποδοχὴ καὶ μοι παρείχeto ἄκρα καὶ πλουσία περιποίησις. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς συνδρομὰς τοῦ περιοδικοῦ, μετὰ μεγάλης προθυμίας ἔσπευδον νὰ τακτοποιηθῶν, παρ' ὅλην τὴν στενοχωρίαν των τὴν οἰκονομικὴν, καθ' ὅσον χρήματα ρευστὰ δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, τοῦλάχιστον ἐφέτος.

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν περιποίησιν καὶ προθυμίαν ὅλων τῶν Πατέρων, ὑπῆρξαν καὶ μερικοί, οἵτινες ἔδειξαν ἐξαιρετικὴν προθυμίαν, βοηθήσαντές μοι εἰς τὸ ἔργον, καὶ παρὰ τῶν ὁποίων ζητῶ τὴν ἐπιείκειαν διὰ νὰ κάμω χρῆσιν τῶν ὀνομάτων των.

Εὐχαριστοῦμεν λοιπὸν πρῶτον τὸν διοικητὴν κ. Παπαδημητρίου διὰ τὸ προσωπικόν του ἐνδιαφέρον γενικῶς.

Ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἱερᾶς Κοινότητος διὰ τὸ θερμὸν ἐνδιαφέρον των διὰ τὸ περιοδικόν.

Τοὺς καθηγουμένους : Γαβριὴλ Διονυσιάτην, Παῦλον Καρακαλλι-νόν, Γερόντιον Ξενοφωντινὸν καὶ

Βησσαρίωνα Γρηγοριάτην διὰ τὴν πρόθυμον καὶ θερμὴν υποστήριξιν τοῦ περιοδικοῦ.

Τὸν Γέροντα Χαράλαμπον Χαλδέξον ἐν Νέα Σκήτῃ, ὅστις πολλὰκις μᾶς μετέφερε διὰ τῆς λέμβου του ὅπου ἔδει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πλουσίαν περιποίησιν.

Τὸν διακο-Εὐγένιον Χαλδέξον διὰ τοὺς κόπους του ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ ἐν Νέα Σκήτῃ.

Τὸν Γέροντα Χριστοφόρον μοναχὸν καὶ τὸν ἱερομ. Παντελεήμονα τῆς Κουτλ. Σκήτης διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν των περιποίησιν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον των.

Τὸν Ἱερομόν. Μεθόδιον Ἰβηρ. Σκήτην, Σάββαν μοναχὸν Φιλοθεΐτην Ι. Μ. Φιλοθέου, ὅλους τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Μονῆς Καρακάλου, τὸν Γέροντα Παντελεήμονα Δαυριώτην βιβλιοφύλακα τῆς Μονῆς.

Τὸν Διάκο-Γεώργιον Ἰωασαφαῖον Καυσοκαλυβίτην, ὅστις αὐθορμήτως ἐδέχθη νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν εἰσπραξίν των συνδρομῶν καὶ μὲ ὠφέλησε μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν εἰς χρόνον, πρὸς δὲ μοὶ κατέβαλε καὶ τὰς συνδρομὰς τῶν ἀπόντων πατέρων.

Τὸν μοναχὸν Θεοφύλακτον, τοῦ Γέροντος Σωφρονίου Καυσοκαλυβίτου, διὰ τὴν ἐν γένει χριστιανικὴν συμπεριφορὰν του καὶ τοὺς εὐγενεῖς του τρόπους.

Ὅλην τὴν ἀδελφότητα τοῦ ἁγιογραφικοῦ οἴκου πατρὸς Δανιὴλ πνευματικοῦ εἰς Κατουνάκια.

Τὸν μοναχὸν Εὐστράτιον ἁγιογράφον ἐν Ἀγία Ἀννῇ, βοηθήσαντά με διὰ τὴν εἰσπραξίν των συνδρομῶν.

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ

ΛΕΚΙΑΣΜΕΝΟ ΜΑΝΤΗΛΙ

Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 111 τοῦ ΣΤ'. ἔτους

Εἶμαι νέος ἄνθρωπος, θὰ πᾶμε παρέα μὲ συνομηλίκους μου, θ' ἀστείευθαῦμε ἐπάνω καὶ στ' ἀστεῖα, θὰ ἀισχρολογήσωμε δὲν γίνεται. Ὁ κόσμος ὁ σημερινός, ἡ κοινωνία αὐτὸ ζητεῖ. Ναι μὲν θέλει καὶ λίγη προσοχή καὶ ἀναλόγως τὸ μέρος ποὺ βρίσκεται κανεῖς, ἀλλὰ δὲν βλέπω τί κακὸ μπορεῖ νὰ κάμῃ μὴ ἀλέξι ποὺ δταν βγῇ ἀπὸ τὸ στόμα σου χάνεται στὸ κενὸ καὶ ξεχνιέται. Τέλος ἀφοῦ τὸ λέτε σεῖς, μπορεῖ νὰ γένη καὶ κακὸ.

Ὁ πνευματικὸς τραβῶντας τὸ μαῦρο του κομποσκοῖνι, ἀλλάξε γιὰ μὴ στιγμὴ τὴν κουσέντα, καὶ σὲ λίγα λεπτὰ ρώτησε τὸ νέο.

— Δὲν μοῦ λὲς ἀλήθεια παιδί μου, τί δουλειὰ κάνεις;

— Εἶμαι θαφέας Γέροντα. Δηλαδή μπογατζῆς, δάφω ροῦχα, ὑφάσματα, νήματα σὲ διάφορα χρώματα.

— Καὶ τί παίρνεις;

— Ἀναλόγως τὸ ὕψος, τὸ χρωματισμὸ καὶ τῆς ἐργασίας. Ὅχι ὅμως καὶ με-

Τὸν Γέροντα Γρηγόριον τοῦ Χρυσογόνου ἐν τῇ Ξενοφωντινῇ Σκήτῃ καὶ ἰδίως τὸν ὑποτακτικόν του Διονύσιον μοναχὸν διὰ τὴν ἄκραν προθυμίαν περὶ τὴν εἰσπραξίν των συνδρομῶν καὶ τὴν καταβολὴν αὐτῶν διὰ τοὺς ἀπουσιάζοντας μοναχοὺς.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ μὲ συναντήσῃ καὶ πάλιν μετ' αὐτῶν κατὰ τὴν προσεχῇ, σὺν Θεῷ, ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Σ. Σ.

γάλα πράγματα.

“Ο πνευματικός σκέφτηκε λίγο και έπειτα.

—“Έχω κ’ ἐγὼ παιδάκι μου ἕνα ἄσπρο μανδῆλι μεγάλῳ λινομέταξῳ καὶ θέλω νὰ τὸ δώσω νὰ μοῦ τὸ δάψουν γιατί τὸ ἔχω νὰ δένω τὰ ἱερά μου ὅταν πηγαίνω νὰ λειτουργήσω στὰ ἐξωκκλησία, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἄσπρο, φοβοῦμαι ὅτι θὰ λερώνεται καὶ θὰ θέλῃ κάθε μέρα πλύσιμο. Γι’ αὐτὸ θὰ τὸ χρωματίσω νὰ σκουρίνῃ νὰ μὴ φαίνεται ἡ λέρα του. Τώρα δὲ μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ θὰ σοῦ τὸ δώσω ἐσένα νὰ μοῦ τὸ δάψῃς. Μὰ θέλω ὅμως νὰ θαπῇ μ’ ἕνα τρόπο δικό μου ἰδιότροπο (βλέπεις ὅταν γηράσῃ ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ ἰδιοτροπίες.) Θὰ τὸ πάρῃς, καὶ αὐτὴ τὴν ἐβδομάδα ὅσα ὑψάσματα δάψῃς θὰ βουτᾷς ἕνα σφουγκάρι σὲ κάθε χρῶμα, καὶ θὰ τραβᾷς μιὰ σφουγκκαρικὰ στὸ μανδῆλι μου. Δὲν μ’ ἐνδιαφέρει τὸ σχῆμα ποῦ θὰ τυπωθῇ ἐπάνω στὸ πανί, μ’ ἐνδιαφέρει νὰ θαπῇ μὲ τὸν τρόπο ποῦ θέλω ἐγώ. Νὰ ἰδῶ δὲ καὶ μ’ ἕνα κόπο τί χρωματισμοὺς κάνεις, εἶμαι περίεργος.

—“ὦ! πολὺ εὐχαρίστως Γέροντα. “Ὅχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ ἀν’ ἐχῃς καὶ κανένα ξεθωριασμένο ῥάσσο νὰ μοῦ τὸ δώσης νὰ σοῦ τὸ δάψω, θὰ γίνῃ ὀλοκαίνουργο γιατί κάνω καλὴ δουλειά· θὰ μὲ ὑποχρεώσης δὲ πολὺ...

—“Ὅχι παιδάκι μου δὲν ἔχω ἀνάγκη πρὸς τὸ παρόν, ἀργότερα βλέπουμε. Τώρα πηγαίνω νὰ σοῦ φέρω τὸ μανδῆλι μου.

Σηκώθηκε μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι του καὶ πῆγε στὸ δωμάτιό του ἀνοίξε τὸ σεντούκι του πῆρε τὸ μανδῆλι, καὶ γύρισε στὴν ἐκκλησία.

—Νὰ πάρτο παιδί μου εἶναι καινούργιο. “Αὐ’ ὅπως σοῦ εἶπα παρακαλῶ. Κάθε χρῶμα καὶ μιὰ σφουγκκαρικὰ στὸ πανί μου, καὶ τὴν Κυριακὴ σὲ περιμένω νάλῃς πάλι

νὰ τὰ ποῦμε, θὰ σὲ φιλέψω ἐδῶ ὅτι, θὰ βρεθῇ, καὶ θὰ πληρώσω καὶ τὸν κόπο σου.

“Ἐδῶκε μετάνοια κείνο στὸν πνευματικό, φίλησε τὸ χέρι του πῆρε τὸ μανδῆλι, ἐγγῆκαν ἀπ’ τὴν ἐκκλησία, ξαναχαιρέτησε τὸν πνευματικὸ καὶ ἔφυγε. “Ἐκείνος τὸ παρακολούθησε μὲ τὸ βλέμμα του ποῦφευγε καὶ ψιθύρισε, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ δόστου φώτῃσι.»

* *

“Ο πνευματικὸς κάθεται τώρα στὴν αὐλή του, κοντὰ στὴν πηγὴ, καὶ μπροστὰ στὸ κηπάκι τοῦ σπητιοῦ του. Δίπλα τὸ παληκάρι κρατεῖ στὰ χέρια του τὸ πανί τυλιγμένο ῥόλο καὶ τὸ στριφογυρίζει μ’ ἀπορία, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ χωρέσῃ ὁ νοῦς του γιατί ὁ πνευματικὸς θέλησε νὰ καταστρέψῃ ἕνα τέτοιο ὅρατο πρᾶγμα ἔτσι γιὰ τὸ γοῦστο του.

—Λοιπὸν παιδί μου. “Αφροῦ τὸ ἔθαψες ὅπως σοῦ εἶπα, πάρτο τώρα κι’ ἔχω ζεστὸ νερὸ στὴν φωτιά, θὰ σοῦ δώσω σκαποῦνι καὶ ποτάσα, κι’ ἐκεῖ στὴν θρύσι τὴν μαρμαρένια κοπάνη, κύτταξε νὰ τὸ πλύνῃς τρίψῃς ὅσο μπορεῖς καὶ προσπάθησε νὰ δγάλῃς τὰ χρώματα ποῦ ἔβαλες.

—“Ἐκεῖνο γέλασε.

—Τὰ χρώματα εἶπες Γέροντα; Μὰ δὲν θαίνονται πειά. Εἶναι ἀνεξάλειπτα, γιατί ἔχουν μέσα δηλητήριο τὴν «ἀνηλίνῃ» καὶ εἶναι στημένα ἐπάνω του, θὰ ξεσχισθῇ τὸ πανί ἀλλὰ δὲν θαίνονται ἐκεῖνα.

—“Ἐσὺ προσπάθησε κι’ ὅσο νὰ ἐτοιμάσω ἐγὼ φαγητὸ ἄπλωσέ το στὸν ἥλιο νὰ στεγνώσῃ.

Τὸ πῆρε τὸ παιδί καὶ ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Γέρον ἀρχισε νὰ τὸ πλύνῃ καὶ νὰ τὸ τρίβῃ μ’ ὀλη του τὴν δύναμι. “Αλλὰ δὲν θαρρεύσαι. “Ὅσο τὸ ἔτριβε, τόσο καὶ γυάλιζαν τὰ χρώματά του. Στὸ τέλος θαρέθηκε, τὸ πέρασε ἕνα κρύο νερὸ καὶ τ’ ἄπλωσε στὸν ἥλιο. “Ο πνευματικὸς ἡτοίμασε τὸ φαγητὸ

ἔφαγαν καὶ μετὰ,

—Φέρτο τώρα παιδί μου τὸ μανδηλι νὰ ἰδοῦμε τί ἔγινεν. Ὅταν τὸ εἶδε. "Αἷ κρῖμα τὸ μαντήλι μου κρῖμα τὸ μαντήλι μου, φώναξε μὲ πόνον. Πόσο μετανοῶ τώρα ποὺ σοῦ εἶπα νὰ καὶ μοῦ τῶσες ἔτσι. Φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν θὰ τὸ ἔτριψες ὅπως ἔπρεπε.

—"Ὅχι Γέροντα, ἀπεναντίας τὸ ἔτριψα μ' ὅλη μου τὴν δύναμι καὶ προσπάθησα νὰ βγάλω τὰ χρώματα, μὰ τοῦ κάκου. Κάθε χρωματισμένη κηλὶδα εἶναι δηλητηριασμένη, δὲν βγαίνει πειά. Ἐγὼ ἂν καὶ εἴξευρα τί χάλια θὰ γινόταν ἐξ ἀρχῆς ποὺ μοῦ τῶσες νὰ τὸ δάψω μὲ τὸν τρέπο ποὺ μοῦπες, ὅταν τὸ εἶδα τελειωμένο τὸ λυπηθήκεν ἀληθινὰ ἡ ψυχὴ μου.

Τότε ὁ Γέροντα γυρίζοντας καὶ κυττάζοντας τοῦ κατὰματα τὸ ῥωτᾷ.

—"Εἰ παιδί μου τί λὲς τώρα γιὰ τὴν προχθεσινὴν μας ὁμιλίαν; Βλάπτει ἡ αἰσχρολογία ἢ δὲν βλάπτει; Σοῦ τὸ ἔδωσα νὰ τὸ καταλάβῃς μόνος σου μὲ τὸ παράδειγμα τοῦ μανδηλιοῦ, γιατί δὲν θὰ μπορούσα νὰ σὲ πείσω μὲ λόγια ὅσο κι' ἂν προσπαθοῦσα. Κάθε σφουγκαριά κι' ἓνας λεκές δηλητηριασμένος στὸ μανδηλι ποὺ δὲν βγαίνει. Κάθε λέξι αἰσchrή καὶ μιὰ λεκιὰ φαρμακωμένη στὴν ψυχὴ ποὺ τὴν ἀκούει. Ἡ σφουγκαριά πετάχτηκε στὸ κενό, μὰ τὸ στίγμα ἔμεινε στὸ μανδηλι. Τὸν αἰσchrὸ τὸ λόγο τὸν πῆρε ὁ ἄερας μὰ ἡ κηλὶδα τυπώθηκε στὴν ψυχὴ ἐκείνου ποὺ τὴν ἀκουσε. Τὸ μαντήλι μου λὲς πῶς τὸ λυπηθήκεν ἡ ψυχὴ σου ποὺ ἦταν ἓνα ἄψυχο πρᾶγμα, πόσες ὅμως ψυχὲς παιδάκι μου κατέστρεψες μὲ τὰ λόγια σου σὰν τὸ λευκό μου τὸ μαντήλι χωρὶς νὰ τῆς λυπηθῇ; Γινώρῃς ἐγὼ ψυχὲς ἄγνωστὰς νὰ κυλιῶνται στὸ δοῦρκο μόνο καὶ μόνο γιατί ἀκουσαν αἰσchrά. Δὲν εἶναι ἡ ὥρα καὶ τὸ μέρος παιδάκι μου νὰ ἐκταθῶ περισσότερο, σὰν τί

βόλο παίζει ἡ περιέργεια, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ παρατεταμένη αἰσχρολογία σὲ πρόσωπα ἀπρακτα καὶ πρωτόβγαλτα στὴν ζωὴ. Τοῦτο μόνον σοῦ λέγω ὅτι, ἡ σφαῖρα λέγει κάποιος ἢ τὸ δηλητήριο, σκοτώνει μόνον τὸ κορμὶ τοῦ ἀνθρώπου, μὰ ἡ αἰσχρολογία τοῦ σκοτώνει τὴν ψυχὴ. Ἡ κοινωνία δὲν ζητᾷ τὴν αἰσχρολογία, τὴν ξετσιπωσιά, ἀλλὰ τὴ σεμνότητα. Καμμιά τιμημένη οἰογένεια δὲν δέχεται στὸ σπῆτι της τὸν αἰσchrόλογο, κι' ἂν εὑρεθῇ ἐκεῖ δὲν τοῦ ἐπιτρέπει ποτὲ νὰ σαλιαρίζει μπροστὰ στὰ μέλη της. Ἡ πόρτες ὅλες γι' αὐτὸν εἶναι κλειστές. Κανένας πατέρας δὲν ἐμπιστεύεται στὴν συντροφιά τοῦ παιδιοῦ του νὰ εἶναι ὁ αἰσchrόλογος. Οἱ φίλοι τοῦ τὸν ἀποστρέφονται στὸ τέλος, καὶ τὸ τέλος τοῦ θὰ εἶναι καταφρονημένο. Μὴ παιδάκι μου, μὴν αἰσchrολογήσῃς πειά. Ἄν γιὰ ἓνα ἀργὸ λόγο ἔχωμεν νὰ δώσωμεν ἀπολογίαν στὸν δίκαιον κριτὴν τὴν ὥραν ποὺ θὰ κριθοῦμε, τί θὰ τοῦ ποῦμε γιὰ κείνες τὲς ψυχὲς ποὺ καταστρέψαμε μὲ τὰ λόγια μας;

Αὐτὸ δάκρυα ὀλοστρογγυλὰ κύλησαν ἀπ' τὰ δυὸ ματάκια τοῦ παιδιοῦ κι' ἓνας στεναγμὸς βγήκε ἀπ' τὴν καρδιά του. Συγχώρησέ με Γέροντα, ἤμαρτον, αἰσchrάνομαι τὸ κακὸ ποὺ ἔκανα ἔως τώρα καὶ μετανοῶ ἀληθινὰ.

Ἐλαμψε τὸ πρόσωπο τοῦ πνευματικοῦ ἀπ' τὴ χαρὰ τοῦ τὸ εἶχε κερδίσει.

—Σκυψὲ παιδί μου, τοῦ λέγει τώρα νὰ σοῦ διαβάσω τὴν εὐχὴ ἀφοῦ κατάλαβες τὸ σφάλμα σου καὶ μετανοῇς. Ἐσκυψε κάτω τὸ κεφάλάκι του, ἔβαλε ὁ πνευματικὸς τὸ πετραχήλι του, σκέπασε μὲ τὴν ἄκρα τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ καὶ βάζοντας τὸ χέρι ἐπάνω «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ (ἄρχισε νὰ λέγει) Ποιμὴν καὶ Ἀμὲν ὁ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» κ.λ.π...

* *

Ἀγαπητὲ ἀναγνώστη, ἔποιος κι' ἀνέλσας

καὶ σὲ ὅτι κλάδο κι' ἂν εὕρισκεσαι, λέγω κι' ἐγὼ σὲ σένα κείνο ποὺ εἶπεν ὁ πνευματικὸς σ' αὐτὸ τὸ παληκάρι. Μὴν ἀνοιξης ποτὲ φίλε μου τὸ στόμα σου νὰ βγῇ αἰσχυρὴ κουδέντα ἀπ' τὰ χεῖλη σου ἔστω καὶ γιὰ ἀστεῖο. Εἶναι, ἀγαπητὲ, ἀνυπολόγυστη ἡ ζημία ποὺ προξενεῖ στὴν ψυχὴ καὶ στὴν καρδιά ἐκείνου ποὺ τὴν ἀκούει, καὶ κυρίως σὲ νέους ἀνθρώπους μπροστὰ τοὺς

καταστρέφεις. Ἴσως καὶ νὰ μετανοήσης ἀργότερα πικρά, μὰ δὲν θὰ μπορέσης ποτὲ πειὰ νὰ ἐπανορθώσης τὸ κακὸ ποὺ ἔκαμες σ' αὐτοὺς, «ὀμιλῶν γὰρ κακαὶ φθείρουσιν ἡθὴ χρηστὰ» λέγει τὸ ῥητὸ τοῦ Ἀποστόλου.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Σιχίτῃ τοῦ Ξενοφάντος.
Ἱερώνυμος Μοναχός.

Ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ἀειμνήστου καὶ μακαρίου
ἱδρυτοῦ μας Ἀθανασίου Λαυριώτου -ιατροῦ (*)

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΙ ΦΑΡΟΙ

«Ἐγκωμιαζομένου δικαίου
εὐφρανθήσονται λαοί.»

Μέσα εἰς τὸ πάνθεον τῶν μεγάλων φυσιογνωμιῶν, αἵτινες ἐμόνασαν καὶ ἐτελείωσαν τὴν πανενάρητον καὶ ὠραιουργὸν ζωὴν των ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ τούτῳ, λαμπρὰν καὶ τηλαυγῇ συμβάλλει τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς καὶ ἡ ἀδρά καὶ περιφανὴς μορφή τοῦ Ἀθανασίου—Σπυρίδωνος Καμπανάου ἱατροῦ, οὐτινος παραθέτω βιογραφικὸν σύντομον σημεῖωμα καὶ ἐξ ἱστορικῆς διὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος σκοπιμότητος καὶ ὡς ἀπέριτον καὶ κατανυκτικὸν μνημόσυνον τοῦ γράφοντος, πρὸς τὸν ἐκλιπόντα κορυφαῖον ἀγιορείτην :

Ἐγεννήθη ἐν Αἰγίνῃ τὸ ἔτος 1867 ἐξ εὐσεβῶν γονέων Δημητρίου καὶ Μάρθας, ἀνατραφεὶς ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο τροφодότης τῆς ἐν Κριμαίᾳ Στρατιᾶς,

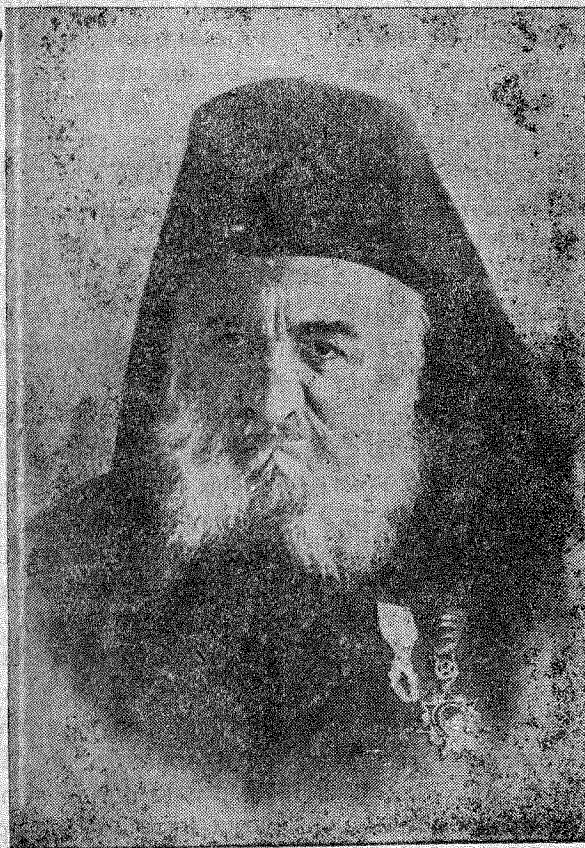
καὶ μετὰ ταῦτα οἰνοπώλης ἐν Πειραιεῖ. Σπουδάσας ὁ Σπυρίδων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, ἔλαβε τὸ πτυχίον ἱατροῦ παθολόγου—χειρουργοῦ.

Ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ἦτο ἰσοκράτης τῶν φαλτῶν, παρακολουθῶν τὰς ἀγρυνίας εἰς τὸν Προφήτην Ἐλισσαῖον μετὰ τοῦ ἀειμνήστου ἀδελφοῦ του Μιχαλάκη. Ἀναχωρήσας ἐκ Πειραιῶς ἔφηθος ἤδη, ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸν μοναχικὸν βίον, ἦλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ πρῶτον ἐγκατεστάθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἰδὴρων, κοιμητὸς ὢν, ἐξασκῶν τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα του. Κηρυχθέντος τοῦ Ἑλληνο—Τουρκικοῦ πολέμου κατὰ τὸ 1897 ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος μὲ τὸν θαμνὸν τοῦ ἀνθυπιάτρου. Ὅταν ἀπελύθη ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, φλεγόμενος ἀπὸ τὸν τῆς ἡσυχίας πόθον,

(*) Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ ὑποτακτικοῦ του Κουκουζέλου μοναχοῦ, Λαυριώτου.

κατέλιπε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ. Ἐπανακάμφας εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος εἰσῆχθη εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἔνθα εὗρε καὶ ἄλλα ἐκλεκτὰ τέκνα, τὸν λογιώτατον Ἀλέ-

ξανδρον Εὐμορφόπουλον (ἕστις καὶ ἀνάδοχός του ἐγένετο) καὶ ἄλλους λογίους, ἀποτελέσαντες οἰονεὶ μίαν πνευματικὴν τράπεζαν. Ἐχρημάτισεν ἱατρὸς τοῦ κλεινοῦ Πατριάρχου Ἰωα-

Ὁ ἀσίδιμος Μοναχὸς Σπυρίδων Καμπανάος
Ἀθανάσιος — Λαυριώτης Ἱατρὸς
Συγγραφεὺς — Ἐκδότης

καίμ τοῦ Γ' κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑπερόριον διαμονήν του, ἐπὶ 12 ἔτη. Διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς του μετανοίας. Εἰς τὴν Μονὴν μας διηύθυνεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ νοσοκομεῖον αὐτῆς. Ἀκού-

ρατος εἰς τὸ φιλάνθρωπον ἔργον, τῶν μεγάλων ἐμπνεύσεων καὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ εὐγενῶν ἰδεῶν. Ἐκοσμεῖτο διὰ πολλῶν ἀρετῶν ὑπομνηῆς, πραότητος, ἀκακίας, ἐγκρατείας, σωφροσύνης κτλ. δι' ὧν οἱ πατέρες δὲν ἀπέλι-

πον, ζητούντες καθ' ἑκάστην τὰς συμβουλὰς του, καὶ ἐπιχέων βάλσαμον παρηγορίας εἰς τὰς καρδίας τῶν θλιβομένων. Πτωχοὶ ἀσκηταὶ καὶ κοσμικοὶ, ἤρχοντο καθ' ἡμέραν καὶ ἐλάμβανον ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοῦ ἀσκητικῶν του θαλάντῳ. Οὐδέποτε ἀπέλειπον ἀπὸ τὴν τράπεζαν σὺνδειπνοὶ ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ἐπισκεπτῶν του. Τὸ κελλίον του ὄλοι τὸ ὠνόμαζον «Προξενεῖον» καὶ κάθε ξένος ὅπου θὰ ἤρχετο εἰς τὴν Λαύραν, πρῶτον θὰ ἐγνώριζε τὸν Ἀθανάσιον Καμπανάρν διὰ τὰ συνομιλήσει μαζὺ του καὶ νὰ μάθῃ πολλὰ τὰ τοῦ τόπου χρήσιμα διὰ τὴν ἀποστολὴν του. Μετελάμβανε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ δις τῆς ἐβδομάδος, ἐὰν ἐτύγχανεν ἐπίσημος ἐορτὴ. Ἐν ἰδιορρύθμῳ Μονῇ ζῶν, ἐπολιτεύετο ὡς ἐν ἐρήμῳ, τὸν ὅποιον οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τοῦδε κατατάσσουσι μεταξὺ τῶν σεωσμένων. Ὡς ἱατρός, ἀπατέλει ζῶσαν μίμησιν τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων. Συχνὰ καλούμενος ὑπὸ τῶν Μονῶν, τῶν μὴ ἔχουσιν ἱατρόν, εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενούντων πατέρων, περιήρχετο τὰς καλύδας τῶν ἐρημιτῶν μέσα εἰς τὰ σπήλαια καὶ πετρώδεις χαράδρας, παρέχων τὰς ἱατρικὰς γνώσεις του, πολλάκις κινδυνεύσας καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν του, ἐκλείετο εἰς τὸ κελλίον του καὶ ἔγραφε, ἐκεῖθεν δὲ σπεύδων νὰ ὑποδεχθῇ τοὺς ἐπισήμους μεσαιωνοδίτας, ξένους καὶ ἡμετέρους καὶ προσφωνήσῃ αὐτοὺς, καὶ κατόπιν εἰς βαθὺν ὄρθρον παρίστατο εἰς τὴν ἀκολουθίαν, ψάλλον καθ' ὅλην τὴν νύκτα γνώστης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς. Κατὰ τὰς ἱερὰς ἀγρυπνίας οἱ Πατέρες ἐξήρχοντο εἰς τὴν αὐλὴν διὰ τὴν δροσιὰν ὅπου ἐπικρα-

τεῖ ἐκεῖ, ὁ δὲ ἀείμνηστος δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἄλλης ἐξωτερικῆς δροσιᾶς διὰ νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλ' ἀνεπαύετο καὶ εἰρήνευε μὲ τοὺς λογισμοὺς του καὶ ἔχων τὴν διανοίαν του πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον πάντοτε ἐστραμμένην, ἔλεγεν : « Ἐπὶ 6 ὥρας ὁ Κύριός μου ἐπὶ Σταυροῦ κρεμάμενος πόσους πόνους ὑπέφερες δι' ἐμὲ τὸν ἀνάξιον, καὶ ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλὸς νὰ μὴ ὑποφέρω δι' ἀγάπην Σου ὀλίγον ; » Διὰ τὴν ἐξιδιασμένην εὐγένειάν του, τὴν ἀπορρέουσαν τόσον ἐκ τῆς μορφώσεως, ὅσον καὶ ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς, ὑπὸ πάντων ἡγαπᾶτο καὶ θεόντως ἐτιμᾶτο. Ἀληθῶς ὑπῆρξεν ὑπέρτερος τῶν προσδοκῶν τῆς Μονῆς, καὶ γενικώτερον τοῦ Ἀγίου Ὁρους, διὰ τὴν ἱκανότητά του καὶ διοικητικὴν περὶνοιαν, ἣν ἐπεδείξατο καθ' ὅλον τὸ 45ετὲς διάστημα. Δὲν ἔβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς καρδίας καὶ διὰ τοῦτο εὗρισκε τὰ πάντα καλὰ, τὰ πάντα τέλεια, καὶ θέσας κατὰ μέρος πᾶσαν ἄλλην τοῦ ἐγωῖσμοῦ σκέψιν, ὡς τοῦτο εἴθισται παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἐσκέφθη τί τὸ εὐγενέστερον καὶ τὸ πῶς νὰ καταστῇ ὠφελιμώτερος εἰς τὴν Μονήν, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας πνευματικῶς ἐγαλουχήθη. ἔζησε καὶ ἐμεγάλωσε. Διὰ τῆς δράσεώς του ἐτίμησεν ἑαυτὸν, συγχρόνως ἐτίμησε καὶ ἐξύψωσε τὴν Μονήν του. Ἐκ μικρᾶς ἡλικίας τυχὼν αὐστηρᾶς ἀνατροφῆς, ἔχων δὲ καὶ φύσει σπάνια προσόντα, ἀνεδείχθη σπουδαῖος παράγων, ὑπόδειγμα τιμότητος, εἰλικρινείας, ἀληθοῦς μοναχοῦ καὶ ἀδαμαντίνου χαρᾶκτῆρος, ὁ στυλοβάτης τῆς τιμῆς τοῦ μοναχισμοῦ. Ἀφιέρωσεν ὁλοσχερῶς ἑαυτὸν εἰς τὸν θωμὸν τῆς ἱερᾶς Μετανοίας, καταστάς οὕτω ἀντιλήπτωρ τῶν

ἀναγκῶν καὶ τῶν βλάβειν αὐτῆς. Ὑπῆρξε θερμὸς συνήγορος καὶ ἀμύντωρ τῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς, μὲ σθεναρὰν δεξιότητα καὶ υποστήριξιν γενναίαν. Ἔχει μὲν καὶ ἄλλα τέκνα ἢ Λαύρα ἐκλεκτά, ἀλλὰ τοῦ μακαρίτου Ἀθανασίου Καμπαναίου ἱατροῦ, ἦτο ἡ σοβαρωτέρα φυσιογνωμία ποῦ ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀγιορείτικὸν ὀρίζοντα μετὰ τὸν Νικόδημον τὸν Νάξιον. Ὁ Ἀθανάσιος Καμπανάος διήλθεν ἀπὸ τὸ Ἀγιορείτικὸν στερέωμα ὡς διάττων ἀστὴρ. Παρὰ τὸ μακροχρόνιον διάστημα τῆς διοικήσεώς του, δὲν ἐφθάρη ποσῶς, ἀλλὰ κατῴρθωσε νὰ κατακτήσῃ τὴν ψυχὴν τῶν Ἀγιορείτων Πατέρων, μετὰ τῶν ὁποίων ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν μετρίχιον τρόπον τοῦ φέρεσθαι, μὲ τὴν ἀπλουσίαν καὶ τετραγωνικὴν λογικὴν του, μὲ τὴν πατρικὴν καὶ ἀκοιμάτιστον διοίκησίν του, μὲ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὸ ἔργον ἐξυπηρετήσεως τοῦ τόπου, παρέχων ἑαυτὸν ὡς ἀξιόμιμητον ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων. Καμμία ἐφήμερος δόξα, κανένα κέρδος δὲν τὸν παρέσυρεν ὥστε νὰ παραστρατήσῃ ἀπὸ τὸν ὁρατὸν τοῦ δρόμου. Καὶ ἀπὸ τοὺς νεανικοὺς χρόνους ἐξεδηλώθη ἡ ἀφοσίωσίς του καὶ ἡ ἔφεσις αὐτοῦ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν μετάνοιάν του καὶ νὰ τὴν προωθήσῃ πρὸς τὴν πρόοδον, καὶ ἔκτοτε ἐπέσυρε τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν Λαυριωτῶν, βλεπόντων εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸν ἄνθρωπον τοῦ εὐρυτάτου ὀρίζοντος. Διεκρίνετο διὰ τὰ εὐγενῆ αὐτοῦ αἰσθήματα· εἶχε τὴν φιλοξενίαν ὡς ἀρετὴν καὶ ὡς καθῆκον, τὴν πρὸς τὴν ἱερὰν ἡμῶν Μονὴν ἀφοσίωσιν ὡς ἱερὰν υποχρέωσιν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον τοῦ ἀγάπην ὡς τὴν μεγαλυτέραν τῶν ἐντολῶν. Μετὰ τὸν θάνατον

τῶν ἄλλων λογίων ἔμεινε μόνος. Ὅθεν ὁ μακαρίτης ἐπαυχε καὶ ἐλυπεῖτο ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν, καθ' ὅσον δὲν ἡδύνατο νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον, ἵνα φανερώσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ψυχικὴν λύπην αὐτοῦ, ὅστις νὰ τὸν ἐννοήσῃ καὶ νὰ συναισθανθῇ τὴν ἰδανικὴν λύπην αὐτοῦ καὶ ἐπομένως ἵνα πορηγορήσῃ αὐτόν. Ὅθεν ἡμέραν τινά, ὅταν ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀδελφός τις λίαν τεταραγμένος καὶ λυπημένος, σκανδαλισθεὶς παρ' ἄλλου ἀδελφοῦ, ἀφοῦ τὸν ἐπαρηγόρησε καὶ τοῦ ἔδωκε «τὸ φάρμακον τῆς ὑπομονῆς» τοῦ λέγει· «Ἐὖ ἄδελφέ μου εἶπας τὴν πόνον σου καὶ εἰρήνευσας, ἐγὼ τίνος νὰ εἰπῶ τὰ δικά μου νὰ παρηγορηθῶ;» Ἡ τοιαύτη δὲ αὐτοῦ λύπη ὑπερηύξανεν, ὅταν ἐμάνθανεν ὅτι οἱ ἀδελφοὶ καθέλκονται εἰς τὰ κοσμικὰ διακαστήρια, ἢ δὲ τῶν τυπικῶν δυνάμεις καὶ αἱ τῶν χρυσοβουλίων διατάξεις, ἐν γράμμασι μόνοις κεῖνται. Δι' ὃ πολλὰκις ἔλεγε τὸ τοῦ Ἀποστολικοῦ ἐκείνου ἀνδρός, τοῦ ἱερομάρτυρος Πολυκάρπου: «ὦ Κύριε, εἰς τίνας ἡμέρας μὲ ἐτήρησας;» Καὶ πόσον δὲν ἐκοπίασε δι' αὐτό· καὶ πόσας δυνάμεις τοῦ ψυχικῆς καὶ σωματικῆς δὲν προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν θωμὸν τῆς εὐγενικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς τοῦ αὐτῆς ἰδέας. Ἡ διαρκὴς ἀνάγκωσις ἦτο ἡ μόνη παρηγορία καὶ ὁ μόνος καλὸς σύντροφος τῆς ζωῆς του. Μελετηρὸς καὶ ἀκάματος ὅσον ὀλίγοι. Ἦτο τὸ ἄνθος τῆς ἀγιορείτικῆς διανοήσεως τῶν κλεισάντων τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ τὸ ἔθνος. Καθ' ὅλον τοῦ ἐβίον ἡσυχολήθη μὲ τὴν ἔκδοσιν τῶν πολυτίμων τῆς Μονῆς χειρογράφων. Τὴν σοφίαν τοῦ ἀπειτύπωσεν εἰς σειρὰν ἔργων καὶ ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν, ἐκτὸς τῶν πολλαπλῶν ἄλλων λόγων ἐκκλησια-

στικῶν καὶ ἐθνικῶν μελετῶν καὶ φιλοσοφικῶν διατριβῶν, αἱ ὁποῖαι κατέλιπον ἀγῆρω τὴν μνήμην αὐτοῦ καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἔχρη θὰ παραμένουσιν αἰετοτε μαρτύρια τῆς ἐξέχου αὐτοῦ δράσεως καὶ τῆς πνευματικῆς σταδιοδρομίας. Ὁ Ἀθανάσιος—Σπυρίδων Καμπανάος, ὄντως ἐδόξεσε τὴν Ἑλλάδα πέραν τῶν Ἑλληνικῶν ὁρίων, καὶ ἐφώτισε μὲ τὰ συγγράμματά του τοὺς κατοίκους τῶν δύο ἡμισφαιρίων μὲ τὸ ὑπέρλαμπρον τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ φῶς. Παιδείωντος εἰς τοὺς σπουδαιότερους Βυζαντινολόγους, μεθ' ὧν εὗρίσκετο εἰς διαρκῆ ἀλληλογραφίαν, διεφώτιζεν αὐτοὺς καταλλήλως, ἐρωτῶντας αὐτὸν καὶ ἀποστέλλων περικοπὰς χειρογράφων διὰ τὰς μελέτας των. Ἐτιμήθη διὰ τριῶν παρασῆμων: Α') Ἡ Τουρκία τὸν τιμᾷ διὰ τοῦ παρασῆμου Μετζηνιδιέ Γ' τάξεως. Β') Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία, ἡ ὁποία εἰς ἐπιδράβουσιν τῶν ἱστορικῶν ἐργασιῶν του διὰ τὸν τόπον τῆς, τοῦ ἀπένειμε τὸ παράσημόν της, δεῖγμα τῆς μεγάλης ἐκτιμήσεως μὲ τὴν δόξαν τὸν περιβάλλει ὅχι μόνον ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος τοῦ τόπου μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Γαλλίας, ὅπου τὰ πράγματα κρίνονται τόσον αὐστηρά. Τὰ διὰσημα ἐνεχείρῃσε τότε ἰδιωχείως ὁ Γάλλος ὑφυπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Lemonier, ὁ ὁποῖος ἤλθεν ἐπίτηδες ἐδῶ μὲ ἐιδικὴν θαλαμηγόν. Γ') Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸν ἐτίμησε διὰ τοῦ παρασῆμου τοῦ «Σταυροῦ τοῦ Φοίνικος», ὅπερ ἠδύκῃσεν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς νὰ ἀπονείμῃ, ὡς ἐπαθλὸν εἰς ἓνα τῶν συμπαθεστέρων καὶ διαπρεπεστέρων ἡμετέρων ἐπιστημόνων τῆς θείας τέχνης τοῦ Ἀσκληπιοῦ, εἰς ἐπιδράβουσιν δι' ὅσα

εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ ἐθνικῆς δράσεως ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, ὑπὲρ τῶν ἀδύκων ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τῶν μεγάλων ἀγαθοεργιῶν του πρὸς τὴν πάσχουσαν κοινωνίαν, τοῦ σεβασμοῦ, τῆς λατρείας καὶ τῆς πίστεως του πρὸς τὴν ὥραν καὶ θεῖαν τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἐκδόσεις αὐτοτελεῖς τοῦ ἀειμνήστου Γέροντός μου εἶναι: α') ἡ «Διόπτρα» ἐκ σελίδων 264, ἔκδοσις ἐν Ἀθήναις 1920. Τὸ 1921 ἱδρύσε τὸ Ἀγιορειτικὸν περιοδικὸν δ «Ἀθως», ἔκδοσις Θεσσαλονίκης. β') «Ἑρμηνεῖα τῶν Ἀναστασίμων Κανόνων» Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὑπὸ Ι. Ζωναρά, σελ. 254, Ἀθήναι 1921. γ') «Συλλογὴ Ἀπολυτικίων καὶ Κοντακίων ἀνεκδότων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ». δ') «Ἀλφαβηταλφάβητος» Μελετίου τοῦ Ὁμολογητοῦ διὰ στίχων. Εἰς τὸ τέλος προσετέθη καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου Μελετίου, σελ. 640, Ἀθήναι 1928. ε') «Θεοτοκάριον» τῇ συνεργασίᾳ πρώην Λεοντοπόλεως κ. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, σελ. 341, ἐν Παρίσι τοῖς 1931. Ἐβραβεύθη ὑπὸ τοῦ ἐν Παρίσι τοῖς Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν. στ') «Εἰρημολόγιον» τοῦ αὐτοῦ συνεργάτου, PARIS. ζ') Προσκυνητάριον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τῆς ἐν Ἀθῶν Θεσσαλ. 1930, σελ. 48. Τὸ «Κρίσθλον Νόμισμα» σελ. 62, Θεσσαλ. 1936. «Προσκυνητάριον καὶ Ὁδηγὸς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ὁρους» σελ. 72, Ἀθήναι 1936. Κατάλογον ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Λαύρας τοῦ Ἀθῶ ἐργασθέντων λογίων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1897 καὶ ἐξῆς, συνταχθεὶς ἐπὶ

τῇ ἐάσει τοῦ εἰδικοῦ βιβλίου τῆς δι-
 ελιοθήκης τῆς Μονῆς, σελ. 71, ἐκδο-
 σις ἐν Βόλῳ 1937. Τῇ συνεργασίᾳ
 GERMAINE ROUILLARD ET
 PAUL KOLLOMP be GABRIEL
 MILLET ET SPURIDON DE
 LAURA ἐξέδωκε «ACTES DE
 LAURA» avec un album be 30
 planches PARIS (Vie).

Τὸ 1930 μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα
 πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ προσκύνησιν τῶν
 Ἀγίων Τόπων, δημοσιεύσας τὰς ἐντυ-
 πώσεις του ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ.

Τὸ 1936 ἔδρυσε τὴν «Ἀγιορειτι-
 κὴν Βιβλιοθήκην», ἐκκλησιαστικὸν
 καὶ θρησκευτικὸν περιοδικόν, πρὸς δη-
 μοσίευσιν ἀνεκδότων χειρογράφων, δη-
 μοσιεύσας ἐν αὐτῷ πλείστας ἀνεκδό-
 τούς ἀρματικὰς Ἀκολουθίας, Κανό-
 νας κ.τ.λ. ἐν Βόλῳ. Διὰ τὴν ἔκδοσιν
 ταύτην συνεβλήθη μετὰ τοῦ ἐν Βόλῳ
 κ. Σωτηρίου Σχοινᾶ, ὅστις μετὰ προ-
 θυμίας ἐδέχθη νὰ ἀναλάβῃ ταύτην δι'
 ἐξόδων του, ἐργασθεὶς τιμίως καὶ ἀφι-
 λοκερδῶς δι' αὐτὴν μέχρι σήμερον, φθά-
 σας εἰς τὸ Ζ' ἡδὴ ἔτος καὶ συνεχι-
 ζομένην.

Τακτικὸς συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ
 τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης
 «Γρηγόριος Παλαμᾶς 1917—1940»,
 δημοσιεύων ἀνεκδοτὸν ὕλην ἐκ τῶν
 κωδίκων τῆς Βιβλιοθήκης. Τακτικὸς
 συνεργάτης τοῦ μηνιαίου περιοδικοῦ
 «Μοναστηριακὰ Χρονικά», ἔκδοσις
 Θεσσαλ. 1937. Ἀλλὰ τὸ πλέον μνη-
 μειῶδες, ἀξιοσπουδαστὸν καὶ ἀθάνα-
 τὸν ἔργον αὐτοῦ εἶναι ἡ «Κατάλογος»
 τῶν Κωδίκων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγί-
 στης Λαύρας, ἔκδοσις PARIS.

Τὸ 1937 ἐξέδωκε δελτίον «Ἀγιο-
 ρειτικῶν χειρογράφων». ἔκδ. Θεσσαλ.
 Ἡ ραδιοφωνικὴ του διᾶλεξις ἐκ τοῦ

σταθμοῦ Μπάρι «Ὁ Ἅθως καὶ τὰ ἱ-
 στορικὰ τοῦ Ἀγίου Ὁρους», Ἰούλιος
 1939, ἡμέρα Πέμπτη. Πάντα τὰ ἀνω-
 τέρῳ τεύχῃ διένειμε δωρεάν.

Ἡ πλήρης σκιαγράφησις τοῦ χει-
 μνήστου Γέροντός μου ἀποβαίνει λίαν
 δυσχερὴς ἂν μὴ ἀδύνατος, διότι ἡ πο-
 λυμέρεια τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡ πολυσχι-
 δῆς αὐτοῦ δράσις εἶναι τοιαύτη καὶ
 τόση, ὥστε ἡ περιγραφικὴ τῆς γραφί-
 δος δύναμις κάμπτεται καὶ ἀδυνατεῖ
 αὐτὴ νὰ ἀπεικονίσῃ ἔστω καὶ ἀτελῶς
 τὰς πρὸς τὴν Μονὴν ὑπηρεσίας του καὶ
 ἐπομένως πᾶσα τοιαύτη προσπάθεια
 θέλει ὑπολειφθῇ τῆς πραγματικότη-
 τος. Τὸν Ἀθανάσιον — Σπυρίδωνα
 Καμπανάν, ὡς ἄνθρωπον τοῦ πνεύ-
 ματος, ὡς ἡθὸς καὶ ὡς μοναχὸν καὶ
 συγχρόνως τὸ ἐκ τοῦ θανάτου του δη-
 μιουργηθὲν μέγα κενόν, χαρακτηρί-
 ζουν οἱ κατωτέρω στίχοι τοῦ γνωστο-
 τάτου δημοσιογράφου καὶ ποιητοῦ κ.
 Κλεομένη Τσατσοῦ, θαυμαστοῦ καὶ φί-
 λου τοῦ ἐκλιπόντος :

ΣΤΙΧΟΙ—ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΣΤΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΚΑΜΠΑΝΑΟ

Θρηνάμε, τὴ χαμένη τὴ Μορφὴ σου
 σὺν ἄστρο ἁθωνικῷ, πῶχει σδυσιεῖ...
 καὶ στήν κενὴ τὴ θέσι τὴ δική σου,
 τὸ ἦθος σου, Σταυρὸς μας θὰ στηθῇ ..

Θρηνάμε, τῶν ὀλίγων, Σὲ τὸν Ἕνα...
 σὸδ Σχῆμα, ὡς θυσία... καὶ ὡς στοργή...
 Τὸ Πνεῦμα μὲ ἀμάραντα ἁγιασμένα
 Σὲ ραίνει, στήν αἰώνια σου φυγή...

Ἐξωθεν δὲ τῆς κέλλης του εἶχε
 χαράξει τὸν τίμιον Σταυρὸν μὲ τοὺς ἐ-
 ξῆς κάτωθι στίχους :

»Σταυρὸς προεστὼς τῇ θύρᾳ τῆς κέλλης
 »φάλαγγας δεινῶν ἐκδιώκoi διαιμόνων.
 »Βίπέ μοι Σταυρὲ πῖθον τὸ νίκης ἔχεις :

»Καὶ πῶς διώκεις δαιμόνων καταγιγidas;

»Ὁ προσπαγεῖς μοι Χριστὸς ἐν τῷ

[Κρανίῳ

»Αὐτὸς δέδωκε κατ' ἐχθρῶν μοι τὸ

[νίκος,

»Ὅπως φυλάσσω τοὺς ἐνθάδε οἰκοῦντας.

Τὴν 29ην Δεκεμβρίου 1937 προσβληθεὶς ἐκ συμφορήσεως τοῦ ἐγκεφάλου, μετ' οὐ πολὺ προσεβλήθη καὶ αὐθις ἐκ τῆς αὐτῆς νόσου, καὶ εἰτα τρίτης καὶ τετάρτης ἐπελθούσης, εὐχαρίσται ἀείποτε τὸν Θεόν. Τὴν πρωτὴν τῆς 1ης Ἰουνίου 1940, ἡμέραν Παρασκευῇ, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, κοινωνήσας τῶν Ἀχράντων. Μυστηρίων, μετὰ παρέλευσιν ὥρας, ἐξέπνευσεν ὁσιακῶς καὶ ἀνωδύνως, καθήμενος εἰς τὴν πολυθρόναν. Ἐτελέσθη δὲ μεγαλοπρεπῶς ἡ κηδεῖα τοῦ μεταστάντος τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὅπου πληθὺς μοναχῶν καὶ ἐξ ἄλλων Μονῶν προσήλθον, ἵνα ἀποδώσωσι τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Καθολικῷ ναῷ τῆς Μεγίστης Λαύρας, προεξάρχοντος τοῦ Ἐπισκόπου Μελितουπόλεως κ. Ἱεροθέου, ὅστις καὶ προσεφώνησε τὸν νεκρόν. Κατόπιν δὲ ἐξεφώνησε ἐπικηδεῖον λόγον ὁ Γέρων Παῦλος Παυλίδης, ὁ ἱατρός, ἐξάρας τὰς μακρὰς ὑπηρεσίας τοῦ μεταστάντος καὶ ὡς ἐπιστήμονος καὶ ὡς μοναχοῦ.

Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις ὁ ἀπέραντος καὶ ὑποδειγματικὸς οὗτος τύπος, ἐπιστήμονος καὶ μοναχοῦ, ἀνθρώπου ἀγνοῦ καὶ μεγάλου ἀνθρωπιστοῦ..., ἐπὶ τοῦ νεοσκαφοῦς χώματος τοῦ ὁποῦοι θερμὸν σπένδουν τὸ δάκρυ πάντες ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν.

Συλλυπητήρια τηλεγραφήματα ἀπέστειλον πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονήν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσα-

Λουκιανοῦ Δελοῦντη Ἀγιοπαυλίτου

Ἡ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΗΜΕΤΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Πόσῃν ἀξίαν ἔχει τὸ «εὐαγγελίζεσθαι» τὸν Κύριον ἐπὶ τὰ Ἑθνη τὰ μὴ γνωρίζοντα τὸν Σωτῆρα καὶ διηψῶντα τὴν ἀλήθειαν, τὸ βλέπομεν κατ' ἀρχὴν ἐν αὐτῇ τῇ Κ. Δ., ὅτε ὁ Κύριος ἀναλαμβάνόμενος παρήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ «Πορευθέντες ἵνα μαθητεύσωσι πάντα τὰ Ἑθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Ματθ. κη', 19)» καὶ ὥρizen αὐτοὺς ἵνα κηρύξωσιν «ὃ ἀκηκόασιν, ὃ ἐώρακασιν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ὃ ἐθεάσαντο καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐψηλάφησαν» (Α'. Ἰωάν. α' 1), καθ' ὅσον ἀπ' ἀρχῆς ἐγένοντο αὐτόπται καὶ ὑπηρεταὶ τοῦ Θεοῦ Λόγου» (Λουκ. α' 2).

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς της, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ὅτε ἤρξατο κλίνουσα πρὸς τὴν κατὰπτωσιν, καθὼς μαρτυρεῖ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, ὅχι μόνον ἔδιδε μεγάλην σημασίαν, ἀλλὰ κυρίως ἦτο ἱεραποστολική. Οὕτω ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Πατήρ, ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς πρωτεύουσας, μετὰ τὴν ἐξυγίανσιν καὶ διευθέτησιν τῶν κακῶς τότε ἐχόντων ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐθεώρησε καθήκον του νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν διακονίαν, τὴν ἐξωτερικὴν ἱεραποστολήν. Κατ' ὁρθωσεν λοιπὸν νὰ ἐπι-

λονίχης κ. Γεννάδιος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Ἱεζεκιὴλ καὶ ἄλλοι πολλοί.

στρέψη εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν πολλοὺς ἐκ τῶν Γότθων, οἵτινες κατέφκουν εἰς τὰ προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐστειλε μοναχοὺς πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς Σκυθίαν, Περσίαν καὶ Φοινίκην.

Ὁ ὑψιπέτης Ἀφρικανός, ὁ Ἅγιος Ἀύγουστινός, δὲν ὑπέστησεν εἰς τὴν ἱεραποστολήν. Οὕτω κατὰ τὸ ἔτος 597 ἐσημείωσε σπουδαίαν ἱεραποστολικὴν δραστηρίαν παρὰ τοῖς Ἀγγλοσάξουσιν. Ὁμοίως σπουδαίως ἱεραποστολικῶς ἐδράσαν οἱ Wilfrics καὶ Willibeod παρὰ τοῖς Φρεΐσοις (678 καὶ 690) καὶ ὁ Βονιφάτιος παρὰ τοῖς Hessen καὶ Φρεΐσοις, ὁμοίως τὸ ἔτος 719, ὁ δὲ Anskar παρὰ τοῖς Δανοῖς καὶ Σουηδοῖς τὸ ἔτος 837. Ἀλλὰ μήπως ἐξ ἄλλου δὲν ἦτο ἀποτελεσματικὴ ἡ κατὰ τὸν Η' καὶ Θ' αἰῶνα ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς διάδοσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, δι' ἧς ἐπεστράφησαν εἰς Χριστὸν οἱ Σλάβοι καὶ διὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου οἱ Βούλγαροι; Δυστυχῶς ὅμως ὅλως ἀτυχεῖς καὶ ἀντίξοοι περιστάσεις συνετέλεσαν ὥστε νὰ καταπέσῃ ἡ Ἐκκλησία μας τόσον πολὺ, ὥστε ὄχι μόνον νὰ καταστῇ ἀνίκανος νὰ σκέπτεται καὶ τὴν ἑξωτερικὴν ἱεραποστολήν, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἰδίᾳ ἑσωτερικῶς νὰ ἔχη ἀνάγκην ἀφυπνιστικοῦ ἱεραποστολικοῦ κηρύγματος. Αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ λόγος τῶν ἀνιέρων ἐνεργειῶν τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τινὰς ὀρθοδόξους καὶ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ὑπούλου θεσμοῦ τῆς Οὐνίας. Εἰς ὀλίγα δυστυχῶς ἀριθμοῦν τὰ ἔτη τὰ μεταίχμαλυσιακά. Ἐγγὺς εἶναι οἱ ἀργαλεοὶ καιροὶ τῆς παντελοῦς δουλείας.

Παρὰ ταῦτα ὅμως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι ἀδικαιολόγητος ἡ παρᾶλειψις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δὴ τῆς Ἑλληνικῆς πρὸς τὴν ὑψίστην ταύτην διακονίαν. Καὶ ναι μὲν πιστεύομεν

ἀπολύτως ὅτι τὸ γε μέγρο τοῦ νῦν ἔχον ἦτο ἀδύνατος μία τοιαύτη δραστηριότης τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡδύνατο ὅμως, τῷ ἄγῳ παραλείφθη, νὰ γίνῃ σχετικὴ κίνησις καὶ σοβαρὰ σκέψις, ἵνα δημιουργηθῶσιν οἱ ὅροι καὶ οἱ προϋποθέσεις διὰ μίαν τοιαύτην δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εὐτυχῶς, θεῖα χάριτι, ἡ ἔναγχος ἱδρυθεῖσα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν θεολογικὴ ἐδρα, πηδαλιουμένη ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καὶ σεβαστοῦ καθηγητοῦ κ. Φιλίππιδου, μετ' οὐ πολὺ θὰ ὀδηγήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν μας εἰς λειμῶνας χλοερουῶν, εἰς οὓς λιπαρῶς θὰ δρέψῃ αὕτη εὖσσμα ἄνθη, τοὺς νέους τῆς θεολογίας, οἵτινες γνωρίζοντες τὰ σημεῖα ἐπαφῆς ὧν σχεδὸν τῶν συγχρόνων θεολογικῶν, θὰ δυνήθωσιν, ἵνα ἀναλάβωσι τὸ βαρὺ ἔργον τοῦ ἱεραποστολικοῦ, τὸ ὁποῖον τυχὸν θὰ τοὺς ἀναθέσῃ ἡ Ἐκκλησία. Εἶναι εὐτύχημα λοιπὸν τοῦτο καὶ πρέπει ἡ Ἐκκλησία μας νὰ ὀφείλῃ χάριτας εἰς τὸν διαπρεπεῖ ὄντως ἐπιστήμονα κ. Φιλίππιδην μοναδικὸν ἐν Ἑλλάδι εἰδικὸν θεολογικόν, διότι ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις ἐκ μέρους τῶν θεολόγων τῶν διαφόρων συγχρόνων ἰδίως θεολογικῶν, εἶναι ἡ κυρίως, φρονῶ, προϋπόθεσις πρὸς ἐπίτευξιν ἱεραποστολῆς. Βεβαίως δὲν λησμονῶ ὅτι μύρια ἄλλαι συνθήκαι δέον νὰ συμπαραμορτοῦν, ὡς χάριν λόγου, γλωσσικαί, οἰκονομικαί κλπ., αἵτινες ὅμως πᾶσαι εἶναι δευτερευούσης σημασίας, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ θέλησις. Ἄλλ' ὅπως ἀκριβῶς δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα νωθροὶ καὶ ἀπαισιόδοξοι πρὸ ἐνὸς τοιοῦτου μεγαλειώδους ἔργου, οὕτως ὀφείλομεν νὰ μὴ περιπίπτωμεν εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀκράτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ νὰ νομίζωμεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ κατακτήσωμεν τὸν κόσμον. Καὶ ἐδῶ θὰ βαδίσωμεν εἰς τὴν μέσσην καὶ βασιλικὴν ὁδόν.

Ποῖον ἀκριβῶς ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ ἱεραποστολικὸν στάδιον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ εἰς ποίας κατευθύνσεις πρέπει νὰ στραφῇ αὐτὸ ἀκριβῶς, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα θὰ ἐξετάσωμεν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰς διαφόρους συγγρόνους Ἐκκλησίας χονδροειδῶς δυνάμεθα νὰ τὰς διαιρέσωμεν ὡς ἑξῆς :

1) Εἰς τὰς λεγομένας ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται καὶ αἱ Οὐνιτικαί, αἵτινες ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς ὀρθοδοξίας ἀποσπασθεῖσαι διὰ τοῦ εὐφρεστάτου θεσμοῦ τῆς οὐνίας, νῦν εὐρίσκονται ἐγκυβυτισμέναι εἰς τὴν Παπικὴν Ἐκκλησίαν. 2) Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Μωαμεθανῶν καὶ 3) εἰς τὴν τῶν λοιπῶν ἔθνικῶν καὶ ἀνατολικῶν λαῶν, δι' οὓς βεβαίως ἀνωτέρω λόγους ἐξεθέσαμεν. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν δύναται νὰ γίνῃται κἀν λόγος περὶ συστηματικῆς δράσεως πρὸς ἱεραποστολὴν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τοὺς διαφόρους ἔθνικοὺς λαοὺς. Συνεπῶς θὰ ἦτο ἀπλὴ φιλολογία ἢ τυχὸν κατὰστροφαις σχεδίων καὶ μεθόδων ἐνεργείας πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων. Καὶ ἐὰν τυχὸν ἤθελε ποτὲ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία στρέφῃ πρὸς τὰ ἑκεί, νομίζομεν ὅτι θὰ ἦδύνατο νὰ δράσῃ συμφῶνως πρὸς τοὺς τρόπους καὶ τὰς μεθόδους τῆς Πρωτεσταντικῆς καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἀμφοτέραι ἔχουσι μακρὰν καὶ ἀποτελεσματικὴν πείραν εἰς αὐτὸν τὸν τομέα τῆς δράσεως. (*) Εὐχόμεθα μίαν τοιαύτην πρωτοβουλίαν, ὥς εἶναι δὲ βέβαιος ὁ ἀναλαμβάνων αὐ-

τήν, ὅτι τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ οἱ καρποί, οὓς θὰ δρέψῃ, θὰ εἶναι ἱκανοί. Μὴ ξεχνῶμεν ἐπίσης, ὅτι αὐτὸ τὸ πλοῦσιον λειτουργικὸν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ὁ μυστικὸς αὐτοῦ χαρακτὴρ τὰ μέγιστα συμβάλλουν. Ἀλλωστε καὶ εἰς ἣν περιπτῶσιν δὲν γίνεται δεκτὸν τὸ κήρυγμα ἐκ μέρους τῶν ἔθνικῶν, δὲν ἐκπύπτει ὅλως τοῦ προσορισμοῦ του, διότι τότε θὰ χρησιμεύσῃ εἰς μαρτύριον ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑπηρετοῦν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ὀνόματος. (**)

Ἄλλ' ἐὰν διὰ τοὺς ἔθνικοὺς δὲν ἔχει τὸν λόγον ἡ Ἐκκλησία μας ὑπὸ τὰς σημερινὰς τῆς συνθήκας, δὲν ἔχει ὅμως τὸ πρᾶγμα οὕτω διὰ τὰς δύο ἄλλας κατευθύνσεις, ὥς ἐμνημονεύσαμεν, τὴν τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ τὴν Μωαμεθανικὴν τοιαύτην.

Ὡς γνωστὸν αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι, ὑπολείμματα τῶν ἀρχαίων αἰρετικῶν μονοφρεσιτικῶν καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, ὑποστάσαι ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰῶνων σωρεῖαν ἀτυχημάτων, καὶ διελθοῦσαι δι' ἀφαντάστων καὶ ἔλεεινῶν συνθηκῶν καὶ περιπετειῶν, ἐφθασαν μέχρις ἡμῶν σεβαστὰ μέν, ἀλλὰ ἀληθῆ λείψανα τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμπράσης χριστιανικῆς εὐκλείας. Μὴ λοιπὸν τις, ἐνιστάμενος, εἴπῃ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἱεραποστολική. Καὶ ἡμεῖς θὰ εἴμεθα σύμφωνοι μετ' αὐτοῦ, ἂν τὰ λείψανα τῆς ζωῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις αὐταῖς δὲν περιορίζοντο εἰς τινες λειτουργικοὺς ἰδίως τύπους, οἵτινες διετηρήθησαν μέχρις ἡμῶν διὰ τὴν στασιμότητα ἔσως αὐτῶν. Ἀλλωστε μὴ ξεχνῶμεν, ὅτι

(*) πρβλ. Ἀμίκα Ἀλιβιζάτου καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, «καθορισμὸς τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς», ἐν ἐπιστημονικῇ ἐπετηρίδι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 1936—1937 σελ. 65.

(**) πρβλ. «Ὁμιλητικὴ». Π. Ν. Τρεμπέλα καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. (Ἀθῆναι 1928 σελ. κε'.)

εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ θρησκευάματα θὰ ὑπάρχουν σημεῖα ἐπαφῆς, εἴτε ἐξωτερικά, ἀναφερόμενα εἰς τὴν λατρείαν, εἴτε ἐσωτερικά, ἀναφερόμενα εἰς τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας. Κατὰ τοῦτο ὅμως κυρίως αἱ ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι παρουσιάζουν προσφορώτερον ἔδαφος πρὸς ἱεραποστολὴν ἐκ μέρους τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον εὐρίσκόμεναι καὶ κινούμεναι ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἀνατολικοῦ περιβάλλοντος, ἀναπνέουσι τὴν ἰδίαν ἀτμόσφαιραν μὲ τὴν ἡμέτεραν Ἐκκλησίαν, ἐχουσαι τὴν αὐτὴν περίπου νοοτροπίαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦλάχιστον ζητήμασι μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας. Καὶ βεβαίως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι θὰ συνέζων αἱ Ἐκκλησίαι αὗται ἐν Χριστῷ μετὰ τῆς ἡμετέρας, ἐὰν δὲν παρουσιάζοντο διάφοροι ἐξεκκλησιαστικοὶ λόγοι καὶ δὴ αἱ διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ βλέψεις τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς ὑποταγὴν πάντων τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. Ὅπως δὲ ὅποτε ὅμως καὶ ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, ἡ πρὸς τὰ ἐκεῖ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας μας δύναται κάλλιστα νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἱεραποστολική, ἔστω καὶ ἐν τῇ εὐρείᾳ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως τῇ ἐξικνουμένῃ καὶ μέχρι τῶν ὁρίων τοῦ χριστιανικοῦ ἐκείνου κηρύγματος, τοῦ ἀπευθυνομένου πρὸς τοὺς ἔχοντας μὲν τὴν μυστηριακὴν σφραγίδα τοῦ χριστιανοῦ, τοὺς στερουμένους ὅμως παντελῶς τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος.

Ἡ κυρίως ὅμως ἱεραποστολικὴ δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας μας θὰ πρέπει ν' ἀναπτυχθῇ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Μωαμεθανισμοῦ, ὅστις εὐρίσκεται εἰσέτι μακρὰν τοῦ φωτὸς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ Μωαμεθανικὴ Ἐκκλησία καὶ αὕτη κινουμένη ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀνατολικῇ σφαίρᾳ καὶ λόγῳ τῶν γνωστῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν ἐλθοῦσα εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ μακροτάτην συμβίωσιν μετὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκ-

κλησίας, παρέχει ὄντως προσφορώτατον καὶ αὕτη ἔδαφος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἱεραποστολικῆς δράσεως ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γνωστὸν τυγχάνει ἄλλωστε, ὅτι τὸ Μωαμεθανικὸν θρήσκευμα δὲν εἶναι ἐντελῶς ξένον πρὸς τὸν χριστιανισμόν, ὥστε πολλοὶ πατέρες νὰ τὸ κατατάσσουν μετὰ τῶν διαφορῶν αἰρέσεων. Ὁ Μωαμεθανισμὸς προσοικειώθη πολλὰ χριστιανικὰ στοιχεῖα, παρέχων εὐτῷ εἰς τοὺς ὁπαδούς του ἄρκετὰ προσλαμβάνουσας παραστάσεις πρὸς κατανόησιν τοῦ χριστιανικοῦ θρησκευματος.

Ἐντεῦθεν καθίσταται αὐτονόητος ἡ ἀνάγκη τῆς γνώσεως τοῦ Μωαμεθανισμοῦ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων θεολόγων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων περιορίζεται τὸ πλαίσιον τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας μας ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῶν ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Μωαμεθανικῆς τοιαύτης.

Ἄλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ εὐθύνη της εἶναι καὶ μεγαλυτέρα. Ὁφείλει τὴν μέχρι τοῦ νῦν παράλειψίν της ἀναπληροῦσα, νὰ ἐνεργήσῃ δραστηρίως, μορφώνουσα ἀπ' ἐνὸς καλοὺς θεολόγους καὶ μελετῶσα σχέδιον ἐνεργείας αὐτῶν πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, ἂν θέλῃ νὰ διεκδικῇ τὸ ὄνομα τῆς παγκοσμίου θρησκείας.

Λουκιανὸς Δεπούντης ἀγιοπαυλίτης

Ἁγία Ταπείνωσις

Πρέπει νὰ μένῃ τις ἐν τῇ τάξει ἐν ἣ εὐρέθῃ ἀπ' ἀρχῆς ὅσον ταπεινὴ καὶ πενιχρὰ καὶ ἂν φαίνεται αὕτη, αἰρετωτέρα δὲ εἶναι ἀείποτε ἢ ἐντιμος εὐτέλεια τῆς ἀδόξου καὶ κομώσης πολυτελείας καὶ τρυφῆς.

Ἐκ τοῦ Λαυρ. κώδ. Δ'. 34 φύλ. 119

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΥ ΕΙΣ ΦΡΑΣΙΝ ΑΠΛΗΝ

Α'.) Περί Σωφροσύνης και Ἀγιότητος.

Μᾶς διηγήθη κάποιος ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρας ὅτι δύο πραγματευταὶ ἀπὸ τὴν Ἀπάμειαν ἦσαν φίλοι καὶ ἐπραγματεύοντο μαζύ, καὶ ἦτο ὁ ἓνας πλούσιος, ὁ δὲ ἕτερος μέτριος, κατώτερος ἀπὸ ἐκείνον. Εἶχε δὲ ὁ πλούσιος γυναῖκα εὐμορφην, ἥ ὅποια ἦτο σωφρονεστάτη καὶ ἁγία ψυχή, καθὼς ἐδειξεν ὕστερον, διότι ἀπέθανεν ὁ ἄνδρας τῆς καὶ ἀπέμεινε χήρα. Καὶ βλέποντας ὁ ἄλλος ὅτι εἶναι εὐμορφη καὶ φρόνιμη γυναῖκα ἐπεθύμει νὰ τὴν πάρῃ διὰ γυναικά του. Καὶ ἐπήγγαινε πάντοτε πρὸς ἐκείνην, διαλογιζόμενος ἀφορμὴν διὰ παρηγορίαν. Πλὴν δὲν ἀπετολμοῦσε νὰ τῆς τὸ φανερώσῃ, φοβούμενος μήπως καὶ δὲν τὸν καταδέχεται ὡς πτωχότερον ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς.

Ἐκείνη δὲ μὲ τὸ νὰ εἶναι φρόνιμη, ἐκατάλαβε καὶ τοῦ λέγει: Κύριε Συμεὼν, σὲ βλέπω πολλὰ διαλογισμένον καὶ νὰ μοῦ εἰπῇς τί ἔχεις, καὶ θέλω σὲ κάμει ν' ἀναπαυθῇς. Ὁ δὲ Συμεὼν ἐντρέπετο κατ' ἀρχὰς νὰ τὸ εἰπῇ. Καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη τὸν ἐβίαζεν, ἐφάνέρωσε τὴν γνώμην του καὶ εἶπε πῶς τὴν ἀγαπᾷ, ὅχι διὰ κακὸν τίποτε, ἀλλὰ ἂν εἶναι δυνατὸν χριστιανικὰ νὰ τὴν πάρῃ γυναῖκα καὶ τῆς ἔκαμε πολλὰς παρὰ καλέσεις. Καὶ ἡ γυναῖκα εἶπε πρὸς αὐτόν, ὅτι ἂν κάμῃς καθὼς σοῦ εἰπῶ στέργω.

Λέγει τῆς ἐκεῖνος· μετὰ χαρὰς νὰ κάμω ὅ,τι μοῦ εἰπῇς. Καὶ ἐκείνη τοῦ εἶπε: πῆγαινε εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου καὶ μαῖνε νηστικός ὡς ὅτου νὰ σὲ ζῇ-

τήσω, καὶ ἐγὼ εἰς φόβον Θεοῦ θὰ νηστεύσω ἐν ἀληθείᾳ ἕως τότε νὰ μὴ γευθῶ τίποτε. Ἔτσι τοῦ ἐπαρήγγειλε καὶ δὲν τοῦ ἐφάνέρωσε τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ τὸν φωνάξῃ, καὶ ἔτσι ἔκαμε τρεῖς ἡμέρες νηστικός. Τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν τὸν ἐμήνυσεν ἡ γυναῖκα νὰ ὑπάγῃ, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν πείναν ὀλιγοψύχησε καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ὑπάγῃ πεζός, ἀμὴ ἐπῆγε βαστακτὸς καὶ ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν νηστείαν. Ἡ δὲ γυναῖκα εἶχεν ἐτοιμασμένην τράπεζαν καὶ ἔστρωσε κλίνην καὶ λέγει πρὸς ἐκείνον: Ἰδοὺ ἡ τράπεζα καὶ ἡ κλίνη, ὅπου θέλεις νὰ ὑπάγωμεν· καὶ ἐκεῖνος εἶπε: παρακαλῶ σε ἐλέησόν με καὶ δός μου ὀλίγον φαγί, ὅτι ἀπὸ τὴν ὀλιγοψυχίαν μου καὶ τὴν ταλαιπωρίαν τῆς νηστείας λιποθυμῶ, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην ἐποῦ μὲ κρατεῖ, δὲν ἠξεύρω τώρα τί πρᾶγμα εἶναι ἡ γυναῖκα, μήτε μοῦ κάμνει ὄρεξιν. Τότε λέγει ἡ γυνή: Βλέπεις τώρα κύρ Συμεὼν πῶς ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς πείνας διὰ τῆς νηστείας ἐκαταφρόνησες καὶ ἐμένα καὶ πᾶσαν ἄλλην γυναῖκα, καὶ ἀπὸ τὴν ὄρεξιν καὶ ἐπιθυμίαν τῆς σαρκικῆς ἡδονῆς, ἐπροτίμησες καλῆτερα τὸ φαγί; Λοιπὸν πάντοτε ὅταν ἔχῃς τοιοῦτους λογισμοὺς σαρκικῆς ἐπιθυμίας, αὐτὸ τὸ βοτάνι τῆς νηστείας μεταχειρίζου πρὸς ἰατρείαν, καὶ μὲ τοῦτο θὰ ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ κάθε λογισμὸν καὶ ἐπιθυμίαν ἀπρεπῇ, καὶ βάλε εἰς τὸν νοῦν σου καὶ πληροφορήσου ὅτι δὲν ὕπανδρεύομαι, οὐδὲ σμίγω μὲ ἄνδρα δευτέρον, ἀποθανόντας ὁ πρῶτος μου ἄνδρας. Ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν σκέπην του ἐλπίζω νὰ μείνω χήρα. Φάγε λοιπὸν καὶ ἀναπαύσου καὶ ἀκουσον τί σὲ νουθετῶ. Καὶ ἐποίησεν οὕτως, καὶ κατενύγη ἡ καρ-

δία του βλέποντας τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς γυναικός, καὶ τῆς εἶπε : Ἐπειδὴ ἡδύοκῃσεν ὁ Θεὸς νὰ μὲ σώσῃ μὲ τὴν σύνεσίν σου καὶ μὲ τὴν πολλὴν φρονιμάδα σου, τί μὲ συμβουλεύεις ; Καὶ ἐκείνη μὲ τὸ νὰ εἶναι νέα καὶ εὐμορφὴ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀργήσῃ μετ' αὐτοῦ εἰς πολλὴν ὥραν. Μόνον μὲ ὀλίγα λόγια τὸν ἐσυμβούλευσε καὶ τὸν ἐκαθωδήγησε λέγουσα πρὸς αὐτόν : Νομίζω κύρ Συμεὼν ὅτι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ δὲν μὲ ἀγαπᾷς πλέον ὥς τὸ πρῶτον· διότι χωριστὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα τοῦ κόσμου, ἐμένα ἀγαποῦσες καλῆτερα· καὶ ἐκεῖνος εἶπε : ἔτσι εἶναι ἡ ἀλήθεια· καὶ πάλιν ἡ γυναῖκα εἶπε : καὶ ἐγὼ ἀληθινὰ χωριστὰ ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐμένα ἀγαποῦσα καὶ ἀγαπῶ. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶνε εἰς τὴν μέσσην μας ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ ὅπου λέγει : εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ δὲν μισεῖ τὸν πατέρα του, τὴν μητέρα του, τὴν γυναῖκα του, τὰ τέκνα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του καὶ ἀκόμη τὴν ζωὴν του, δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι μαθητὴς μου. Διὰ τοῦτο ἂν θέλωμεν νὰ σωθοῦμεν καὶ νὰ εἴμεθα μὲ τὸν Χριστόν, ἅς μακρύνωμεν καὶ ἅς ἀποχωρισθοῦμεν καὶ οἱ δύο μας ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, διὰ νὰ λογισθῇς ἐσὺ ὅτι ἄφησες τὴν γυναῖκα σου, ὁμοίως καὶ ἐγὼ νὰ λογισθῶ ὅτι ἄφησα τὸν ἄνδρα μου. Καὶ ἰδοὺ ὅπου εἶναι ἐδῶ εἰς τὴν Ἀπάμειαν μοναστήριον, καὶ ἂν θέλῃς νὰ σωθῇς, ἐκεῖ πηγαινὲ νὰ γένῃς καλόγηρος, καὶ θέλεις εὐαρεστήσῃ τὸν Θεόν ἐν ἀληθείᾳ. Ὅμοίως καὶ ἐγὼ θὰ κάμω νὰ υπάγω εἰς μοναστήριον γυναικῶν, καὶ Θεοῦ θέλοντος καὶ συνεργούντος, θέλωμεν σώσει τὰς ψυχὰς μας. Ἔτσι ἔκαμαν καὶ οἱ δύο

καὶ ἐμόνασαν ὁ καθένας χωριστά, ὁ μὲν ἄνθρωπος εἰς τὸ μοναστήριον τῶν ἀνδρῶν, ἡ δὲ γυνὴ εἰς τὸ μοναστήριον τῶν γυναικῶν, καὶ ἐπρόκοψαν εἰς τὴν καλογερικὴν, καὶ ἡξιώθησαν χαρισμάτων θείων καὶ ἀποκαλύψεων, καὶ ζήσαντες καλῶς καὶ ὁσίως ἐκοιμήθησαν ἐν Κυρίῳ.

Β'.) Περὶ ἀγνοῦ Χριστιανικοῦ βίου.

Ἦτο ἕνας γέρων καθήμενος εἰς τὴν ἔρημον μὲ ἄσκησιν, ὁ ὁποῖος ἐδούλευσε τὸν Θεόν πολλοὺς χρόνους καὶ δεδομένος ἔλεγε : Κύριε πληροφόρησόν με ἂν σοῦ ἀρέσῃ ἡ ζωὴ μου, καὶ ἂν εἶμαι ἄξιος νὰ σωθῶ. Ταῦτα παρακαλῶν ὁ γέρων, βλέπει Ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν καὶ εἶπε πρὸς τὸν γέροντα : Ἐπεμφέ με ὁ Θεὸς νὰ σὲ πληροφωρῇ διὰ τὴν δέησίν σου. Γίνωσκε λοιπὸν ὅτι ἀκόμη δὲν ἐγίνες ὥσάν τὸν λαχανᾶν ὅπου εἶναι εἰς τὸν δεῖνα τόπον. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ γέρων, ἐθαύμασε καὶ ἐσηκώθη καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν τόπον ὅπου τοῦ εἶπεν ὁ Ἄγγελος, ἐκεῖ ὅπου ἦταν ὁ λαχανᾶς, καὶ εὗρε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅπου ἐπώλει τὰ λάχανα καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ σιμά του ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὥσάν ἐξεπούλησε τὰ λάχανά του καὶ ἤθελε νὰ υπάγῃ εἰς τὴν κατοικίαν του, τὸν ἠκολούθησεν ὁ ἀσκητὴς καὶ λέγει του : Εἶναι δυνατόν ἀδελφὲ νὰ μὲ δεχθῇς εἰς τὸ κελλί σου ἐτούτην τὴν νύκτα ; Καὶ ὁ ἄνθρωπος μετὰ χαρᾶς μεγάλῃς τὸν ἐδέχθη. Καὶ ὁ μὲν ἀσκητὴς ἀνέβη εἰς τὸ σπήτι τοῦ λαχανᾶ, ἐκεῖνος δὲ εὐτρέπισε πᾶσαν ἐτοιμασίαν. Ὁ δὲ γέρων ὁ ἀσκητὴς λέγει πρὸς ἐκεῖνον : Ἀδελφὲ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ παρακαλῶ σε κάμω υπακοὴν καὶ εἰπέ μου πῶς περνᾷς, καὶ ποῖα

εἶναι ἡ πολιτεία σου καὶ ἡ ἀρετὴ σου; Ὁ δὲ λαχανᾶς εἶπε : Καὶ ποῖος εἶμαι ἐγὼ γέροντά μου καὶ νὰ ἔχω ἀρετὴν ; Αὐτὸ μόνον εἶπε καὶ ἄλλο δὲν ἤθελε νὰ εἰπῇ. Ὁ δὲ γέρων τὸν ἀνάγκαζε καὶ τὸν ὠρkiζε νὰ μὴ τοῦ κρύψη τὴν ἀρετὴν του. Μετὰ ταῦτα ἐπαρακινήθη ὁ ἄνθρωπος καὶ ὑπήκουσε καὶ λέγει πρὸς αὐτόν : Ὅτι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν τρώγω μόνον μίαν φορὰν πρὸς τὸ θράδῳ, καὶ ὅσα χρήματα ἀποκτήσω τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὰ λάχανα, κρατῶ μόνον ὅσον διὰ τὸ φαγί μου, τὰ δὲ ἄλλα τὰ δίδω εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ εἰς τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ὅπου τύχουν νὰ τοὺς ὑποδεχθῶ, ὥσαν καὶ τὴν ἀγιοσύνην σου, καὶ ὅταν σηκωθῶ τὸ πρωτὶ πρὶν πάρω τὸ ἐργόχειρόν μου, λέγω ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὰς δικαιοσύνας των, καὶ μόνον ἐγὼ κληρονομῶ τὴν κόλασιν διὰ τὰς ἁμαρτίας μου. Καὶ πάλιν τὸ θράδῳ πρὶν νὰ κοιμηθῶ λέγω τὸν αὐτὸν λόγον. Ἀκούσας δὲ ὁ γέρων εἶπε μὲ τὸν νοῦν του : Καλὴ εἶναι ἡ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀμὴ δὲν εἶναι ἀξία νὰ περισσεύῃ τοὺς πόνους μου καὶ τοὺς κόπους μου τῶν τοσοῦτων χρόνων. Ὁθεν ὅταν ἐκάθησαν νὰ φάγουν, ἤκουσεν ὁ γέρων κάποιους ὅπου ἐπερνοῦσαν ἀπ' ἐκεῖ σιμὰ καὶ ἐτραγουδοῦσαν λόγια ἄπρεπα καὶ ἄσεμνα, διότι τὸ σπῆτι ἐκεῖνο τοῦ λαχανᾶ ἦτο εἰς τόπον ἐπίσημον ὅπου ἐπερνοῦσαν πολλοί. καὶ εἶπεν ὁ γέρων πρὸς τὸν λαχανᾶν : Ἐπειδὴ θέλεις νὰ ζῇς ἐνάρετα καὶ χριστιανικά, πῶς ἡμπορεῖς νὰ κατοικῇς εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ δὲν σκανδαλίζεσαι τώρα, οὐδὲ συγχύζεσαι ἀκούοντας τὰ λόγια ταῦτα ; Καὶ εἶπεν ἐκεῖνος : Ἀληθινὰ σοῦ λέγω ἀββᾶ ὅτι

ποτέ μου δὲν ἐταράχθηκα, οὔτε ἐσκάνδαλίσθηκα. Λέγει πάλιν ὁ γέρων : Ἀμὴ τί θάνεις εἰς τὸν νοῦν σου καὶ τί διαλογίζεσαι ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅταν ἀκούης τὰ τοιαῦτα ; Καὶ εἶπεν ἐκεῖνος : Βάνω εἰς τὸν νοῦν μου ὅτι πάντες ὑπάγουν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐγὼ μόνον φροντίζω πῶς νὰ ἐβγάλω τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τὴν κόλασιν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ γέρων ἐθαύμασε καὶ εἶπεν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ἐργασία σου ποὺ ἐπέραςε τοὺς τόσους κόπους μου τῶν πολλῶν χρόνων, καὶ ἔτσι ἔβγαλε μετάνοιαν καὶ εἶπε : Συγχώρησόν μοι ἀδελφέ, ἐγὼ ἀκόμῃ δὲν ἐφθασα εἰς αὐτὸ τὸ μέτρον. Καὶ χωρὶς νὰ γευθῇ ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὴν ἔρημον.

Γ.) Περὶ ἀδελφοῦ τινος κλέπτου

Γέροντός τινος ἦτο γείτονας ἓνας ἀδελφός, ὁ ὅποιος ἐπήγαινε εἰς τὸ κελλί τοῦ γέροντος καὶ ἐκλεπτεν ὅ,τι καὶ ἂν εὕρισκεν. Ἐβλεπε δὲ αὐτὸν ὁ γέρων καὶ δὲν τὸν ἐφανέρωνεν· ἔλεγεν ὅμως μέσα του : Ἵσως εἶναι στενοχωρημένος ὁ ἀδελφός καὶ δὲν εὕρσκει νὰ πορευθῇ, καὶ τὸν ὑπέμενε ὁ γέρων τὸν ἀδελφὸν ὅπου τὸν ἐκλεπτε, καὶ ἐπέρνα μὲ πολλὴν στενοχωρίαν ὥστε νὰ εὕρσκη τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Ὅταν λοιπὸν ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ ὁ γέρων, ἤλθαν οἱ ἀδελφοὶ καὶ τὸν ἐπεριτριγύρισαν ἐκεῖ ὅπου ἐκεῖτετο. Ἦλθε δὲ καὶ ἐκεῖνος ὅπου τὸν ἐκλεπτε, καὶ ὡς τὸν εἶδε τοῦ εἶπε καὶ ἐπῆγε σιμὰ του καὶ ἔπιασεν αὐτὸν μὲ ἀγάπην καὶ κατεφίλησε τὰ χέρια του καὶ ἔλεγεν : Εὐχαριστῶ πολλὰ τὰ χέρια ταῦτα, ὅτι διὰ τούτων ὑπάγω εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ ἀδελφός, ἡξεύροντας τὴν αἰτίαν, κατανο-

ΔΙΑΦΟΡΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 116 τοῦ ΣΤ'. ἔτους)

Ἀναστασίου Ἀντιοχείας

Οὐ πάντες οἱ βιαίῳ θανάτῳ τελευτῶντες δι' ἁμαρτίαν τοῦτο πάσχουσι· καὶ μαρτυροῦσι τοῦτο οἱ τοῦ δικαίου Ἰωβ υἱοί, δίκαιοι ὄντες, καὶ δημοθυμῶδον καταχωσθέντες ὑπὸ τῆς οἰκίας. Καὶ ὁ Χριστὸς δὲ ἡμᾶς διδάσκει τοῦτο λέγων· ὅτι οὐκ ἁμαρτωλότεροι ἦσαν πάντων τῶν κατοικούντων ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ ἄνδρες, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος τοῦ Σιλωάμ, οὐδὲ πάλιν ἐκείνοι, ὧν τὸ αἷμα ἔμιξεν ὁ Πιλάτος μετὰ τῶν θυσιῶν. Ὡστε ἐντεῦθεν μανθάνομεν ὅτι δίκαιοι πολλάκις βιαίῳ θανάτῳ τελευτῶσι κατὰ τινὰ ἄδηλα καὶ κρύφια Θεοῦ κρίματα γινόμενα. Κατὰ τρεῖς δὲ τινὰς τρόπους, τινὰς μὲν ὁσίου ἀνδρας ὁ Θεὸς συγχωρεῖ πολλάκις ἢ ὑπὸ θηρίων, ἢ ἐν σεισμῷ, ἢ ἐξ ὑδάτων, ἢ κρημνῶν ἀναιρεθῆναι, ὅπως οἱ λοιποὶ καὶ ἀμελεῖς πτοηθῶσι βλέποντες, διὸ καὶ λέγοντες ὅτι ὁ τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ἄνθρωπος τοιοῦτον ὑπέστη θάνατον, τί μέλλομεν πάσχειν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί; ἑτέρῳ δὲ πάλιν τρόπῳ ὅσοι ἄνδρες τελευτῶσιν ἴσως μικρά τινα ἐλαττώματα ἔχοντες καὶ δι' ἐκείνης τῆς ἀπειλῆς αὐτὰ συνεχωρήθησαν, τέλειοι λοιπὸν παρὰ Θεοῦ εὐρεθῶνται. Ἵσως δὲ τινες δυνατοί, ἁμαρτίας λαοῦ ἀναδεξάμενοι, πολλάκις πειρασμοῖς καὶ ξίφει καὶ θανάτῳ ὑπὲρ

γείς μετενόησε καὶ ἐξωμολογήθη τὴν ἁμαρτίαν του, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος ἐπρόκοψεν εἰς τὴν μοναχικὴν πολιτείαν καὶ ἔγινεν ἀσκητῆς δοκιμώτατος.

(ἀκολουθεῖ)

τῆς ἀναδοχῆς παραδίδονται καὶ ἑαυτοῖς καὶ τῷ λαῷ μελίζονα σωτηρίαν ποιούμενοι. Καὶ γὰρ καὶ ὁ Κύριος τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνεδέξατο θάνατον· ἢ πάλιν κατὰ θέαν τινὰ ὀργὴν καὶ ἀπειλὴν Θεοῦ ὡς ἐπὶ Φαραὼ γέγονεν, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Οἱ μὲν γὰρ κολάζονται ὥδε μόνον, ὡς ὁ Ἀδάμ, οἱ δὲ καὶ ὥδε ἐκ μέρους καὶ πάλιν ἐκεῖ ἐκ μέρους, ὥσπερ οἱ ἐν Σοδόμοις ἐμπρησθέντες, ἢ ἐκεῖ μόνον ὡς ὁ πλούσιος ὁ κατὰ τὸν Ἀδάμ. Πλείστην δὲ σωτηρίαν ἐκ μέρους εὐρίσκουσιν οἱ πικρῷ θανάτῳ τοῦ σώματος χωριζόμενοι. Καὶ τοῦτο δηλῶν ὁ Κύριος ἔλεγε περὶ τινῶν πόλεων, μὴ δεξαμένων αὐτοῦ τὸ κήρυγμα, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρας ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Περὶ ἐξόδου ψυχῆς

Ἰστέον ὅτι πολλῶν εὐχῶν χρεῖαν ἔχοντες ἐν τῇ ἐξόδῳ τῆς ψυχῆς ἐκ τοῦ σώματος, πολλῶν βοηθῶν, πολλῶν τῶν πράξεων τῶν ἀγαθῶν, πολλῆς ἡμῖν τότε τῆς ἐν τῇ τοῦ ἀέρος ἀναβάσει χειραγωγίας. Εἰ γὰρ εἰς χώραν ξένην καὶ πόλιν πορευόμενοι δεόμεθα τοῦ χειραγωγούντος καὶ ὁδηγούντος, πόσον ἡμῖν τότε χρεῖα βοηθῶν καὶ χειραγωγῶν τοῦ διασῶσαι καὶ περάσαι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, τοὺς κοσμοκράτορας, τοὺς ἀφανεῖς τοῦ ἀέρος διώκτας, οὓς τελῶνας καὶ φορολόγους καλεῖ ἡ Γραφή. Καλὴ οὖν ἡμῖν τότε συνοδοιπρία ἢ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ συμπάθεια, δυνάμεναι ἀμιάντως, ἡμᾶς εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν πύλιν ὁδηγήσαι καὶ διασῶσαι.

Διὸ προφθάσωμεν προτοῦ φθοθῶμεν, ἵνα μὴ ἑαυτοὺς κλαύσωμεν.

Τοῦ Μεγάλου Βασιλείου

Ὅταν ἐξέλθῃ ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, μυστήριόν τι μέγα ἐκεῖ ἐκτελεῖται. Εἰ γὰρ ἦν ὑπεύθυνος ἁμαρτίας, ἔρχονται χοροὶ τῶν δαιμόνων τῆς ἀριστερᾶς μερίδος καὶ δυνάμεις τοῦ σκότους καὶ παραλαμβάνουσι τὴν ψυχὴν ἐκαίνην καὶ κατέχουσιν εἰς τὸ ἴδιον μέρος· καὶ οὐκ ὀφείλει τις ἐπὶ τούτοις ξενίζεσθαι. Εἰ γὰρ ζῶν καὶ ὦν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ὑπετάγη τούτοις καὶ ὑπήκουσε καὶ δοῦλος γέγονε, πόσῳ

μᾶλλον καὶ ὅταν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κόσμου, κατέχεται ὑπ' αὐτῶν καὶ κρατεῖται; Ἀπὸ γὰρ τοῦ μέρους τοῦ ἀγαθοῦ ὀφείλεις νοῆσαι ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Καὶ γὰρ τοῖς δούλοις τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν σύνεισιν οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι παραμένοντες, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον κυκλοῦν καὶ φυλάττον αὐτούς, καὶ ὅταν ἐξέλθωσιν ἀπὸ τοῦ σώματος, οἱ χοροὶ τῶν ἁγίων Ἄγγέλων παραλαμβάνουσιν αὐτῶν τὰς ψυχὰς εἰς τὸ ἴδιον μέρος παραστήσοντες τῷ Κυρίῳ. (Ἀκολουθεῖ)

ΣΑΒΒΑ ΜΟΝΑΧΟΥ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Εἰς τοὺς δύο στίχους 7ον καὶ 8ον τοῦ πδ'. ψαλμοῦ
ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ

Στίχ. 7ος «Δεῖξον ἡμῖν, Κύριε, τὸ ἔλεός σου, καὶ τὸ σωτήριόν σου δώῃς ἡμῖν.»

Στίχ. 8ος «Ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἑμοὶ Κύριος ὁ Θεός, ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρδίαν ἐπ' αὐτόν». (ψ. πδ'. 7,8)

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Θάμβος καὶ ἐκπληξίς καταλαμβάνει τὸν εὐσεβῆ μελετητὴν καὶ ἐρευνητὴν, ὅταν μελετᾷ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ ἐρευνᾷ τὰ ὕψη καὶ βάθη τῶν διαφόρων καὶ πολυποικίλων ἐννοιῶν αὐτῆς, ἰδίως τοὺς θεοπνεύστους ψαλμοὺς τοῦ Προφητάνακτος Δαβίδ.

Κάθε στίχος τοῦ θεοπνεύστου τούτου βιβλίου περιέχει ἀκατανόητον ἔννοιαν, καὶ ἀμέτρητον βάθος

σοφίας, ἥτις πηγάζει ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐνέπνεε τὴν διάνοιαν τοῦ Προφήτου καὶ ἐκίνει τὸν κάλαμον αὐτοῦ, ἵνα γράψῃ τὰ μελλοῦντα λόγια τοῦ θεοπνεύστου Ψαλτῆρος. Ὁ θεόπνευστος οὗτος συγγραφεὺς δὲν ἔχει οὐδεμίαν παρομοίωσιν μὲ τοὺς σημερινούς συγγραφεῖς, εἰς τὴν σειρὰν τῶν στίχων· οὐδὲ δύναται τις ἐρμηνευτὴς νὰ ἐρμηνεύσῃ καὶ ἐξηγήσῃ καὶ νὰ ἐξαγάγῃ μίαν μόνον ἔννοιαν ἐξ' ἐνός

στίχου. Ἄλλ' ἕκαστος στίχος δύναται νὰ ἐμπεριέχῃ δύο, τρεῖς ἢ καὶ περισσότερας ἐννοίας· καὶ τὸ ἔτι θαυμαστότερον, εἰς στίχος δύνεται νὰ σημαίῃ καὶ ἐννοῇ ἱστορικὰ παρελθόντα, ἐνεσιῶτα καὶ μέλλοντα· ἰδιώματα θεϊκά, ἀνθρώπινα καὶ φυσικά· γεγονότα οὐράνια καὶ ἐπίγεια. Ἐξίσταται καὶ ἐκπλήττεται ὁ εὐσεβὴς ἀναγνώστης, ὅταν μελετᾷ μετὰ προσοχῆς τὴν θεόπνευστον ταύτην βίβλον, (ὅχι ὅπως διαβάζουν ταύτην οἱ ἀμαθεῖς τροχάδην).

Ἄς ἀρχίσωμεν νῦν τὴν ἐρμηνείαν τῶν ὡς ἄνω στίχων, ἐξαιτούμενοι τὴν ἄνωθεν φώτισιν τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ τίς εἶμαι ἐγὼ ἵνα ἐρμηνεύσω τὰ θεόπνευστα ταῦτα λόγια; Πλὴν «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, ὅστις φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον», θέλει φωτίσει διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Τοῦ Πνεύματος καὶ ἐμέ, καίτοι ἀνάξιος, ἄχρετος καὶ ἀμαθής, ὅπως ἐρμηνεύσω κατὰ τὸ δυνατόν τοὺς ὡς εἴρηται θεοπνεύστους στίχους. Εἰς πολλὰ ὅμως μέρη τοῦ θεοπνεύστου τούτου βιβλίου τῶν ψαλμῶν, οὔτε ὁ προηγούμενος στίχος ἀκολουθεῖ σειρὰν ἐννοιῶν, οὔτε ὁ ἐπόμενος ἔχει ἐξάρτησιν τινα κατὰ συνέχειαν, ὅπως παρατηρῇ τις εἰς ἄλλα σύγχρονα συγγράμματα. Πλὴν ἐνταῦθα εἰς τοῦτον τὸν ψαλμὸν ὑπάρχει κάποιος συνδυασμὸς ἐνὸς στίχου μετὰ τοῦ ἄλλου· ἅπαντ' ὅμως ὁ ἀναγνώστης καὶ μελετητὴς ἄλλην τινα ἰδιοτροπίαν εἰς τοὺς στίχους αὐτοῦ· ἥτοι ἀπὸ ἐνὸς στίχου θὰ ἐκβάλῃ τρεῖς ἐρμηνείας, ἥτοι τρεῖς ἐννοίας, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ὁ ψαλμὸς οὗτος ἀπαρτίζεται ἀπὸ 13 στίχους. Διὰ νὰ μὴ χρονοτριβώμεν λοιπὸν ἀρχόμενοι τὴν ἐρμηνείαν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ψαλμοῦ (ἄλλωστε δὲν εἶναι ἡ ὑπόθεσις μας δι' ἐρμηνείαν ὁλοκληροῦ τοῦ ψαλμοῦ) ἀρχίζομεν τὴν ἐρμηνείαν ἀπὸ τοῦ 7ου στίχου διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα μας, ἥτοι θὰ ἐρμηνεύσωμεν δύο μόνον στίχους τὸν 7ον καὶ 8ον.

Ὁ θεόπνευστος Προφήτης ὡς ἂν τρόπον τινα ἐξήρετο ὁ νοῦς του καὶ ἐπεκοινώνει νοερώς μὲ τὸν Θεόν, προέβλεπε παρελθόντα καὶ μέλλοντα. Προέβλεπε δηλαδὴ τὴν σάρκωσιν καὶ ἐνανθρώπισιν τοῦ Θεοῦ Λόγου μὲ ὅλα τὰ ἐπακόλουθα συναφῇ γεγονότα ὡς διατρανεῖ εἰς ἄλλους ψαλμοὺς λέγων, «ἀνάστα ὁ Θεός, καὶ, ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλλαλαγμῇ» κ. λ. π. ἐδῶ δὲ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ἵνα σύντομα δεῖξῃ τὸ σωτήριόν του, λέγων. «Δεῖξον ἡμῖν Κύριε, τὸ ἔλεός σου, καὶ τὸ σωτήριόν σου δώῃς ἡμῖν.» Δεῖξον, λέγει, Κύριε, τὸ ἔλεός σου εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, σπλαγχνίσου τὸ πλάσμα σου, τὸν ἄνθρωπον, ὅστις κατήντησεν ὑποχέριος τοῦ διαβόλου, καὶ ἄγεται καὶ φέρεται ὑπ' αὐτοῦ, ἄλλοτε μὲν εἰς τὰς σαρκικὰς ἀκολασίας, ἄλλοτε δὲ εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. «Καὶ τὸ σωτήριόν σου δώῃς ἡμῖν.» Τί δὲ ὀνομάζει σωτήριον ὁ Προφήτης; ἐννοεῖ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, διὰ τὴν ὁποίαν παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ἵνα πραγματοποιήσῃ ταύτην σύντομα· καὶ ἐν συνεχείᾳ δέεται τοῦ Θεοῦ νοερώς, ἵνα τῷ ἀποκαλύψῃ τὴν ἄρρητον θεῖαν οἰκονομίαν Αὐ-

του.

Ἐν ἐκστάσει δὲ εὐρισκόμενος, βλέπει ἐν Πνεύματι, ὅτι κάτι πρόκειται νὰ τῷ ἀποκαλύψῃ ὁ Θεός· καὶ ἀπαντᾷ. «Ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἔμοι Κύριος ὁ Θεός.» λάλησον Κύριε, καὶ θὰ ἀκούσω μετὰ προσοχῆς τί θὰ εἴπῃς εἰς ἐμέ, Θεέ μου. «Ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἔμοι Κύριος ὁ Θεός». Τί δὲ θὰ λαλήσῃ Κύριος ὁ Θεός; «ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.» Πότε δὲ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ; ὧδε εἶνε ἡ ἐμβαθύνουσα σκέψις τῆς ἐρμηνεύσεως τούτων τῶν θείων λογίων· «ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.» Ἡ πρότασις αὕτη ἔχει διπλὴν ἔννοιαν, καὶ ἐπομένως χρήζει διπλῆς ἐξηγήσεως.

α'. Οἱ Ἰσραηλῖται ἕνεκα τῆς ἀποστασίας τῶν ἀπὸ τὸν Θεόν, συχνάκις ἠχμαλωτίζοντο ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εὐρισκόμενοι αἰχμάλωτοι καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τυραννικῶς, παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν. Μετὰ δὲ ἱκανὴν μετάνοιαν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἠλευθέρωνεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς τυραννίας καὶ ἐχάριζεν εἰς αὐτοὺς εἰρήνην. Εἶχον δὲ καὶ ἀπελάμβανον τὴν εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν ἐν ὧσφ ἔμενον ἐν τῇ ὑποταγῇ τοῦ Θεοῦ, φυλάττοντες τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ, γινόμενοι δὲ παραβάται πάλιν καὶ ἀποστάται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἠχμαλωτίζοντο πάλιν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων, παραχωρήσει τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ συνέβη καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς λεγομένους Ἑλληνας Χριστιανούς, οἵτινες ἀποστατήσαντες ἀπὸ τοῦ Θεοῦ προπολεμικῶς καὶ τραπέντες εἰς πᾶσαν κακοήθειαν, αἰσχροτήτα,

τολμῶ δὲ εἰπεῖν καὶ εἰς εἰδωλολατρείαν, προσέτι δὲ ἔνιοι ἐξ ἡμῶν κινήσαντες φοβερὸν πόλεμον κατ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπόμενον ἦτο νὰ τιμωρηθῶμεν. Ὁ Θεὸς ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς (ὥσπερ πάλαι τοὺς Ἀσυρίους πρὸς τὸν Μανασσῆ) τοὺς βαρβάρους καὶ σαδιστὰς Γερμανοὺς (ὡς ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν κακουργημάτων αὐτῶν) οἵτινες ἐπὶ τέσσαρα ἔτη κατετρόμαξαν καὶ κατερήμωσαν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, γενόμενοι κατακτηταί, σπείραντες ἐρείπια καὶ καταστροφάς, καὶ θερίσαντες διὰ ποικιλωνύμων μέσων θανάτων, πείνης, σιδήρου καὶ πυρός, ἑκατομμύρια ἀνθρώπων (1940-1944).

β'. Ἄλλ' εἰδικώτερον ἐξηγείται ὅτι ἐλάλησεν εἰρήνην ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, κατὰ τὴν χαρμόσουν καὶ ἱστορικὴν ἐκείνην νύκτα, ὅτε ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐν Βηθλεέμ. Τότε ἐλάλησεν εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, διὰ μέσου τῆς οὐρανοῦ ἐκείνης στρατιᾶς τῶν Ἀγγέλων, ἥτις δοξολογοῦσα τὸν σαρκωθέντα καὶ γεννηθέντα Θεὸν ἔψαλλε· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ Ἀγγέλῳ πλήθος στρατιᾶς οὐρανοῦ αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.» (Λουκ. Β'. 13, 14)

Τοῦτο τὸ γεγονός προβλέπων ὁ Προφητὰνᾶξ Δαβὶδ, ἔλεγεν. «Ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ». Ταύτην δὲ τὴν εἰρήνην μετέδιδεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν κατόπιν καὶ εἰς τοὺς Μαθητάς του, ὅτε εὐρίσκοντο ἐν καρ-

διακῇ ταραχῇ, εἰρηνοποιῶν τὰς καρδίας αὐτῶν, λαλῶν· «εἰρήνη ὑμῖν» καὶ εἰς τὰς παραμονὰς δὲ τοῦ πάθους του, «εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν.» Ἀλλ' εἰς τὸν ἴδιον στίχον προσθέτει ὁ Δαβὶδ ὅτι ὄχι μόνον ἐπὶ τὸν λαόν του θὰ λαλήσει ὁ Κύριος εἰρήνην, ἀλλὰ «καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ»· τίνες δὲ εἰσιν οἱ ὅσιοι αὐτοῦ; Ἡ λέξις ὁσιος, τί θέλει νὰ εἰπῇ; Ὁσιος λέγεται ἀγαπητοί, ὄχι μόνον ὁ φορῶν τὸ ράσσον μοναχός, ἀλλ' ἀκριβέστερον ὁσιος εἶναι πᾶς πιστὸς ὁ καθαρεύων ἀπὸ «παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος», καὶ ἀπέχων ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος· ὁ φυλάττων τὰς πέντε αἰσθήσεις του καθαρὰς καὶ ἀμολύντους· ὁ νηστεύων, ἀγρυπνῶν καὶ προσευχόμενος· ἐν ὀλίγαις λέξεσιν, ὁ ἀφωσιωμένος τῷ Θεῷ καὶ φυλάττων πᾶσας τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ, πορευόμενος ἐνώπιον Κυρίου ἄμεμπτος· ὁ καθαρὸς τὸν νοῦν, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, οὗτός ἐστιν ὁσιος· οὗτοί εἰσιν οἱ ὅσιοι ἐπὶ τοὺς ὁποίους λαλεῖ εἰρήνην ὁ Θεός. «Ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαόν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ.» Ὁ τοιοῦτος ὁσιος ἔχων τὸν νοῦν του ἀφωσιωμένον ἐπὶ τὸν Θεὸν καὶ τὴν συνειδησὶν του καθαρὰν, παντοῦ καὶ πάντοτε ἀπολαμβάνει τὸ θεῖον τοῦτο δῶρον τὴν εἰρήνην· ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ του χαρὰν καὶ εὐφροσύνην· «εἰρήνη πολλὴ τοῖς ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.» (Ψαλμ. ΡΙΗ'. 164)

Πλὴν προσθέτει εἰς τὸν ἴδιον στίχον εἰς τὴν τελευταίαν πρότασιν, ἥτις ἐξαρτᾶται καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ρήματός του, (λαλήσει) καὶ ἄλλην τινὰ σπουδαίαν ἔννοιαν λέγων,

«καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρδίαν ἐπ' αὐτόν.» Τί ἐννοεῖ ἐδῶ ὁ Προφήτης; τίνες δέ εἰσιν οἱ ἐπιστρέφοντες καρδίαν ἐπ' αὐτόν; Οὗτοι εἰσιν οἱ πρῶην ἄπιστοι οἱ ποιήσαντες ἔργα πονηρὰ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ· εἴτα διὰ τινων οἰκονομικῶν περιστάσεων, πιστεύσαντες τῷ Χριστῷ ἔφθασαν εἰς ὕψος ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος, οἷτινες ἀπελάμβανον τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τὴν εἰρήνην, καὶ πνευματικὴν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην. Τοιαῦτα δὲ παραδείγματα ἔχομεν πάμπολλα ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας. Καὶ πρῶτον παράδειγμα προβάλλομεν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὅστις ὅτε ἦτο Σαῦλος ἢ Σαοῦλ ἦτο ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς καὶ διώκτης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ὁμολογεῖ μόνος του, λέγων, «ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν Ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἱκανὸς καλεῖσθαι Ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.» (Κορινθ. Α'. Κεφ. Ι Ε'. 9)

Ὅτε δὲ ἐξαίφνης οἰκονομία Θεοῦ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, μετεβλήθη τόσον, ὥστε ἔγινεν ὁ στυλὸς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, διδάσκαλος καὶ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν φοβερῶν διωγμῶν οὓς ὑπέστη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν φυλακίσεων καὶ τῶν δεσμῶν του, ἀπελάμβανε τὴν μακαρίαν εἰρήνην καὶ τὴν πνευματικὴν εὐφροσύνην· ὡς λέγει μόνος του· «νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου.»

Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ φλόξ τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὸν πλησίον, ὥστε ὅτε ἐπλησίαζε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἀπορούσε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τί νὰ ἐκλέξῃ, διότι συ-

νείχετο, δηλαδή ἐκυριεύειτο καὶ ἐκ τῶν δύο· καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον διδὼ καὶ ἔγραφε πρὸς τοὺς Φιλιππησίους· «ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω» τί νὰ ἐκλέξω λέγει, ἐκ τῶν δύο, δὲν γνωρίζω. «Συνέχομαι γὰρ ἐκ τῶν δύο· τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι ... τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκασιότερον δι' ὑμᾶς.» (Φίλιπ. Α'. 21, 25) Καὶ ἐξελέξατο τὸ δεύτερον διὰ τὴν τῶν ζώντων ἀνάγκην.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη ἐπλημύρει τὴν μακαρίαν ψυχὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· «καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρδίαν ἐπ' αὐτόν.» Δεύτερον παράδειγμα προβάλλομεν τὸν Ἀπόστολον Πέτρον. Οὗτος φοβηθεὶς τὴν ὁρμὴν τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὴν νύκτα τῶν Ἁγίων Παθῶν τοῦ Χριστοῦ ἠρνήθη τοῦτον φεῦ! τρεῖς· ἀλλὰ τὴν ἰδίαν στιγμὴν γνωρίσας τὸ ὀλίσιμα, «ἐξελθὼν ἔκλαυσε πικρῶς» διὸ συγχωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ Διδασκάλου τοῦ Χριστοῦ κατετάχθη πάλιν εἰς τὸν χορὸν τῶν δώδεκα Ἀποστόλων. Μετὰ δὲ τὴν κάθοδον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τίς δύναται ν' ἀπαριθμήσῃ τὰ κατορθώματα αὐτοῦ; τὴν πνευματικὴν του χαρὰν, καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστόν, καὶ τὴν εἰρήνην, ἣτις ἐπλημύριζε τὴν παναγίαν ψυχὴν του; Διδὼ ἐν τῇ Α'. Καθολικῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, τὴν πρὸς τὴν διασπορὰν τῶν Ἰουδαίων, μετὰ τοσαύτης εὐφροσύνης ἔγραψεν· «εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες, πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε

χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.» (Α'. Πέτρο. α'. 8, 9.)

Τρίτον παράδειγμα προβάλλεται ἡμῖν ὁ ἅγιος καὶ ἱερὸς Αὐγουστίνος. Οὗτος πρῶτον ἀκόλαστος καὶ ἄπιστος ὢν, ἐκ τινος περιστάσεως πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐγένετο ὁ θερμότερος κήρυξ τῆς Πίστεως ἡμῶν. Ἐν τοῖς συγγράμμασι δὲ αὐτοῦ βλέπει τις τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ, τὰ κατανυκτικὰ δάκρυα, τὴν φλόγα τῆς Πίστεως ἣτις κατέφλεγε τὴν καρδίαν του διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν πόθον, ἵνα σώσῃ πολλὰς ψυχὰς, ἰδίως δὲ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Παναγίαν Τριάδα, ἅπερ ἀπαντᾷ τις εἰς τὰ κατανυκτικὰ συγγράμματα αὐτοῦ· καὶ ἅτινα δυστυχῶς δὲν ἐξελληνίσθησαν ὅλα, (γραφέντα εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν) τὰ κατανυκτικὰ του Κεκραγᾶρια, αἱ ἐπιστολαὶ του, αἱ ἐξομολογήσεις του κ.λ.π., αἵτινες εἰσὶ πλοῦτος κατανύξεως τῶν χαρισμάτων τοῦ Παναγίου Πνεύματος, οὐ ἡ χάρις καὶ ἡ εἰρήνη ἐκυμιάτιζε τὴν μακαρίαν ψυχὴν τοῦ ἁγίου ἀνδρός. «Εἰρήνη πολλὴ τοῖς ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.» (Ψαλμ. ΡΙΗ'. 164.)

Ἐρχονται κατόπιν αὐτῶν ὡς ζῶντα παραδείγματα τὰ πλήθη τῶν Ὁσίων Πατέρων καὶ ἀσκητῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πρότερον ἦσαν πεφορτισμένοι ἁμαρτίας παντοίας, ὅτε δὲ ἔλαμψεν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὁ μόνος εἰρηνοποιὸς καὶ ψυχωστής, ὁ ἥλιος λέγω τῆς δικαιοσύνης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, μετανόησαν-

τες μετεβλήθησαν λαβόντες τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, τίς δύναται νὰ διηγηθῇ ὁποῖαν εἰρήνην ἀπελάμβανον, γενόμενοι κατοικητήρια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; εἰς τὸσον δὲ ὕψος ἀρετῆς ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ὁ Θεός, ὥστε ζῶντες ἐπολιτεύοντο ὡς ἄσφαρκοι ἄγγελοι, ἀπολαμβάνοντες πλήρως τὴν εἰρήνην τῆς ψυχικῆς των σωτηρίας.

Ἔπεται καὶ τὸ παράδειγμα τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ἣτις πρότερον οὕσα δημοσία πόρνη, ἔπειτα μετανοήσασα καὶ τὸ χαῦνον τοῦ θήλεως ἀπορριψαμένη, εἰς τὸσον ὕψος ἀρετῆς καὶ τρόπον τινὰ νὰ εἴπωμεν ἀϋλίας ἐφθασεν (ἐπὶ τεσσαράκοντο περίπου ἔτη ἀσκήσεως) ὥστε ἐπέτα ὡς πτηνὸν ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸ ἄλλο (ὡς τὴν εἶδεν ὁ ὁσιος Ζωσιμᾶς) ἀπολαμβάνουσα τὴν εἰρήνην τῆς καθαράς συνειδήσεώς της, ἔχουσα τὴν καρδίαν της ἀφωσιωμένην εἰς τὸν οὐράνιον Νυμφίον της Χριστόν, ὅστις διὰ τοῦ Ψαλμοῦ Δαβὶδ διακηρύττει, λέγων. «Καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρδίαν ἐπ' αὐτόν.»

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς τοὺς ἁμαρτωλοὺς (καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας) μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν, λαλεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν εἰρήνην· ὅτι, «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.» (Εβρ. ΙΓ'. 8) Τοῦτο δὲ γίνεται δῆλον ὅταν ὁ Χριστιανὸς εὕρισκεται ἐν μετανοίᾳ καὶ πνευματικῇ καλῇ καταστάσει.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία διὰ τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων βοᾷ μέχρι σήμερον, «εἰρήνη πᾶσι», οἱ δὲ ψάλλται ψάλλ-

λουσιν «ἔλεον εἰρήνης θυσίαν αἰνέσεως.»

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

α'. Ἴδου λοιπὸν ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, πῶς διατρانεῖ τὴν εἰρήνην ὁ Ἱερὸς Ψαλμοδὸς καὶ τὴν ὠφέλειαν αὐτῆς, περὶ τῆς ὁποίας μοχθοῦν ἔθνη καὶ λαοὶ ν' ἀποκτήσουν. Τί; τὴν εἰρήνην· πότε σοῦ λέγουν θὰ γίνῃ εἰρήνη νὰ ἡσυχάσωμεν; Τὴν αὐτὴν εἰρήνην καὶ εἰδικώτερον νὰ εἴπωμεν τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ εὐσεβοῦς καὶ δικαίου Χριστιανοῦ ὁ Δεσπότης καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός, Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν ὀνομάζει· μαρτυρεῖ τὸ τοσάκις ἐκφωνηθὲν ὑπ' Αὐτοῦ· «ὁμοιωθῇ λέγει, ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν» καὶ «ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.» Μὴ τὴν ζητεῖτε, λέγει, εἰς τὸν οὐρανόν, μηδὲ εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἐντὸς ὑμῶν· ἐντὸς τοῦ ἔσω ἀνθρώπου εἶνε ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἡ εἰρήνευσις τῆς συνειδήσεως τοῦ πιστοῦ, ἡ καθαρσις τῆς ζωόδους κλίσεως τοῦ πιστοῦ χριστιανοῦ καὶ ἡ ἀξιοπρεπὴς κοινωνία τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ, ἀναβιβάζει αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἀγγέλων· ὁπότε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς γίνεται κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ Ναὸς Θεοῦ, ὡς λέγει ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, «ὕμεῖς ἐστε Ναὸς Θεοῦ ζῶντος». (Β' Κορ. γ' 16). Ὁ δὲ Κύριος ἐμφαντικώτερον λέγει, ὅτι ἡ καρδία τοῦ τοιοῦτου πιστοῦ χριστιανοῦ μετατρέπεται εἰς Μονὴν τῆς Παναγίας Τριᾶδος καὶ κατοικητήριον Αὐτῆς. «Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν

μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ: Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ Πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσωμεν», (Ἰωάν. ΙΔ' 22, 23). Ὁ χαρὰ τοῦ τοιοῦτου χριστιανοῦ! Ὁ δὲ Ἰερεμίας ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ λέγει: «ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός», (Ἰερμ. ΛΑ' 1). Καὶ ὁ Ἡσαΐας: «καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας», (Ἡσ. ΝΒ' 11).

β'. Ἰδοὺ δὲ καὶ μία ἄλλη ὠφέλεια, ἣτις παρουσιάζεται ἐκ τῆς ἐρμηνεύσεως τῶν συντόμων τούτων λογίων, τὴν ὁποίαν (ὠφέλειαν) δὲν πρέπει νὰ ἀποσιωπήσωμεν. Ἰδοὺ ἡ ὠφέλεια ἀγαπητοί, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Δύο μόνον στίχους ἡρμηνεύσαμεν κατὰ τὸ δυνατόν, πόσα ὁμως ὠφέλη ἐξήχθησαν ἐκ τούτων; Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Σωτὴρ: «Ἐρευνᾶται τὰς Γραφάς». Ὁ δὲ Δαυὶδ λέγει, ὅτι ὁ μελετῶν τὴν Ἀγίαν Γραφήν διδάσκεται καὶ σοφίζεται καὶ γίνεται σοφώτερος καὶ αὐτῶν τῶν διδασκάλων του. «Ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐμὴ ἐστίν. Ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐσιν». Γίνεται δὲ σοφώτερος καὶ αὐτῶν τῶν πρεσβυτέρων του. «Ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα», (Ψαλμ. ΡΙΗ' 98, 99, 100). Ἄς μελετῶμεν λοιπὸν ἀγαπητοὶ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ὅχι τροχά-

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΣ ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ & ΤΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

(Κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἀββᾶ Παμβῶ)

Ὁ Ἀββᾶς Παμβῶ ἀπέστειλε κάποτε ἓνα μαθητὴν του εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀλεξανδρείας, διὰ νὰ πωλήσῃ τὸ ἐργόχειρόν του. Ἀφοῦ δὲ παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ 16 ἡμέρας (καθὼς ἔλεγε), κατὰ τὰς νύκτας ἐκνιμάτο εἰς τὸν νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Μάρκου. Παρακολουθήσας δὲ τὰς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ μαθὼν μερικὰ τροπάρια, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν γέροντα. Λέγει λοιπὸν εἰς αὐτὸν ὁ γέρων: Σὲ βλέπω τεταραγμένον· μήπως σοῦ συνέβη κανεῖς πειρασμός εἰς τὴν πόλιν; Ἀπαντᾷ ὁ ἀδελφός: Πράγματι, Ἀββᾶ, διερχόμεθα τὰς ἡμέρας μας, χωρὶς σκο-

δην, ἀλλὰ προσεκτικῶς, εἰσάγοντες καὶ ἐξάγοντες σκέψεις καὶ νοήματα πλήρεις σοφίας, ἣτις ἐνυπάρχει εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Τότε θὰ σοφισθῶμεν, ὡς λέγει ὁ Δαυὶδ, καὶ θὰ μάθωμεν περισσότερα καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς διδασκάλους μας, διότι ἡ Ἀγία Γραφή εἶνε ἀνεξάντλητος θησαυρὸς ὠφελίμων γνώσεων. Ἐντὸς αὐτῆς θὰ εὕρωμεν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ψυχικὴν ἡμῶν σωτηρίαν. Ἡς καὶ τύχοιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐν τῇ Ι. Μ. τοῦ Φιλοθέου

ΣΑΒΒΑΣ Μοναχὸς Φιλοθέτης

πὸν καὶ μὲ δυνηρίαν καὶ δὲν ψάλλομεν, οὔτε κανόνας, οὔτε τροπάρια. Διότι μεταβάς εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν εἶδον πῶς ψάλλουν τὰ τάγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐλυπήθην πολὺ, διότι δὲν ψάλλομεν καὶ ἡμεῖς κανόνας καὶ τροπάρια. Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ γέρον· Τέκνον, ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς, διότι ἔφθασαν αἱ ἡμέραι, ὅτε οἱ μοναχοὶ θ' ἀφήσουν τὴν στερεὰν τροφήν, τὴν ὁποῖαν συνεβούλευσε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ θὰ ἐξακολουθήσουν τὰ ἄσματα καὶ τοὺς ἤχους· διότι ποῖα κατάνυξις, ποῖα δάκρυα γεννῶνται ἀπὸ τὰ τροπάρια, ὅταν κανεὶς ἴσταται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ εἰς τὸ κελλίον ἢ ὑφώνει τὴν φωνήν του ὡς οἱ βόες; διότι ὅταν εὐρισκώμεθα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ ἐμφανιζώμεθα μὲ πολλὴν κατάνυξιν καὶ ὅχι μὲ μετεωρισμὸν τῆς διανοίας καὶ διότι δὲν ἐξηλθον εἰς τὴν ἔρημον ταύτην οἱ μοναχοὶ διὰ νὰ παρυσιάζωνται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μετεωρίζωνται· καὶ νὰ μέλπωσιν ἄσματα καὶ κανονίζωσιν ἤχους καὶ νὰ κινεῖν τὰς χεῖρας καὶ νὰ μεταφέρουν τοὺς πόδας των, ἀλλ' ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν μὲ φόβον Θεοῦ καὶ τρόμον, μὲ δάκρυα καὶ στεναγμούς, μὲ εὐλαβή, κατανυκτικὴν, μετρίαν καὶ χαμηλὴν φωνήν, νὰ προσφέρωμεν τὰς προσευχὰς εἰς τὸν Θεόν. Ἰδοὺ, σοὶ λέγω, ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι, ὅτε θὰ διαστρέψουν οἱ χριστιανοὶ τὸ νήημα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσίων Προφητῶν, ἐξομαλίζοντες τὰς Ἀγίας Γραφὰς καὶ γράφοντες τροπάρια καὶ ἐλληνικὰ λογοτεχνήματα, καὶ θὰ προσηλωθῇ ὁ νοῦς εἰς αὐτά, θ' ἀπομακρυνθῇ δὲ ἀπὸ ἐκεῖνα. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Πατέρες ἡμῶν συνεβούλευσαν ἵνα, ὅσοι διαμένουν εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημον,

μὴ γράφουν τοὺς βίους καὶ τοὺς λόγους τῶν Πατέρων εἰς μεμβράνας, ἀλλ' εἰς χάρτην· διότι ἡ μέλλουσα γενεὰ θ' ἀπλοῦστευε τοὺς βίους τῶν Πατέρων καὶ θὰ ἔγραφε συμφώνως πρὸς τὰ θελήματα αὐτῆς, ἀφοῦ μεγάλη θὰ εἶναι ἡ ἀνάγκη, ἡ ὁποία θὰ καταλάβῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ λέγει ὁ ἐδελφὸς εἰς αὐτόν· Τί λοιπόν, θὰ μεταβληθοῦν τὰ ἔθνη καὶ αἱ παραδόσεις τῶν χριστιανῶν καὶ δὲν θὰ ὑπάρχουν ἱερεῖς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ γίνων αὐτά; Καὶ ἀπήντησεν ὁ γέρον· Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θὰ ψυχῇ (ψυχρανθῇ) ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν καὶ θὰ ὑπάρχῃ θλίψις ὅχι ὀλίγη, ἐπιδρομαὶ ἔθνων, ἐπαναστάσεις λαῶν, ἀκαταστασία βασιλέων, σπατάλη ἱερῶν (διὰ τοῦ πολυδαπάνου καὶ πολυτελοῦς βίου των), ἀδιαφορία μοναχῶν. Οἱ ἡγούμενοι θὰ περιφρονοῦν τὴν ἰδικὴν των σωτηρίαν καὶ τὴν τοῦ ποιμνίου των, πρόθυμοι ὅλοι καὶ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὰς τραπέζας (εὐωχίας), καὶ φιλόνοικοι, δυνήτορες εἰς τὰς προσευχὰς καὶ πρόθυμοι εἰς τὰς κακολογίας, πρόχειροι εἰς τὴν κατάκρισιν, τὴν ζωὴν τῶν γερόντων (ἀσκητῶν) οὔτε θὰ μιμοῦνται, οὔτε θ' ἀκούουν, ἀλλὰ μάλλον θὰ κατηγοροῦν καὶ θὰ ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἐὰν ἐζώμεν εἰς τὴν ἐποχὴν των, θὰ ἡγωνιζώμεθα εἰς τὸν στίβον τῆς πίστεως καθὼς καὶ ἐκεῖνοι. Οἱ δὲ ἐπίσκοποι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, θὰ ἐκτιμοῦν τὰ πρόσωπα τῶν ἰσχυρῶν, θὰ ἐκδικάζουν ὑποθέσεις ἀντὶ δώρων, δὲν θὰ συνηγοροῦν ὑπὲρ τοῦ δικαζομένου πτωχοῦ, θὰ στενοχωροῦν τὰς χήρας, θὰ καταπονοῦν τοὺς ὀρφανούς· θὰ εἰσέλθῃ δὲ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ ἀπιστία, ἀσωτεία, μῖσος, ἔχθρα, ζηλοτυπία, συνεισχυρισμός, κλοπαί, μέθαι. Τί λοιπόν,

λέγει ὁ ἀδελφός, πρέπει νὰ κάμῃ κανεὶς κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους ἐκείνους; Ὁ δὲ γέρων ἀπήντησεν: Εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τέκνον, θὰ σωθῇ ὁ δυνάμενος (ὁ σφίζων, σώζει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν) καὶ θὰ κληθῇ μέγας

εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν».

Ἐκ τοῦ Εὐεργετινοῦ. Βιβλίον δευτέρου, ὑπόθ. ΙΑ'.

(Ἐπεξηγηθεῖσα παρὰ τοῦ συνεργάτου μας Καθηγητοῦ καὶ βυζαντινολόγου κ. Ἰωάννου Σπαθάρη).

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΣΥΝΤΟΜΟΣ

Ἐκ τοῦ λογιωτάτου Ζωναρά, περὶ τοῦ, τί κανὼν, καὶ τί ᾠδὴ καὶ διατὶ ἐννέα ᾠδαὶ καὶ οὐχὶ πλείον καὶ περὶ τῶν ἐξῆς.

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 79 χειρογράφου Κώδικος τοῦ ΙΕΤ'. αἰῶνος τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἱερᾷ Καινοβιακῆς Μονῆς τοῦ Καρκαλλοῦ).

Πρῶτον γοῦν ῥητέον, τί κανὼν καὶ τί ᾠδὴ καὶ διατὶ εἰσὶν ἐννέα ᾠδαὶ καὶ διατὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ δευτέρα ᾠδὴ παραλιμπνέται καὶ τί εἰρμός καὶ τί τροπάριον

Κανὼν μὲν γὰρ λέγεται, ὅτι ὠρισμένον καὶ τετυπωμένον ἔχει τὸ μέτρον, ἐννέα ᾠδαὶς συντελούμενον. Ὡδὴ δέ, ἡ οὐ δι' ὀργάνων γενομένη, ἀλλὰ διὰ ζώσης καὶ φωνῆς ἐναρμονίου ᾄδομένων τῷ Θεῷ ὕμνος γὰρ ἐστὶν εὐχαριστήριος καὶ αἰνεσις τῷ Θεῷ. Ἐννέα δέ εἰσιν αἱ ᾠδαί, ὅτι τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἱεραρχίας καὶ ὕμνωδίας εἰκόνες εἰσὶν, κατὰ τὸν μέγαν ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν ἀρεοπαγίτην «ἐννέα τάγματα ἡμῖν ἐγνώσθησαν τῶν ἀγγέλων»· καὶ τὰ ἐνταῦθα δὲ τῶν ὀρθοδόξων συστήματα εἰς ἐννέα τις εὐρήσει ἀπαριθμούμενα. Εἰσὶ δὲ ταῦτα: Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, διάκονοι καὶ διακόνισσαι, μεθ' οὓς ὑποδιάκονοι καὶ ἀναγνώσται καὶ ψάλται, εἰτα μοναχοὶ καὶ λῳτικοί.

Καὶ ἄλλως δέ εἰσιν ἐννέα ᾠδαὶ διὰ τὸ εἰς τύπον εἶναι τῆς Ἀγίας Τριάδος συμβολικῶς καὶ εἰς τιμὴν Αὐτῆς ὀρισθῆναι παρὰ τῶν Πατέρων ἀνέκαθεν· οἱ γὰρ ἀριθμητικοὶ τοὺς ἀριθμοὺς πάντας εἰς ἀρτίους διαιροῦσι καὶ περιττοὺς· ἀρτίους μὲν καλοῦντες τοὺς εἰς δύο μοίρας διαιρουμένους ἰσομερῶς, μέχρι μονάδος κατιούσας· περιττοὺς δέ, τοὺς εἰς δύο τοιαύτας μοίρας διαιρεῖσθαι μὴ πεφυκότας· ὑποδιακονοῦσθαι αὐθις τοὺς περιττοὺς καὶ τοὺς μὲν πρῶτους, τοὺς δὲ μέσους, τοὺς δὲ συνθέτους κατονομάζουσι. Μέσοι δέ εἰσιν οἱ μήτε μονάδι, μήτε δυσίν, ἢ πλείοσι μετρούμενοι ἀριθμοί, ἀλλ' ἐνὶ μόνῳ ἀριθμῷ, μόνῃ γὰρ Τριάδι συνίστασθαι, τρισάκις γὰρ τὰ τρία εἰπὼν τὸν ἑνατον συνάξαις ἂν ἀριθμόν, ὥς γὰρ τριπλὴν ἔχοντα τριάδα, τοῦτον τὸν ἀριθμόν· καὶ δι' αὐτῆς συνιστάμενον εἰς τὸν ὕμνον τῆς Ἀγίας Τριάδος τοῦτον ἐ-

πέταξαν.

Διατί ἡ δευτέρα ᾠδή οὕτως γράφεται :

Παραλιμπάνεται δὲ ἡ δευτέρα ᾠδή, ὅτι οὐχ ὕμνος ἐστὶ πρὸς Θεόν, ἀλλὰ πρὸς μαρτυρίαν πρὸς Ἰουδαίους καὶ ἀπειλή καὶ ἔλεγχος τῆς πονηρίας αὐτῶν καὶ τῶν μελλόντων αὐτοὺς καταλήψεσθαι κακῶν προαγόμενους.

Πόθεν ὠνομάσθη ἡ ᾠδή τῶν κανόνων;

ᾠδή δὲ λέγεται ὡς προκήρυξις τῶν ἐπαχθησομένων κακῶν τοῖς Ἰσραηλίταις διὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν καὶ κακίας καὶ τῶν περιπαθῶν σφόδρα συμφορῶν προαγόμενους, ἃ τραγωδίαν ποιοῦσιν· ἀοιδὴ γὰρ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι λέγεται ἡ ᾠδή, κατὰ κράτος γὰρ τοῦ ἄλφα καὶ τοῦ -ο- γινόμενου -ω- μέγα, μένοντος ἤδη τοῦ -ι- προσγεγραμμένου, γίνεται ᾠδή, ἄδω γὰρ τὸ ἐμμελῶς λέγω καὶ ᾠδή τὸ μέλος. Καὶ ὁ ὕμνος δὲ καὶ ἡ προσευχὴ ἐνταῦθα ἐκλήθη ᾠδή, ὅτι περιπαθῶς καὶ θρηνηδῶς ὀφείλουσι γίνεσθαι καὶ ἐκ συντετριμμένης καρδίας.

Πόθεν ὠνομάσθη ὁ εἰρμός;

Εἰρμός δὲ λέγεται ὡς ἀκολουθίαν τινὰ καὶ τάξιν μέλους καὶ ἁρμονίας διδούς τοῖς μετ' αὐτῷ τροπαρίοις, πρὸς γὰρ τὸ τῶν εἰρμῶν μέλος κάκεινα ῥυθμίζονται καὶ πρὸς ἐκεῖνα ἀναφερόμενα ἁρμόζονται τε καὶ ψάλλονται καὶ τῇ ἁρμονίᾳ τοῦ μελωδήματος ἐκείνου ἀκολουθοῦσιν, ἢ ὅτι συνείρει καὶ συμπλέκει ἑαυτῷ κατὰ τὸ μέλος ὁ εἰρμός τὰ τροπάρια.

Πόθεν τροπάρια;

Τροπάρια δὲ λέγονται ὡς πρὸς

τοὺς εἰρμούς τροπόμενα καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ μέλους πρὸς τοὺς ἐκείνους εἰρμούς τροπόμενα, ἢ καὶ ὡς τροπόντα τὴν φωνὴν τῶν ᾄδόντων πρὸς τὸ μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν εἰρμῶν, εἰ μὴ γὰρ πρὸς ἐκείνους ὁ τῶν αὐτὰ ψαλλόντων φθόγγος εὐθύνοιτο, οὐκ εὐρυθμον ἐστὶ τὸ μέλος, οὐδὲ ἑναρμόνιον, οὐδὲ μέλος ἂν λέγοιτο, ἀλλ' ἀπηχὲς καὶ ἀναρμόσιον καὶ ἄρρυθμον φώνημα. Ἰστέον ὅτι ἐν τοῖς ἀναστασίμοις κανόσι ταύτῃ οἱ τῆς ὀκτωήχου ἀεί, μνήμη Σταυροῦ καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς καὶ ταφῆς, τῶν σκυθρωποτέρων ἐστὶ καὶ δόξης καὶ ζωῆς καὶ ἀφθαρσίας καὶ ἀναστάσεως τῶν χαροποιῶν· πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν, τὰ μὲν ὡς ἀνθρώπος ἐπαθε, τὰ δὲ ὡς Θεὸς ἔδρασε, πάντα δὲ ὡς Θεάνθρωπος ἔδρασε τε καὶ ἐπαθε, καὶ ἀμφοτέρω, διότι ἦν καὶ ἀμφοτέρω, Θεὸς λέγω καὶ ἄνθρωπος· τοῦτο γὰρ καὶ ὁ Χριστός, τὸ μὲν ὦν ἀεί, τὸ δὲ δι' ἡμᾶς γενόμενος ὕστερον. Ἀκόλουθον ἂν εἴη καὶ περὶ ὑπακοῆς καὶ κοντακίων καὶ οἴκου καὶ ἑξαποστειλαρίου εἰπεῖν, πόθεν τὰς ὀνομασίας καὶ αὐτὰ ἔλαβον καὶ τίνι λόγῳ ἐγένοντο καὶ πῶς ἄδονται. Ἰστέον οὖν ὅτι ἡ μὲν ὑπακοὴ ἐν τοῖς ἀναστασίμοις τῶν ἡμερῶν ἄδεται, ποίλακις δὲ καὶ ἐν δεσποικαῖς ἑορταῖς· καὶ αὐτοῦ τοῦ Ζωηφόρου Σταυροῦ, τέτακται δὲ ἀντὶ παρακοῆς τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς προμήτορος ἡμῶν Εὐα· διὰ τὰς Μυροφόρους· Μαρίας, ἐν τῷ τάφῳ παραγενομένης Χριστοῦ καὶ μᾶλλον τὴν Θεομήτορα. Ὡς γὰρ ἡ Εὐα παρακούσασα τῆς ἐντολῆς, τὸν Ἀδὰμ τοῦ Παραδείσου καὶ ἡμᾶς συνεξέω-

σεν, οὕτως ἐκείναι Χριστὸν ἰδοῦσαι καὶ ἐπακούσασαι αὐτοῦ ἐν κήπῳ τοῦ νέου Ἀδάμ καὶ μᾶλλον ἢ Θεοτόκος, νῦν τε καὶ πρότερον τὴν χαρὰν ἔλαβον, τὴν ἀντίρροπον τῆς χαρᾶς καὶ τὸ ὑστέρημα ἐκείνης, ἐκ τῆς ὑπακοῆς ἀνεπλήρωσαν, ἥ καὶ διὰ τὴν ὑπακοὴν τοῦ νέου Ἀδάμ, ἣτις καὶ τὸν πρῶτον Ἀδὰμ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα ἤγαγε. Διὰ γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν ἡ ὑπακοὴ τέτακται καὶ ἐν ταῖς ἀναστασίμοις τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκεται.

Περὶ Κοντάκιου καὶ οἴκου

Τὸ δὲ Κοντάκιον καὶ ὁ οἶκος, ὅτι φασὶν τινες, ὡς ἐν συντόμῳ περιέχει τὸ πᾶν τῆς ἐορτῆς, ἥ τοῦ ἁγίου εἶτε βίος εἴη, ἥ ἀθλήσεις, ἥ ἄλλος τις ἔπαινος. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὁ οἶκος περιέχει ἐν συντομίᾳ καὶ δείκνυσι τὰ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἁγίου, ἥ καὶ τῆς ἐορτῆς. Ἄλλοι δὲ λέγουσι, διὰ τοὺς ἐν ἄστροις οἴκους· οἱ γὰρ τόποι ἐκείνοι οἴκοι λέγονται, ἐν οἷς εἰσιν ἐστηριγμένοι, εἶτε μένουσιν, ἥ περιστρέφονται καὶ κινουῦνται, ἐν οὐρανῷ δὲ καὶ οἱ ἅγιοι· ἐπεὶ δὲ νοερὸν στερέωμα ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, οἱ δὲ ἅγιοι, ἄστέρες νομίζονται, χρῶν αὐτούς, ὡς ἐκείνους ἀναλόγους ἔχειν καὶ οἴκους, δι' ὧν στηρίζονται καὶ κινούμενοι φαίνονται· εἰεν δ' ἂν οἱ οἴκοι οὗτοι, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκείνοι, ὧδε τῆς ἀληθείας ἐστίν, ὡς κατανοήσας εὖρον ἐρῶ. Τὰ Κοντάκια, πρῶτος ὁ ἱερὸς Ρωμανὸς ἐφεῦρεν ὁ μελωδός. Οὗτος γάρ, τὰ πρῶτα καλλιφωνίαν ἐπιμελούμενος ἐκμελῆς παντάπασιν ὑπῆρχε καὶ ἄηχος, διὸ καὶ γέλως τοῖς ἅπασιν καὶ παῖγνιον προύκειτο, κἂν ἄλλως, ἀρετῆς ἐργάτης ἦν μέγιστος, ἀμέλει καὶ

τῷ ἐν τοῖς Κύρου νεῷ προσιών, τῆς Μητρὸς ἐδέετο τοῦ Θεοῦ δοῦναι χάριν αὐτῷ, καὶ εἰς θαῦμα στρέψαι τὸ ὄνειδος. Ἦν δὲ ἐν τοῖς Κύρου θεῖα εἰκὼν τῆς Πανάγνου καὶ Θεομήτορος μυρία ἐργαζομένης τεράστια, ἣτις εἰκὼν πάλαι μὲν ὑπ' εὐσεβοῦς τινος κυπαρίσσου ἀμφιλαφεῖ, ἐκείσε που ἐστῶσα ἐναπεκρύβη καὶ ἐπὶ χρόνοις μακροῖς ἐκέκρυπτο τοῖς κλωσὶ τοῦ δένδρου σκιαζομένη· ἀλλὰ τῆς εὐσεβείας διαλαμπρῶσης, κάκεινη παραδόξως γνωρίζεται, λαμπὰς γὰρ ἡ κυπαρίσσοις ἐωρᾶτο ἐφ' ἡμέρας τισὶν ὑπερφυῶς λάμπουσα. Γνωσθέντος τοίνυν τοῦ τεραστίου, κατάγεται ἡ εἰκὼν καὶ ναὸς τῇ Θεομήτορι παρὰ τινος Κύρου ἐγείρεται, ἡ δὲ τῶν θαυμάτων πλήμνυρα προὐχώρει. Ἐκείσε οὖν θαμνίζων καὶ ὁ θεϊότατος Ρωμανὸς μᾶ ἐν τῇ τῶν Χριστουγέννων ἡμέρᾳ μετὰ ἀπείρου πλήθους ὁρθηρίζων, τῷ εἰρημένῳ οἴκῳ τῆς Θεομήτορος γίνεται καὶ δὴ περὶ τὴν ἔκτην ταύτης ὡς ἔθος δεόμενος, πρὸς ὕπνον ὑπὸ τὸν ἄμβωνα τρέπεται καὶ εὐθύς· ὦ παραδόξου θαύματος καὶ ἀκούσματος, αὐτὴν τὴν Θεομήτορα ὡς ἔμφανως εἰλιγμα χάριτος ἄκροις δοκτύλοις ὡς κοντάκιον ἐπιφέρουσα καὶ φαγεῖν αὐτὸν προτρεπομένην τὸν χάριτην, ὁ δὲ δῆθεν ἐσθίων ὑπὲρ μέλι ἐδόκει ἐσθίειν καὶ αὐτίκα, ὦ! τῆς χάριτος, θείας πληροῦται τῆς δωρεᾶς. Καὶ δὴ τὸν ἄμβωνα ἀνιών κατὰ τὴν ἐβδόμην, τὸ «ἡ Παρθένος σήμερον» ὑπερφυῶς ἐξεβόησεν, οἱ δὲ ἀκούοντες κατεπλήττοντο καὶ χάριτη ἐκ τοῦ σχεδὸν τὴν ἡγὼ κατετίθεντο, ἀγγελικὸν γὰρ ἔωκει τὸ μέλος ἐξάδοντος. Ἀπανταχοῦ τοίνυν διαδοθέντος τοῦ θαύ-

ματος, ἅπαν στίφος τῆς πόλεως συν-
δραμὸν τὸν αἶνον ἀφωσιώσαντο.
Ρωμανὸς δὲ τῇ τοῦ Λόγου Μητρὶ
τὴν χάριν ἀποτινύς, μέλη ἐξαίσια
τινα ἀρμοςάμενος ἐν ταῖς Αὐτῆς
ἐορταῖς ἐγκατέσπειρεν. Εἴτα καὶ τῇ
εἰσόδῳ ταύτης «ὁ καθαρῶτατος
ναός» ἐμφανεία ταύτης συνέταξεν
καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ ἐορταῖς ὁ-
μοίως ἐνήργησεν. Ὠνόμασεν οὖν τὸ
πρῶτον Κοντάκιον, διὰ τὸ τοῦ χάρ-
του, κοντάκιον, ὃ ἡ Θεοτόκος τοῦτω
ἐψώμισε, ἀφοῦ καὶ τὴν χάριν ἐδέ-
ξατο· τὸ δὲ δεύτερον, οἶκον· ἐν τῷ
σεβασμῷ οἴκῳ αὐτῆς, τῷ ἐν τοῖς
Κύρου λεγομένῳ, τοῦτο δὴ τὸ ὑπερ-
φυῆς ἐπράχθη τεράστιον, ἵνα ἀεί-
μνηστον καὶ ταῖς ἐξῆς γενεαῖς εἴη
διὰ τῶν κλήσεων, τὸ τῆς Θεομήτο-
ρος ξένον τεράστιον, διὰ γὰρ τοῦτο
καὶ ἐν τῇ ἐβδόμῃ ᾠδῇ καὶ ἐπάνω
τοῦ ἁμβωνος ψάλλονται, ὅτι κατ'
ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς ᾠδῆς ταύτης
γέγονε καὶ τῷ τοιοῦτῳ ὑπνωσε τόπῳ
καὶ τὸ μέλος ἀρχῆθεν ἐφθέγγατο.
Ἐποίησε δὲ Κοντάκια, ὑπὲρ τὰ χί-
λια, δι' ἀκροστοιχιῶν ἐνὶ ἐκάστῳ
ἀγίῳ καὶ ἐορτῇ λεγουσῶν «Ρωμα-
νὸς ἐλεεινὸς ἢ τοῦ ταπεινοῦ Ρωμα-
νοῦ» καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ κατὰ ἄλ-
φάβητον δὲ πολλάκις ταῦτα ἐκφέ-
ρει, πλὴν τὰ πολλὰ παρωσαμένης τῆς
Ἐκκλησίας εὐρίσκονται μόνον καθ'
ἡμέραν ἐν καὶ μόνον εἰς μνήμην τοῦ
θαύματος· καὶ ταῦτα μὲν περὶ κον-
τακίου καὶ οἴκου.

Περὶ Ἐξαποστειλαρίου

Τὰ δὲ ἑξαποστειλάρια, ὁ σοφὸς
Λέων πρῶτος ηὔξησε καὶ ἐπλάτυνεν,
ἐκλήθησαν δὲ οὕτως καὶ ἐν οἷς κεῖν-
ται τόποις ἐτάχθησαν, ὅτι πρὸ τοῦ
ἐπινοηθῆναι ταῦτα καὶ μετὰ τὸν κα-

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΔΕΗΣΕΙΣ

ΜΕΤΑ ΔΣΜΑΤΙΩΝ

«Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα
μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν».

ΔΕΗΣΙΣ Α'.

Ὅπως αἱ προσευχαὶ ἡμῶν εἰσακούωνται.

«Γρηγορεῖτε καὶ προσεύ-
χεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς
πειρασμόν», παρήγγειλας ἡμῖν, πα-
νάγαθε Σῶτερ.

Τὴν σωτήριον ταύτην παραγγελί-
αν Σου οὐδέποτε θέλωμεν λησμονήσῃ·
ἀλλ' ἀδιαλείπτως εἰς Σὲ τὸν νοῦν ἀτε-
νίζοντες, καὶ τὴν καρδίαν ἀνυψοῦντες,
διὰ τῆς οὐρανοῦ δρόσου τῆς προσευ-
χῆς τὴν ψυχὴν ἡμῶν θέλωμεν ἐξαγιά-

νόνα τελεσθῆναι, ἥδη τῆς ἡμέρας ὑ-
παυγαζούσης, τὰ λεγόμενα «Φωτα-
γωγικά» ἐψάλλοντο, ἃ οὕτω λέγου-
σιν «ἑξαπόστειλον Κύριε τὸ Φῶς
σου» καὶ τὰ ἐξῆς. Ὑπελόμενοι οὖν
ἐκεῖνα λέγειν, ἐν τοῖς τόποις ἐκεῖ-
νων ταῦτα κατέταξαν, ἵνα δὲ γνώ-
ριμον εἴη τῷ ὀνόματι ἐκείνῳ ταῦτα
ὠνόμασε, διὰ τὸ ἑξαπόστειλον, δη-
λαδὴ λέγειν. Ἦκουσα δέ τινων λε-
γόντων, ὅτι μᾶλλον ταῦτα οὕτω κε-
κλῆσθαι, διὰ τὸ μετὰ τὴν ἀνάστασιν
ἑξαποστεῖλαι τὰς Μυροφόρους Χρι-
στίος, πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, κά-
κεινους πάλιν εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἄλλα-
χοῦ. Κάντεῦθεν τὸν βασιλεῶ Λέοντα
τὸν σοφὸν τὰ ἐωθινὰ ποιήσαντα,
ταῦτα δὴ διηγούμενα. Καὶ μετὰ τὴν
ἀνάστασιν οὕτω τοῦτα μετωνόμασαν
ἐξ ἐκείνων δὲ καὶ τὰ λοιπὰ γενόμε-
να ὕστερον, οὕτως ὀνομασθῆναι.
Ἐμοὶ μέντοιγε τὸ πρῶτον εἶναι δο-
κεῖ ἀσφαλέστερον. (Ἀκολουθεῖ)

ζει, ὅπως τῶν καρπῶν τῆς εὐσεβείας ἀπολαύωμεν, καὶ εἰς πειρασμὸν μὴ εἰσέλθωμεν.

Τὸ ἐκπληκτικὸν μεγαλεῖον τῶν πανσόφων ἔργων Σου, Κύριε, τὴν δοξολογίαν Σου, ἐκ τῶν σπλάγχνων ἡμῶν προκαλεῖ.

Ἡ συναίσθησις δὲ τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν, τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν ἱκεσίας ἐνώπιον Σοῦ, τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, ἀνυφοῖ.

Ἀναλογιζόμενοι δὲ τὰ θεῖα καὶ ἄπειρά δωρά Σου καὶ τὴν ἀδιάλειπτον ὑπὲρ τῶν πλασμάτων Σου πρόνοιαν, διὰ τῆς προσευχῆς ἡμῶν Σοὶ εὐχαριστοῦμεν καὶ Σὲ εὐλογοῦμεν.

Περίλυπον τὴν ψυχὴν ἕως θανάτου ἔχων, Σὺ, ὁ θεάνθρωπος, τρεῖς ἐν Γεθσημανῇ προσηυχήθης. Τὸ θεῖόν σου παράδειγμα ἀκολουθοῦντες, οὐδέποτε καὶ ἡμεῖς θέλομεν παύσει προσευχόμενοι, ὅπως ἐν τῇ προσευχῇ παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν ἐν ταῖς θλίψεσιν ἡμῶν ἀνευρίσκωμεν.

Ἄλλ' ὅπως αἱ ἱκεσίαι ἡμῶν εὐπρόσδεκτοι γίνονται. οὐχὶ ἀπὸ τῶν χειλέων, ἀλλ' ἐκ βάθους καρδίας καὶ πλήρεις ἀγίας κατανύξεως τὰς προσευχὰς ἡμῶν θέλομεν ἀποτείνειν.

Οὐδέποτε δὲ θέλομεν παύσει τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν τὸ θέλημα ποιοῦντες, ὅπως μετὰ θάρρους καὶ ἐλπίδος ἐνώπιον Αὐτοῦ διὰ τῆς προσευχῆς ἐμφανιζώμεθα διότι, ὡς εἶπας, οὐχὶ οἱ λέγοντές Σοι, Κύριε, Κύριε, ἀλλ' οἱ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐνοῦρανοῦς, εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελεύσονται.

Φώτισον λοιπὸν ἡμᾶς, πανάγαθε Κύριε, ὅπως διὰ τῆς ἐγκαρδίου ἡμῶν προσευχῆς, παρηγορίαν ἐν ταῖς θλίψε-

Λ Ο Γ Ο Σ

Ἐκφωνηθεῖς ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μασσαλίας κ. Jean Delay κατὰ τὴν δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς πόλεως ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Notu—Dame de la Garde τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1944.

Ἀνταπόκρισις

Φίλος μας ἐμπορευόμενος ἐν Μασσαλίᾳ μᾶς ἔστειλε τὸν λόγον, ὃν ἐξεφώνησεν ἐκεῖ ὁ φιλέλλην καὶ ἑλληνολάτρης περὶ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά Ἀρχιεπίσκοπος Μασσαλίας Σεβ. Delay κατὰ τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὃν μετέφρασεν ὁ ἐγκριτος καὶ λόγιος ὁμογενὴς κ. Δ. Κλοκανᾶς καὶ τὸν ὅποιον εὐχαρίστως δημοσιεύομεν.

Ἀνταποκρινομένη εἰς μίαν θεομὴν πρόσκλησιν τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μασσαλίας, ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῇς τοὺς ἀξιωτάτους ἀντιπροσώπους τῆς, σύμπασα προσῆλθε τῇ Κυριακῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου εἰς τὴν Κρύ-

σι, καὶ ἐνίσχυσιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θεῶν Σου ἐντολῶν ἀνευρίσκωμεν.

Ἐξάγνισον δέ, ὦ Θεέ, τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἀπὸ παντὸς ρύπου καὶ ἁμαρτίας, ὅπως ἡμεῖς μὲν ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σὲ ἱκετεύωμεν καὶ Σὲ εὐλογῶμεν, Σὺ δέ, ὦ ὕψιστε, εὐμενῶς τὰς προσευχὰς ἡμῶν εἰσακούῃς. Ἀμήν.

Προσεύχεσθε, εἶπας, καὶ προσηυχήθης Πολλάκις, ὦ Σῶτερ, ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ προσευχὴν θεῖαν εὐηρεστήθης Ἡμᾶς νὰ διδάξης τοὺς εὐσεβεῖς.

Ἄλλ' ὅπως ἀκούῃς τὰς ἱκεσίας,

Θεέ, Σὺ θέλεις καρδίαν ἁγνὴν.

Λοιπὸν ἐλευθέρος πάσης κακίας

Ἀνάδειξον πάντας, Σῶτερ. Ἀμήν.

πτην τῆς Notu—Dame de la Garde διὰ μίαν ἐπίσημον εὐχαριστήριον Δοξολογίαν. Θερμαὶ δεήσεις ἀπηυθύνθησον πρὸς τὴν παρθένον, Μητέρα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξετελέσθησαν ὥραϊα λειτουργικὰ ἄσματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ περίφημος ἀκάθιστος Βυζαντινὸς ὕμνος.

Ἡ Κρύπητὴ ὑπῆρξε πολὺ μικρὰ διὰ νὰ συμπεριλάβῃ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν, τὸ ὁποῖον ἀδελφικῶς ἠνωμένον εἰς μίαν κοινήν εὐλάβειαν πρὸς τὴν Θεοτόκον, ἔλαβε μέρος μετ' εὐσεβείας καὶ συγκινήσεως εἰς αὐτὴν τὴν συγκέντρωσιν, καθ' ἣν εἰς τὴν ὥραϊαν τῶν γλῶσσαν καὶ τὴν ἀρχαιοπρεπῇ λειτουργίαν τῶν ἐπεφύλαξαν μέγα μέρος τῶν δεήσεών τῶν εἰς τὴν Πατρίδα τῶν Ἑλλάδα, μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι τόσον στερῶς συνδεδεμένοι. Μετὰ τὸ τέλος τῆς δοξολογίας ὁ Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Μασσαλίας Monseigneur Delay, ὁ ὁποῖος ἐχοροσταίει, ἐξέφωνήσε τὸν κάτωθι λόγον γαλλιστί :

Κύριοι.

Λίαν ἀγαπητοὶ ἐμοὶ ἀδελφοί,

Ἡ Παρθένος Μαρία, ἥτις κατέχει τόσον μεγάλην θέσιν ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν εὐσεβείᾳ, σὰς υποδέχεται τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ μετὰ λίαν μητρικῆς ἀγαλλιάσεως, ἀπολογουμένη διὰ τῆς φωνῆς μου, ὅτι δὲν συνήθροισεν ὑμᾶς ἐντὸς τοῦ ὥραϊου Βασιλικοῦ αὐτῆς ναοῦ, μωλωπισθέντος κατὰ τὰς τελευταίας μάχας, ἀλλὰ ἐν τῇ ταπεινῇ ταύτῃ Κρύπτῃ.

Ἐπ' ὀνόματί Της ἔσχον τὸ θάρρος νὰ σᾶς προσκαλέσω, ἐν πάσῃ ἀπλότῃ, ὅπως προσέλθῃτε πάντες καὶ Τῇ ἀπευθύνῃτε τὴν παροῦσαν δοξολογίαν Ἐπ' ὀνόματί Της εὐχαριστῶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, τοὺς ἐπαξίους ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας καὶ πάντας τοὺς ἐνθάδε παρευρισκομένους πιστοὺς, ὅτι εἰσήκουσαν τὴν ὅλως ἀδελφικὴν

πρόσκλησίν μου καὶ προσῆλθον, ὥς διὰ πυροὶ προσκυνηταί, πρὸς Ἐκείνην, τὴν ὁποίαν, μεταβληθέντες ὀλίγον εἰς Μασσαλιώτας, ἀποκαλεῖτε ὥς ἡμεῖς «Καλὴν Μητέρα».

Τὸ πᾶν ἐνώνει, μάλιστα εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἐκείνους οἵτινες ἀνέχονται εἰς τὸν ἴδιον πολιτισμὸν καὶ ἀποδέχονται μετ' εἰλικρινοῦς καρδίας τὸ Διάγγελμα, τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς προσήνεγκεν εἰς τὸν κόσμον καὶ τὸ ὁποῖον τὸ θεῖον παράδειγμα καὶ ἡ προστασία τῆς Μητρὸς του βοηθοῦσιν ἡμᾶς, ὅπως τὸ κατανόησωμεν καὶ τὸ πραγματοποιήσωμεν. Κοινὸς πολιτισμὸς! Εἶναι εὐκόλον ἐν Μασσαλίᾳ νὰ ἐννοήσωμεν τὸ βάθος αὐτῆς τῆς πραγματικότητος.

Ἡ ἱστορία πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι 600 ἔτη πρὸ τῆς χρονολογίας ἡμῶν, οἱ Φωκαεῖς, τολμηροὶ θαλασσοπόροι καὶ δεινοὶ ἔμποροι, ὠθηόμενοι παρὰ τῆς ὀψοκινδύνου φύσεώς των, ἔφθασαν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ἡμῶν καὶ ἐγκατασταθέντες, ἱδρυσαν τὴν Μασσαλίαν. Δι' αὐτῶν ἡ χώρα ἡμῶν ἔλαβε τὴν γλῶσσαν τῆς καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς. Δι' αὐτῶν, οὐ μόνον τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ἡμετέρας γῆς, ἀλλὰ βραδύτερον ὅλοκληρος ἡ πατρις ἡμῶν, ἐδέχθη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ των, ὁ ὁποῖος τόσον περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Δύο αἰῶνας μετέπειτα, ὁ Αἰσχίνης, ὁ ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους, ἔγραφεν : «Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες διηγάγομεν βίον ἀνώτερον τοῦ ἀνθρώπινου καὶ ἡ ἀφήγησις τῶν πράξεών μας θέλει ἐκπλήσσει αἰωνίως τοὺς μεταγενεστέρους». Ἐλεγε τάλῃθι : Οἱ φιλόσοφοι, οἱ ρήτορες, οἱ ποιηταί, οἱ πολιτικοί, οἱ καλλιτέχναι Ἕλληνες εἶναι ἀκόμη τὸ ἀντικείμενον τοῦ θαυμάσιου ἡμῶν καὶ αἰσθανόμεθα ἀληθῶς ὅτι εἶναι οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν εἰς τοιοῦτον ση-

μειον, ὥστε νὰ ἐπιδοκιμάζωμεν πληρέστατα τὸν ἰσχυρισμὸν ἑνὸς συγχρόνου ἡμῶν συγγραφέως καὶ θαυμαστοῦ τῆς Ἑλλάδος: «Πᾶς πεπαιδευμένος Γάλλος ἔχει πάντοτε ἐν υἱκὸν συναίσθημα πρὸς τὴν Ἑλλάδα».

Τὸ συναίσθημα τοῦτο εἶναι ἰδιαίτερος ζωηρὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Μασσαλιωτῶν, τῶν ὁποίων ἡ πόλις διетήρησε πάντοτε μὲ τὴν πρόσω Ἀνατολὴν στενὰ σχέσεις, οἵτινες ἀποτελοῦσι σοβαρὸν μέρος τῆς ἱστορίας τῆς Μασσαλίας καὶ ἐξησφάλισαν ἐν μέρει τὴν εὐημερίαν της. Ὑπῆρξε πάντοτε εὐτυχὴς καὶ υπερήφανος νὰ στεγάσῃ λαμπρὰν καὶ φιλόπονον Ἑλληνικὴν παροικίαν, ἣτις ἀποτελεῖ πολὺτιμον πηγὴν πλούτου τῆς πόλεως.

Ἀλλὰ περισσότερον ἔτι ἀπὸ τὴν μακρὰν καὶ ὥραϊαν ἱστορίαν, μία κοινὴ πίστις μᾶς συνδέει βαθέως. Τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο δῶρον παρελάβομεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν αὐτὴν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ Μασσαλία πάντοτε προσητένισε. Μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες ἔλαβον τὸ Διάγγελμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἀπεδέχθησαν, ἐσηματίσθη διὰ παντὸς δεσμὸς πνευματικὸς ἀφθάστου δυνάμεως. Αἱ διάφοροι περιπέτειαι τῆς ἱστορίας δὲν δύνανται νὰ τὸν καταστρέψωσιν. Αἰσθανόμεθα πάντες αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν δύναμιν καὶ τὴν προφύτητα ἐν τῇ ζωογόνῳ ταύτῃ πίστει. Ἡ εὐσέβεια πρὸς Ἑκείνην, τὴν ὁποίαν ἡ Σύνοδος τῆς Ἐφέσου, ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τῶν πιστῶν, ἀνεκῆρυξε «Θεοτόκον», Μητέρα τοῦ Θεοῦ, τυγχάνει δόγμα οὐσιώδες καὶ φίλτατον εἰς τὰς καρδίας μας. Τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἐν τῷ προνομιούχῳ τούτῳ ναῶ, ἐπιθυμοῦμεν πάντες νὰ διαβιβάσωμεν διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῆς καρδίας τῆς Μητρὸς ταύτης, τὰς χάριτας καὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν.

Αἱ χάριτες ἡμῶν! Εἶναι ἀνάλογοι

τῶν κινδύνων οὓς διетρέξαμεν, τῶν θλίψεων καὶ ζημιῶν, ἃς ὑπέστημεν καὶ τῆς πεποιθήσεως ὅτι διεφύγομεν, θείᾳ ἀρωγῇ, μεγαλυτέρας καταστροφᾶς καὶ ὅτι ἐν ταῖς τάλαιπωρίαις ἡμῶν, ἰσχυραὶ ὑπερφυσικαὶ βοήθειαι, ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἀγωνίαν ἡμῶν, μᾶς ἐστήριξαν καὶ μᾶς παρεμύθησαν. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀπέφυγεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου καὶ ἔνεκα τούτου νὰ φέρῃ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ βαρύντατον σταυρόν. Πνευματικὴ σύγχυσις: Δι' ὅντινα βλέπει πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ πλάγι θριαμβεύει καὶ ὅτι ἡ βιαία δύναμις ὑποτάσσει ὑπὸ σιδηροῦν ζυγὸν τόσα φιλειρηνικά ἔθνη. Θλίψις καρδίας συντετριμμένης: Διὰ βιαίους ἀποχωρισμούς, διὰ τὴν θλιβεράν κατάστασιν τῶν αἰχμαλώτων, τῶν ἀπαχθέντων, τῶν ἐξορίστων, τῶν θυμάτων ἀστυνομίας προθύμου εἰς πᾶν ἔγκλημα καὶ εἰς ζημίας τόσων περιουσιῶν, τόσων οἰκογενειακῶν ἐστιῶν, καταστροφᾶς κτημάτων καὶ ἀγρῶν, πυρπολήσεις ἐργοστασίων! Καὶ τί εἰπεῖν περὶ τῆς πατριωτικῆς ἀγωνίας τῶν χωρῶν ἡμῶν, κατακεκλυσμένων ὑπὸ ξένων στρατιῶν, ὑποκυπτουσῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἐπαχθοῦς κατοχῆς, ἣτις ἡπείλει τὴν ἐκμηδύνειν οὐχὶ μόνον τῶν περιουσιῶν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ψυχῆς τῶν πατρίδων ἡμῶν!

Διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, τῆς ἀνδρείας τῶν στρατῶν, τῆς ἀντιδράσεως τῶν λαῶν, βλέπομεν ἤδη πραγματοποιουμένην τὴν μακαρίαν ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΝ: ὁ ἐχθρὸς εὐρίσκεται σχεδὸν πανταχοῦ πέραν τῶν γαλλικῶν συνόρων καὶ ἡ χώρα ἡμῶν, ἡ Ἑλλάς, παρίσταται εἰς τὴν πανταχόθεν ὑποχώρησίν του, εἰς σημεῖον ὥστε ἐν τῇ μαγευτικῷ ὀνόματι Πρωτευούσῃ σας, ἡ σημαία ὑμῶν κυματίζει, ὡς μανθάνομεν, ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως! Οἱ σοβαρότεροι τῶν κινδύνων ἔχουσιν ὅθεν ἀποσοβηθῇ, ἡ Ἑλευθερία δύνανται νὰ ἐ-

πανέλθῃ ἀφοῦ αἱ αὐτολογιζόμεναι ἀήτητοι δυνάμεις συνετρίβησαν καὶ αἱ ψχαί, ἐκπεύγουσαι ἐκ τῆς πίεσεως πνιγερᾶς δοξασίας, δύνανται νὰ ἀναζήσωσιν ἐν τῇ ἁρμοζούσῃ αὐταῖς πνευματικῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Διὰ τοῦτο, ἐν μιᾷ καρδίᾳ καὶ μὲ διάπυρον προσευχὴν, εὐχαριστοῦμεν τὸν Θεόν, μέσῳ τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Μητρὸς, διὰ τὰς ἰδιαιτέρας χάριτος ἃς ἐπεδαψίλευσεν ἡμῖν καὶ διὰ τὴν προστασίαν ἣν ἐχορήγησεν εἰς τὰς οἰκαγενείας καὶ τὰς πατρίδας ἡμῶν.

Καὶ διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Θεομήτορος θέλουσιν ἐπίσης ἀνέλθει πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα Του, αἱ πλήρεις πίστεως ἐπικλήσεις ἡμῶν! Ἐπικλήσεις ἀπαραίτητοι, καθότι πολλοὶ κίνδυνοι ἀπειλοῦσιν ἡμᾶς καὶ πλεῖστα νέφη καλύπτουσιν ἀκόμη τὸν Οὐρανόν. Ὁ πόλεμος δὲν ἔπαυσε· περικυκλωμένος πανταχόθεν, ὁ ἐχθρὸς ἀνθίσταται εἰς σημεῖον δυνάμενον νὰ ἀπαιτήσῃ ἰέας θυσίας. Εἶθε αἱ διάπυροι ἡμῶν εὐχαὶ νὰ ἐπιτύχωσι ταχεῖαν καὶ ὁλοσχερῇ νίκην διὰ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα. Εἶθε ἡ νίκη αὕτη νὰ ἀποβῇ ἡ τελειωτικὴ ἐπικύρωσις τῆς εἰρήνης. Αἱ συνθῆκαι, ὅσον συνεταὶ καὶ ἐπιδέξιαι καὶ ἂν εἶναι, δὲν θὰ ἐπιφέρωσιν οὐδεμίαν ἀλλαγὴν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους καρδίας καὶ ἐν τούτοις μόνον μία τοιαύτη ἀλλαγὴ, ἃς εἴπωμεν, μία μετάνοια θὰ ἦτο ἡ μᾶλλον τελεσφόρος ἐγγύησις εἰρήνης βασιζομένης οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῆς δυνάμεως τῶν ὅπλων, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐπὶ τῆς ἀφοπλίσεως τῶν πνευμάτων.

Αὐτὴν τὴν εἰρήνην, τὴν μόνην ἀληθῆ, διότι θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τάξεως, ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἐργασθῶμεν παντὶ σθένει ὅπως τὴν ἐγκαταστήσωμεν.

Εἰρήνην, ἐν πρώτοις, ἐν πάσῃ συνειδῇσει ἐνθα ὁ Θεὸς ἔχει τὴν θέσιν Του.

Εἰρήνην ἐν ταῖς οἰκογενείαις, ταῖς ἰδρυθείσαις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ πισταῖς εἰς τὸν Νόμον Του.

Εἰρήνην κοινωνικὴν, ἐν παντὶ ἔθνει, διὰ τῆς νίκης τῆς δικαιοσύνης κατὰ τοῦ ἐγωῖσμοῦ, καὶ τῆς φιланθρωπίας κατὰ τοῦ μίσους καὶ τῆς βίας.

Εἰρήνην, τέλος, διεθνῇ, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συνειδῶτων καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ, ἥτις δέον νὰ συνδέῃ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν Ἑθνῶν ζώντων ἐν σεβασμῷ τῆς ἀνεξαρτησίας των καὶ τῆς ἰδιαιτέρας ἐκάστου κλίσεως, διατεθειμένων νὰ ἀνταλλάσσωσι τὰ πλούτη των καὶ νὰ ἀλληλοβοηθῶνται.

Ἀλλὰ τὸ ἰδανικὸν τοῦτο, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν χριστιανικὸν πολιτισμόν, δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἂν μὴ ὑπερφυσικαὶ δυνάμεις προστεθῶσιν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους τοιαύτας. Πᾶσαι αἱ ὑλιστικαὶ θεωρίαι εἶναι καταστρεπτικαὶ καὶ πᾶσαι αἱ εἰδωλολατρεῖαι θανάσιμοι. Ἐν τῇ ἀνοικοδομῇ τοῦ κόσμου οὐδεὶς δύναται νὰ παραλείψῃ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον, ὅστις εἶναι ὁ Χριστός, καὶ ἡ ἱστορία ἀποδεικνύει τὴν ἀλήθειαν τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ Saint Hilaire: Δὲν ὑπάρχει τι πλέον ἐπικίνδυνον διὰ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν μὴ ἀποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ, διαβεβαιώσεως ἥτις συμφωνεῖ μὲ ἐκείνην συγχρόνου τινός: «Ἡ κόλασις ὑπάρχει παντοῦ ὅπου λείπει ὁ Χριστός».

Εἰς τὸν ἄφρονα τοῦτον κόσμον, ὅστις τὸν ἀγνοεῖ ἢ τὸν ἀπέρριψεν, ἃς φέρωμεν τὸν Χριστόν, ὅστις τῷ εἶναι τόσον ἀπαραίτητος. Ἴσως ἡ τραγωδία, ἐν ἣ εἶναι βυθισμένος, τὸν ἔχει προετοιμάσει πρὸς ὑποδοχὴν Του, ἐὰν εἶναι ἀληθές, ὥς ἐγράφῃ, ὅτι «πανταχοῦ ὅπου ὑποφέρουσι καὶ ἐλπίζουσιν αἱ ἀνθρώπιναι καρδίαι, ὁ Χριστὸς ἐγκαθιστᾷ τὴν κατοικίαν Του».

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ εἴμεθα ΦΙ-

ΛΕΙΡΗΝΙΚΟΙ ἐν τῇ ὥραιότερᾳ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, δημιουργοῦντες τὴν **ΕΙΡΗ-ΝΗΝ**, συμφώνως πρὸς τὸ θαυμάσιον καθήκον ἡμῶν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης, οἵτινες δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ τοὺς ἤδη χριστιανικοὺς λόγους, οὓς ὁ ποιητὴς σας ἔχετε ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Ἀντιγόνης: «Ἐγεννήθη διὰ νὰ ἀγαπῶ καὶ οὐχὶ διὰ νὰ μισῶ».

Ἐγεννήθη διὰ νὰ ἀγαπᾷ, καὶ μὲ ἀγάπην ἄπειρον, ἡ γλυκεῖα Μήτηρ, ἥ προσφέρομεν τὴν διάπυρον διαβεβαίωσιν τῆς ἀπείρου εἰγνωμοσύνης ἡμῶν. Ἐπὶ τῆς ἀγάπης ταύτης βασιζόμεθα ὅπως ἐπιδασκεύσῃ εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, εἰς τὰς οἰκογενεῖας μας, εἰς τὰς Πατρίδας μας, τὰς λίαν μητρικὰς εὐλογίας Της.

Ἀμήν.

Ἐν Μασσαλίᾳ. Μετάφρασις Δ. Κλοκανᾶ

ΣΤΗΛΗ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΓΝΩΜΗΣ

Θέτομεν τὸ ἐρώτημα:

Ποῖα τὰ αἷτια τῆς σημερινῆς θρησκευτικῆς παρακμῆς καθ' ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον, μὴδὲ τοῦ ἁγίου ὅρου, ἐξαιρουμένου;

Ἡ στήλη αὕτη ἀνοίγεται διὰ νὰ δημοσιεύωνται αἱ ἀπαντήσεις τῶν κ. κ. συνδρομητῶν, οἱ ὅποιοι παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλουν τὰς γνώμας των πρὸς δημοσίευσιν δωρεὰν ἀπὸ τοῦ Πρωτεπιστάτου, τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἱερῶν μονῶν, τοῦ κ. Πολιτικοῦ Διοικητοῦ, τῶν Καθηγουμένων, τῶν λοιπῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν καὶ ὅλων τῶν λαϊκῶν θεολόγων καὶ μὴ, τῶν ἐχόντων σχετικὰς γνώσεις.

ΣΤΗΛΗ ΔΩΡΕΩΝ

Τὸ ταμεῖον τοῦ περιοδικοῦ εἶναι πρὸ πολλοῦ κενόν. Ἡ ἄρνησις τῆς πληρωμῆς τῆς μικρᾶς συνδρομῆς παρὰ τῶν ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι κ. κ. συνδρομητῶν, ιδίως τῶν ἱερῶν Μονῶν τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, αἵτινες ὀφείλουν τὴν συνδρομὴν των ἀπὸ τοῦ α'. ἔτους, ἔκαμαν ὥστε νὰ ἐπιβαρύνεται ὁ προϋπολογισμὸς καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ νὰ ἀπειλῇται ἡ διακοπὴ τοῦ ἔργου. Ἐὰν οἱ ἀγιορεῖται, Μοναὶ καὶ μοναχοί, δὲν ἐπλήρουν μὲ εὐχαρίστησιν τὴν συνδρομὴν των, θὰ εἴχομεν διακόψει ἀπὸ καιροῦ. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκόμη εὐχαριστοῦμεν τοὺς ἀγιορεῖτας μοναχοὺς.

Ὅσοι λοιπὸν ἐκ τῶν δυναμένων νὰ ἐνισχύσουν τὸ περιοδικὸν καὶ εὐρίσκουν αὐτὸ χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον, δύνανται νὰ τὸ ἐνισχύσουν. Δὲν εἶναι δυνατόν, περιοδικὸν μὲ 500 συνδρομητὰς, ἐκ τῶν ὁποίων πληρώνουν μόνον τὸ 1)3 τὰς συνδρομῆς των, νὰ σταθῇ. Τὰ μεγάλα ἔξοδα σήμερον, δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἀποστείλωμεν εἰσπράκτορα καὶ οὕτως ἐργαζόμεθα μόνον μὲ ἐπιταγὰς.

Θὰ γραφοῦν λοιπὸν εἰς τὴν στήλην αὐτὴν τὰ ὀνόματα ὧς δωρητῶν, ὅσοι θὰ στείλουν ἐπὶ πλεόν τῆς κανονικῆς συνδρομῆς τῶν 3.000 δραχμῶν.

Δωρηταὶ λογίζονται καὶ οἱ ἐγγράφοντες ἄνω τῶν 5 συνδρομητῶν ἀποστελλόντων τὰς συνδρομὰς των.

ΟΝΟΜΑΤΑ ΔΩΡΗΤΩΝ

1) Ἰεζεκιὴλ Μητρ. Θεσσαλιώτιδος

2) Ἱ.Μ. Καρὰλλοῦ Ἀγ. Ὁρ. 5.000

3)	»	Γρηγορίου	»	5.000
4)	»	Διονυσίου	»	5.000
5)	»	Ξενοφώντος	»	5.000
6)	Γαβριήλ ιερ. Κελλ. Προφήτου Ἡλίου Προβάτα Ἁγίου Ὄρος			5.000
7)	Κων)νος Γωγοβίτης ἱερεὺς Ἀγριᾶς			3.000
8)	Ἀχιλλ. Ξανθούλης ἱατροῦ δραχ.			4.500

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

Η ΡΟΖΑ ΤΟΥ ΤΑΝΝΑΝΒΟΥΡΓΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 116 τοῦ ΣΤ'. ἔτους)

Ἄλλ' ἡ ἀγαθὴ νεάνις δὲν εἶπεν ὅτι εἶχε στερηθῇ τοῦ ἰδικοῦ της προσκεφαλαίου ἵνα τὸ δώσει εἰς τὸν πατέρα της. Ὁ εὐγενὴς Ἐδελβέρτης πλήρης ζωηροτέρας χαρᾶς ὧν εἶπε, «Συνέφαγον μὲ τὸν αὐτοκράτορα ἀλλ' οὐδὲν εἰσέτι δαίπνον δὲν μὲ ἀποκατέστησε τόσον εὐτυχῇ, καὶ δὲν μὲ ἐξωογόνησε τοσοῦτον, ὅσον τὸ παρόν. Εἶθε ὁ Ὑψιστος Θεὸς νὰ σὲ ἀνταμείψῃ διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα σου φιλοστοργίαν σου.» Καὶ ὅμως ἡ εὐχαρίστησις τῆς Ῥόζας ὑπερέβαινε τὴν τοῦ πατρὸς της. Ποτὲ αὕτη ἐπὶ τῆς ζωῆς της δὲν ἐγεύθη εὐτυχίαν τόσῳ καθαρὰν καὶ γλυκεῖαν ὅσῳ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ἡδυνήθη νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ δώσαντος εἰς αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν. Αἰσθανομένη δὲ ἡ Ῥόζα βαθέως τὴν ἀλήθειαν τούτων τῶν λόγων «Εὐτυχέστερος ὁ δίδων ἢ ὁ λαμβάνων ἐστίν,» ἔλεγεν· «ὦ! τίνα εὐχαρίστησιν ἡδύναντο νὰ ἀπολαμβάνωσιν οἱ πλούσιοι, ἐὰν ἤξευρον νὰ ἐκτιμήσωσι τὸ γνωμικὸν τοῦτο; Καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα τὰ λίαν εὐποροῦντα ἐὰν δύνωνται νὰ προσφέρωσιν ἀνακούφισιν καὶ βοήθειαν εἰς τὰς δυστυχίας τῶν

γονέων των, ὅποια ἤθελεν εἶσθαι ἡ εὐτυχία των; Ἦθελον βεβαίως ἀπὸ τοῦδε γεύεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς τὰς ἐν οὐρανῷ μελλούσας ἀγαλλιάσεις.»

Ἡ Ῥόζα ὑποχρεωμένη ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐργασίαν της πρὸς ἐτοιμασίαν τοῦ δαίπνου τῆς φύλακος καὶ τῆς οἰκογενείας της, πῆχθη τὴν καλὴν ἐσπέραν εἰς τὸν πατέρα της, ἀποχαιρετῶσα αὐτὸν τρυφερῶς. Ἄλλ' ὁ ἱππότης ἀπέναντι μιᾶς παραδειγματικῆς ζωηροτάτης καὶ λίαν εὐχαρίστου χαρᾶς, ἐμψυχούσης τὴν πατρικὴν αὐτοῦ καρδίαν, εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀληθοῦς τῷ ὄντι θησαυροῦ, ὅνπερ ἔβλεπεν εἰς τὴν θυγατέρα του, ἐδυσκολεύθη νὰ δοθῇ εἰς ὕπνον, ὅτε τέλος γλυκὺς καὶ εἰρηνικὸς κατέλαβεν αὐτόν, μεθ' ὃν ἐγερευθὲς ἡσθάνετο ἑαυτὸν καλῶς ἐνδεδυμωμένον.

Ἐκτοτε ἡ Ῥόζα εὗρε τὸ μέσον τῆς καθ' ἑκάστην παροχῆς εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς νέας χαρᾶς, καὶ τὴν πρωτὴν ἐκάστης ἡμέρας προσέφερεν αὐτῷ, μὲ τὸ τεμάχιον τοῦ ξηροῦ του ἄρτου, ἐν ποτήριον γάλακτος, ἢ αὐτὰ βραστά, ἢ βούτυρον νωπόν, ὅπερ συνετέλει εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς υἰείας τοῦ δυστυχοῦς δεσμώτου. Ὅσακις δὲ πάλιν ἐλάμβανε καιρὸν, καὶ χωρὶς νὰ τὴν παρατηρήσωσιν οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φύλακος, διεφύλαττεν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς της τὸ μερίδιον τῆς παχείας μεσημβρινῆς σούπας της, εὐχαριστουμένη νὰ τρώγῃ αὕτη τὸν ἀδύνατον καὶ προωρισμένον διὰ τὸν πατέρα της κακόχυμον ζωμόν. Συχνάκις δὲ ἐδείπνει τὸ ἐσπέρας τὸ μερίδιον ψητοῦ τεμαχίου κρέατος, ὅπερ τῇ ἔδιδον τὴν Κυριακὴν, καθὼς προσέτι καὶ τὸ μέρος τοῦ γλυκίσματος, ἵνα προσφέρῃ ταῦτα τῷ πατρί της. Ἐφρόντιζε δὲ νὰ ἀνανεώσῃ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια ἐστόλιζον τὴν φιλακὴν του, καὶ τὰ ὅποια οὗτος παρατήρει πάντοτε μετὰ νέας εὐχαριστή-

σεως· καὶ δὲν ἔλειτε νὰ τῷ προσφέρῃ πάντας τοὺς καρπούς, οὓς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐλάμβανε. Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς νυκτερινῆς ἐφόδου τοῦ Κιουνερίκου ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Ἰαννανβούργου, καὶ τῆς αἰφνιδίου συλλήψεως τοῦ πατρός της, ἡ Ῥόζα φέρουσα εἰς τὰ ὦτα της ἐνώτια ἐστολισμένα μὲ πολυτίμους λίθους, πολλῆς ἀξίας, καὶ διασώσασα αὐτὰ ἐφρόντισεν, ἵνα διὰ τοῦ ἀνθρακῆως Βουρκάρδου τὰ πωλήσῃ, τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν χρήματα ἔχουσα, ἐποιεῖτο χρῆσιν αὐτῶν, προβλέπουσα διὰ τὸν πατέρα της τὰ πλέον ἀναγκαῖα πράγματα, καὶ καθ' ἑκάστην προμηθεύουσα αὐτῷ ποτήριον καλοῦ οἶνου, προξενούντος μέγα, διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ καλόν, καθ' ὅσον ἡ Ῥόζα ἔζη ἐπὶ τῆς γῆς διὰ μόνον αὐτὸν τὸν πεφιλημένον πατέρα της.

Ὁ δεσμοφύλαξ ἐπιφορητισμένος ὑπὸ τοῦ ἱππότητος Κιουνερίκου μὲ διαφόρους διαταγάς, ἐπανῆλθεν αἴφνης ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης εἰς τὸ φρούριον, ἵνα διέλθῃ ἡμέρας τινὰς ἐν αὐτῷ· ἐλθὼν δὲ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν δεσμοτῶν, ἐξεπλάγη καθ' ὃν καιρὸν ἠνέφξε τὴν θύραν τῆς φυλακῆς τοῦ Ἐδελβέρτου. «Ἐὰν ὁ ἱππότης Κιουνερίκος ἔβλεπε τοῦτο, ἀνέκραξε, σείων τὴν κεφαλὴν, ἤθελον βεβαίως καὶ ἐγὼ αὐτὸς πεμφθῇ ἐπίσης νὰ κατοικήσω κελλίον ἔχον καγκελωτὸν παράθυρον. Ἄλλ' ἄνευ ἀμφιβολίας ἡ τοιαύτη μου κατοικία δὲν θὰ παρεῖχέ ποτε τόσον εὐάρεστον θέαν. Μ' ὅλον τοῦτο πάντα ταῦτα μοὶ ἀρέσκουσι παρὰ πολὺ. Πόσον ὥραϊον πρᾶγμα εἶναι ἡ καθαριότης Ὀλίγη ἄσβεστος καὶ ἄμμος, μικρὸς κόπος καὶ ἐργασία ἐξήρκεσαν ἵνα μεταβληθῇ ἡ σκοτεινὴ αὕτη εἰρκτὴ εἰς δωμάτιον προξενούν ἑυχαρίστησιν εἰς τὸν θεώμενον αὐτό· ἐνῷ τοῦναντίον πολλοὶ ἄνθρωποι διὰ τῆς ὑπαρόχτητός των μεταβάλλουσι τὸν

θάλαμόν των εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν».

Ὁ φύλαξ ἐξῆλθε μετὰ τῆς Ῥόζας καὶ λαμβάνων σοβαρώτατον ὕφος εἶπεν: «Ἄκουσον, Ῥόζα, δὲν δύναμαι νὰ ἐλέγξω τὴν συμπάθειαν, ἣν σοὶ ἐμπνέει ὁ ἱππότης δεσμώτης. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ζητεῖς προσέτι νὰ ἀνακουφίσῃς τὴν τύχην αὐτοῦ, καὶ εἰς τοῦτο δὲν θέλω νὰ ἀντισταθῶ, ἐν τούτοις ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ εὐσπλαγχνία σου μὴ σὲ παρασύρῃ εἰς τὸ νὰ συντελέσῃς εἰς τὴν ἀπόδρασίν του, διότι ἔσο βεβαία ὅτι οὐδέποτε θέλεις δυνηθῇ νὰ ἐπιτύχῃς τοῦτο. Αἱ γέφυραι καὶ οἱ μοχλοὶ τῆς πύλης τῆς εἰσόδου τοῦ φρουρίου θὰ ἀντιτάξωσιν ἀκαταμάχητον ἐμπόδιον· μόνη δὲ ἡ ἀπόπειρα ἤθελεν ἐξαρχέσῃ ἵνα ἐπιφέρῃ τὴν δυστυχίαν μου. Ἐνεκεν τούτου οὐ μόνον θέλω ἀπολέσει τὸ στάδιόν μου καὶ τὸν ἄρτον μου, ἀλλὰ καὶ θέλουν μὲ ἀποδιώξῃ ἐκ τοῦ φρουρίου μετὰ τῆς συζύγου μου καὶ τῶν τέκνων μου. Ὁ κύριός μου ἐν τῇ δικαίᾳ ὀργῇ του εἶναι ἐπίσης ἱκανὸς νὰ μὲ φονεύσῃ. Τῷ ἐγγυήθην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ὅτι οἱ δεσμῶται θέλουν φυλάττεσθαι καλῶς. Ὅθεν σοὶ ἐπαναλαμβάνω, μὴ προξενήσῃς τὴν δυστυχίαν μου, καὶ μὴ ἐκθέτῃς τὴν ζωὴν μου». Ἀπαιτήσας μετὰ ταῦτα, ἵνα ἡ Ῥόζα τῷ ὑποσχεθῇ μετ' ὅρκου ὅτι θέλει ὑπακούσει εἰς τὰ παραγγέλματά του ταῦτα, ἀπῆλθεν. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΞΕΛΘΟΘΗ

Τὸ γλαφυρότατον καὶ ὠφελιμώτατον διήγημα ὁ Χριστὸς Νικᾶ ἢ ὁ Στρατὴς εἰς νέαν ἐκδοσιν 1946.

Ἀποστέλλεται ταχέως εἰς τοὺς ἐμβάζοντας Δρ. 1600 ἐλεύθερον ταχ. τελῶν.

Διὰ ζητουμένας πληροφορίας, δέον νὰ ἐσωκλησθῇ ἡ γραμματόσημον.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Διὰ τοῦ ἀνα χείρας μόνου ταύχους, συμπληροῦται τὸ Ζ'. ἔτος, περιλαμβά-
νον τοὺς 12 πολεμικοὺς μῆνας 1942-
43. Κατ' ἐπιθυμίαν καὶ αἰτησιν τῆς δ-
λότητος σχεδὸν τῶν συνδρομητῶν, θὰ
ἐκδόσωμεν ὅλα τὰ προηγουμένως κα-
θυστερήσαντα ἔτη ἀλληλοδιαδόχως μέ-
χρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὸ σημερινὸν
ἔτος 1945 - 46 ὅποτε θὰ πυκνωθῇ ἡ
ἐκδόσις ὅπως καὶ προπολεμικῶς. Διὰ
τοῦτο ἐκανόνισθη καὶ ἡ ἐλαχίστη ἔτη-
οία συνδρομὴ δραχ. 3.000

Ἦδη προκείμενου ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐκ-
τύπωσις τοῦ Η'. ἔτους, παρακαλοῦνται
οἱ σεβαστοὶ Πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὅπως
ἀποστείλουσιν ἡμῖν ὕλην κατ'ἀλληλον
ἀπὸ τὴν βαρβαρικὴν κατοχὴν, θρη-
σκευτικῶς πάντοτε περιεχομένου καὶ
ἐποικοδομητικὴν διὰ τὰ συμπεριληφθῇ
εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον Η'. ἔτος.

Καὶ πάλιν ἀποστέλλομεν ὑσάτην
παρακλήσιν διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἑσωτερικοῦ δραχ.	3.000
Διὰ τὰς Μονὰς τοῦ ἀγ. Ὁρους καὶ λοιπὰ, δραχ.	5.000
Ἐξωτερικοῦ σελίνια	4
Ἀμερικῆς δολλ.	2

Ὁφειλόμεναι συνδρομαὶ προη-
γουμένων ἐτῶν δραχ. 3.000

Ἐπιστολαί, συνδρομαὶ καὶ δω-
ρεαί, ἀποστέλλονται πρὸς τὸν κ. Σωτ.
Σχοινᾶν - Κοραῆ 47, Βόλον.

Χειρόγραφα, δημοσιευόμενα ἢ μὴ. δὲν ἐ-
πιστρέφονται.

συνδρομῶν. Οἱ φίλοι κ.κ. Συνδρομη-
ταί, θὰ παράσχουν εἰς ἡμᾶς τὴν μεγα-
λυτέραν ἐκδούλευσιν, διὰ τῆς ταχυτέ-
ρας ἀποστολῆς αὐτῆς. Τοῦναντίον με-
γάλῃν στενοχωρίαν μᾶς δίδουν διὰ τὴν
καθυστερήσιν τῆς.

Ἡ Διεύθυνσις

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΧΑΛΔΕΩΝ ΕΝ ΝΕΑ ΣΚΗΤΗ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ἀναλαμβάνει τὴν ἱστορίαν γνησίων Βυζαντινῶν
ἀγίων εἰκόνων οἵουδήποτε μεγέθους με τιμὰς συγκατά-
βατικὰς καὶ ἐγγυᾶται διὰ τὴν πλήρη καλλιτεχνικὴν ἐμ-
φάνισιν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Ἐτιμήθη με δύο βραβεῖα ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις Ἀθη-
νῶν καὶ Θεσσαλονίκης καὶ ἐδέξατο ἄπειρα συγχαρητή-
ρια διὰ τὰς καλὰς του ἐργασίας.

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΙΩΑΣΑΦΑΙΩΝ, ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Εἶναι ὁ μόνος ἀγιογραφικὸς οἶκος ἐν Ἀγίῳ Ὁρει, ὁ-
στις ἀμιλλᾶται εἰς καλλιτεχνικὴν ἐμφάνισιν ἱερῶν Βυζαν-
τινῶν εἰκόνων καὶ λοιπῶν προσωπογραφιῶν. Οἱ ἱεροὶ Ναοὶ
καὶ λοιπὰ καθιδρύματα, οἱ ἔχοντες ἀνάγκην εἰκόνων, δύ-
νανται νὰ ἀποτανθοῦν εἰς τὸν ἄνω οἶκον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟΥ Ζ'. ΕΤΟΥΣ 1942 - 1943

1) Περὶ τῆς ἀθανάτου Γλώσσης μας	σελ.	1
2) Περὶ τῆς ἱερᾶς ἡσυχίας σώματος καὶ ψυχῆς	»	3
3) Περὶ τῆς ἱερᾶς μητρὸς προσευχῆς	»	3
4) Ἐπιστολὴ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου	»	4
5) Βασιλείου Μακεδόνης παραίνεσις πρὸς υἱὸν του, Βασιλείου Καρακαλλινοῦ (ἀκολουθεῖ)	»	5
6) Πῶς ἐδέχθησαν οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ τὴν ἐπανεκδόσιν κ. λ. π.	»	8
7) Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, περὶ μοναχικῆς πολιτείας	»	13
8) Περὶ γυναικὸς πονηρᾶς	»	15
9) Εὐχὴ συγχωρητικὴ, Ν. Παταδοπούλου Ἀρχιμ.	»	16
10) Ἀναμνήσεις ἐκ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης τοῦ Ἀγίου Ὁρους, Ἰωάννου Σπαθάρη (ἀκολουθεῖ)	»	17
11) Τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ	»	19
12) Ἐκ τοῦ Γερωντικῶ. Παντελεήμονος Λαυριώτου	»	20
13) Ἐκ τῶν συγγραμμάτων Ἰωσήφ πρώην τυρνόβου (ἀκολουθεῖ)	»	23
14) Μετὰ μίαν πενταετίαν	»	27
15) Τὸ λεκιασμένο μαντῆλι (τέλος)	»	29
16) Ἀγιορειτικοὶ φάροι, ὑπὸ Κουκουζέλου μοναχοῦ	»	32
17) Ἡ ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολὴ ἐκ μέρους τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, Λουκιανοῦ Δεπούντη	»	38
18) Ἀγία ταπείνωσις	»	41
19) Διηγήματα ἐκ τοῦ Γερωντικῶ εἰς φράσιν ἀπλῆν, Παντελεήμονος Λαυριώτου (ἀκολουθεῖ)	»	42
20) Διάφορα, Παντελεήμονος Λαυριώτου (ἀκολουθεῖ)	»	45
21) Ἑρμηνεῖα εἰς τὸν 7ον καὶ 8ον στίχον τοῦ πδ'. ψαλμοῦ περὶ εἰρήνης, ὑπὸ Σάββα μοναχοῦ Φιλοθεΐτου	»	46
22) Τὰ αἷτια τῆς σημερινῆς καταστάσεως κατὰ τὸν ἄββᾶ Παμβῶ	»	52
23) Ἐξήγησις σύντομος τοῦ λογιωτάτου Ζωναρά ὑπὸ Βασιλείου Καρακαλλινοῦ	»	54
24) Χριστιανικαὶ δεήσεις μετὰ ἁσμάτων	»	57
25) Λόγος ἐπισκόπου Zean Delay	»	58
26) Στήλη ἐλευθέρας γνώμης	»	62
27) Στήλη δωρεῶν	»	62
28) Ἡ ρόζα τοῦ Ταννανβούργου (ἀκολουθεῖ)	»	63
29) Διάφοροι δηλώσεις	»	65